

Załącznik nr 1

do Uchwały Nr 67/2019

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej

z dnia 28 lutego 2019 r. z późn. zm.

Profil ogólnoakademicki

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: ekonomia

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek: Uniwersytet Opolski

Data przeprowadzenia wizytacji: 8-9.06.2021 r.

Warszawa, 2021

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	4
1.2. Informacja o przebiegu oceny	4
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	5
3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	6
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	6
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	11
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	32
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	43
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	47
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	51
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	53
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	56
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	59
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	61
4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)	65
5. Załączniki:	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego _____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Część I - ocena losowo wybranych prac etapowych _____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Część II - ocena losowo wybranych prac dyplomowych _____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 4. Wykaz zajęć/grup zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 5. Informacja o hospitowanych zajęciach/grupach zajęć i ich ocena **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 6. Oświadczenia przewodniczącego i pozostałych członków zespołu oceniającego **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodnicząca: prof. dr hab. Joanna Moczydłowska, członek PKA

Członkowie:

1. dr hab. Michał Przybyliński, członek PKA
2. dr hab. Robert Romanowski, ekspert PKA
3. Dominik Postaremczak, ekspert PKA ds. pracodawców
4. Agnieszka Kowalczyk, ekspert PKA ds. studenckich
5. Michalina Brokos, sekretarz zespołu oceniającego

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena programowa na kierunku ekonomia prowadzonym w Uniwersytecie Opolskim odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonego przez Komisję na rok akademicki 2020/2021. W związku ze stanem epidemii ogłoszonym w Polsce od dnia 20 marca 2020 r. do odwołania, wizytacja przeprowadzona została przez zespół oceniający w formie zdalnej, bez obecności członków zespołu oceniającego w uczelni (wizytacja zdalna).

Bieżąca ocena stanowi czwartą ocenę tego kierunku studiów. Poprzednie oceny programowe przeprowadzono w latach 2005 i 2010. Bieżąca ocena jest następstwem oceny instytucjonalnej z 2015 r., zakończonej oceną pozytywną.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą zdalnej oceny programowej Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytację poprzedzono zapoznaniem się zespołu oceniającego z raportem samooceny oraz jego aktualizacją przedłożonymi przez Uczelnię. Raport zespołu oceniającego został opracowany na podstawie hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy prac egzaminacyjnych/etapowych oraz losowo wybranych prac dyplomowych wraz z ich recenzjami, a także spotkań zdalnych przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami, w tym nauczycielami akademickimi, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego oraz studentami ocenianego kierunku.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	ekonomia
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	Studia I i II stopnia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	studia stacjonarne i niestacjonarne
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{1,2}	Ekonomia i finanse (dyscyplina wiodąca)
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	Studia stacjonarne i niestacjonarne I st.: 6 semestrów, 180 pkt. ECTS Studia stacjonarne i niestacjonarne II st.: 4 semestry, 120 pkt. ECTS
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program studiów na tych studiach przewiduje praktyki)	Studia stacjonarne i niestacjonarne I st.: 90h Studia stacjonarne i niestacjonarne II st.: 0h
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	Studia I stopnia: analiza rynku, ekonomika przedsiębiorstwa, finanse i rachunkowość, gospodarka miejska i regionalna, gospodarka i społeczeństwo Studia II stopnia: moduł: polityka ekonomiczna w warunkach globalizacji, zrównoważony rozwój oraz analityka gospodarcza. Studia I i II stopnia prowadzone w jęz. ang.: specjalność International Business. Studia II stopnia prowadzone w jęz. ang.: Sustainable Development
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	Licencjat (I stopień studiów), Magister (II stopień studiów)

¹ W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

² Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	337	78
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów³	1973h (I st.) 876h (II st.)	1218h (I st.) 543h (II st.)
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	Studia I st. cykl od 2019/2020: 100,7 Studia I st. cykl od 2020/2021: 100,1 Studia II st. cykl od 2019/2020: 61,2 Studia II st. cykl od 2020/2021: 61	Studia I st. cykl od 2019/2020: 100,7 Studia I st. cykl od 2020/2021: 100,1 Studia II st. cykl od 2019/2020: 61,2 Studia II st. cykl od 2020/2021: 61
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	113 punktów ECTS na studiach I stopnia i 78 punktów ECTS na studiach II stopnia	113 punktów ECTS na studiach I stopnia i 78 punktów ECTS na studiach II stopnia
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	Studia I st.: 69 Studia II st. cykl od 2019/2020: 54 Studia II st. cykl od 2020/2021: 53	Studia I st.: 69 Studia II st. cykl od 2019/2020: 54 Studia II st. cykl od 2020/2021: 53

3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku jest zgodna z strategią Uczelni (załącznik do Uchwały nr 33/2020-2024 Senatu Uniwersytetu Opolskiego z dnia 30 marca 2021) i polityką jakości. Kształcenie na kierunku ekonomia studia I i II stopnia wpisuje się przede wszystkim w realizację następujących celów strategicznych:

- cel strategiczny 2: Stały rozwój i doskonalenie oferty kształcenia dostosowanej do oczekiwań studentów oraz wymogów rynku pracy i otoczenia (poprzez ciągły proces modyfikacji oferty kształcenia i wyposażanie absolwentów w kompetencje oczekiwane na rynku pracy);
- cel strategiczny 4: Zwiększenie umiędzynarodowienia działalności Uniwersytetu Opolskiego (poprzez ofertę studiów w języku angielskim)

³ Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

oraz umiędzynarodowienie działalności naukowej nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku);

- cel strategiczny 5: Budowanie strategicznego partnerstwa i współpracy Uniwersytetu Opolskiego z otoczeniem (poprzez udział interesariuszy zewnętrznych w kształtowaniu programu studiów na kierunku ekonomia).

Cele kształcenia na kierunku ekonomia koncentrują się na:

- zdobyciu przez studenta kompleksowej wiedzy z zakresu ekonomii w kontekście funkcjonowania rynku i podmiotów gospodarczych, zależności występujących pomiędzy zjawiskami ekonomicznymi w skali mikro i makroekonomicznej;
- nabyciu umiejętności oceny, analizy i interpretacji obserwowanych zjawisk i procesów ekonomicznych z wykorzystaniem metod: informatycznych, matematycznych, statystycznych i ekonometrycznych;
- ukształtowaniu zdolności do odpowiedzialnego, świadomego pełnienia różnych ról zawodowych, w tym inicjowania działań przedsiębiorczych.

Uczelnia przyporządkowała kierunek ekonomia studia I stopnia do dyscyplin: ekonomia i finanse (dyscyplina wiodąca - 63% ECTS) oraz nauki o zarządzaniu i jakości (13%), nauki socjologiczne – 10%, nauki prawne – 5%, geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna - 5%. Studia II stopnia zostały przyporządkowane do dyscyplin: ekonomia i finanse (dyscyplina wiodąca - 65%), nauki o zarządzaniu i jakości (12%), nauki socjologiczne – 9%, nauki prawne – 5%, geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna - 5%, językoznawstwo - 2%, nauki o komunikacji społecznej i mediach – 2%, informatyka – 1%. Studia II stopnia zostały przyporządkowane do dyscyplin: ekonomia i finanse (dyscyplina wiodąca - 65%), nauki o zarządzaniu i jakości (12%), nauki socjologiczne – 9%, nauki prawne – 5%, geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna - 5%, językoznawstwo - 2%, nauki o komunikacji społecznej i mediach – 1%, informatyka – 1%. Przyporządkowanie ocenianego kierunku do dyscyplin naukowych nie znajduje odzwierciedlenia w opisie zakładanych efektów uczenia się. Analiza efektów uczenia się wskazuje, że oprócz dyscypliny wiodącej ekonomia i finanse, efekty uczenia się odnoszą się do dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości. Natomiast dyscypliny: nauki socjologiczne, nauki prawne, językoznawstwo, informatyka, geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna oraz nauki o komunikacji i mediach nie odgrywają istotnej roli w zdefiniowanych dla kierunku efektach uczenia się. Przyporządkowanie kierunku do dyscypliny powinno racjonalnie wynikać z kluczowych przesłanek i celów prowadzenia danego kierunku studiów ujętych w koncepcji kształcenia i znajdujących odzwierciedlenie w efektach uczenia się, a nie polegać na mechanicznym przyporządkowaniu kierunku do każdej dyscypliny, która jest adekwatna, choćby tylko w minimalnym stopniu, do jakiegokolwiek, nawet pojedynczego efektu uczenia się określonego dla kierunku studiów. Przyporządkowanie kierunku do dyscypliny jest uzasadnione tylko wówczas, jeżeli dana dyscyplina stanowi jeden z podstawowych elementów, na których konstruowana jest koncepcja kształcenia. Przyporządkowywanie kierunku do dyscyplin może być uzasadnione w świetle koncepcji kształcenia tylko wtedy, jeżeli każda z tych dyscyplin odgrywa istotną rolę jako podstawa formułowania koncepcji, natomiast nie może być uzasadnione obecnością w programie studiów elementów efektów uczenia się i programu studiów o charakterze subsydiarnym względem całej koncepcji kształcenia. Uczelnia poinformowała zespół oceniający, że podjęto pracę nad zmianą przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych.

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku ekonomia są zgodne z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową. Wydział Ekonomiczny posiada uprawnienia akademickie w dyscyplinie ekonomia i finanse

oraz kategorię naukową B. Do głównych obszarów prowadzonych badań należą: analiza rynków (np. rolnego, inwestycyjnego, nieruchomości), behawioralne aspekty funkcjonowania podmiotów na rynku, uwarunkowania rozwoju przedsiębiorczości, polityka społeczna i ekonomia społeczna, międzynarodowe aspekty zrównoważonego rozwoju i ekonomiczne aspekty gospodarki energetycznej, finanse samorządu terytorialnego, teoria pieniądza. O powiązaniu kierunku z działalnością naukową pośrednio świadczą również awanse naukowe kadry. W ostatnich latach 2 pracowników uzyskało stopień doktora habilitowanego w dyscyplinie ekonomia i finanse.

Koncepcja i cele kształcenia są zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy. Potrzebom tym podporządkowana jest także oferta modułów specjalnościowych. Jest ona dostosowana do wymogów rynku pracy i zgodnie z nimi modyfikowana. Poszczególne grupy zajęć podzielone są na kilka bloków: podstawowe i kierunkowe, obowiązujące wszystkich studentów, kierunkowe do wyboru oraz pozostałe obowiązkowe. Uczelnia oferuje na kierunku ekonomia studia I stopnia moduły specjalnościowe: *analiza rynku, ekonomika przedsiębiorstwa, finanse i rachunkowość, gospodarka miejska i regionalna, gospodarka i społeczeństwo*. Odrębnym modulem realizowanym w całości w języku angielskim jest *International Business*. Na studiach II stopnia oferowane są moduły specjalnościowe: *polityka ekonomiczna w warunkach globalizacji, zrównoważony rozwój oraz analityka gospodarcza i sustainable development*.

Zgodnie z koncepcją kształcenia absolwent kierunku ekonomia studia I i II stopnia jest przygotowany do podjęcia pracy w organizacjach zgłaszających zapotrzebowanie na profesjonalną kadrę menedżerską. Może również podjąć własną działalność gospodarczą, a także prowadzić pracę naukowo-badawczą. Uczelnia wskazała, że absolwenci mogą zostać:

- pracownikami działów analitycznych, finansowych, księgowych, marketingowych,
- pracownikami działów sprzedażowych w różnych przedsiębiorstwach i instytucjach, w tym międzynarodowych,
- pracownikami banków i instytucji ubezpieczeniowych,
- pracownikami administracji skarbowej,
- pracownikami administracji szczebla samorządowego,
- właścicielami małych i średnich przedsiębiorstw,
- kierownikami średniego szczebla w dużych przedsiębiorstwach, w tym międzynarodowych.

Studia II stopnia przygotowują do podjęcia pracy naukowej, w tym w ramach studiów III stopnia. Potwierdzono, że koncepcja i cele kształcenia zostały określone we współpracy z interesariuszami wewnętrznymi (nauczycielami akademickimi, studentami) i zewnętrznymi (np. przedstawicielami potencjalnych pracodawców).

Tworząc koncepcję kształcenia Uczelnia wykorzystuje wzorce międzynarodowe. Przykładem jest stworzenie w 2017 r. koncepcji kształcenia w języku angielskim w ramach specjalności *International Business* na studiach I stopnia oraz specjalności *Sustainable Development* na studiach II stopnia. Koncepcję kształcenia na ścieżce anglojęzycznej oparto na szerokiej analizie oferty uczelni zagranicznych, w tym głównie Uniwersytetu w Poczdamie.

Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją, celami kształcenia i profilem ogólnoakademickim. Na studiach I stopnia przyjęto 8 kierunkowych efektów uczenia się w zakresie wiedzy, 10 w zakresie umiejętności oraz 5 w zakresie kompetencji społecznych. Warto nadmienić, że ostatni efekt z każdej grupy odwołuje się do efektów specjalnościowych.

Na kierunku ekonomia sformułowano bardzo ogólnikowe efekty kierunkowe, a osobno określono efekty specjalnościowe, które przy tych samych kodach dla różnych specjalności mają różne brzmienie. Np. na studiach I stopnia efekt k-W-8* (opatrzone gwiazdką) jest opisany jako „treści związane z wybraną specjalnością ekonomiczną (wiedza zawarta w odrębnym zestawieniu specjalnościowych efektów kształcenia (powinno być: „efektów uczenia się”)), pod gwiazdką jest opis „*zestawienie efektów dla specjalności/modułów znajduje się w załączonym do raportu programie studiów”. W opisie specjalności efekt ten odnosi się do zestawu 5 efektów o numerach s-W-1, z których każdy ma inne brzmienie. W programie studiów nie występuje podział na specjalności tylko na moduły, co może budzić wątpliwości co do typu prowadzonych zajęć. Takie sformułowanie efektu kierunkowego k-W-8* na studiach I stopnia nie ma żadnego odniesienia do Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 6., a efekt k-W-9* na studiach II stopnia - do PRK na poziomie 7. Brakuje też odniesień do PRK dla efektów uczenia się o numerze k-U-10 na studiach I i II stopnia o brzmieniu „absolwent potrafi wykorzystać wiedzę i doświadczenie związane z wybraną specjalnością na kierunku ekonomia (umiejętności zawarte w odrębnym zestawieniu specjalnościowych efektów kształcenia). Efekty k-U-10 dla obu stopni mają to samo brzmienie, co oznacza brak progresu w definiowaniu umiejętności na I i II stopniu. Podobny brak progresu zdiagnozowano w odniesieniu do efektów o kodach k-K-5 na obu stopniach, bowiem mają one to samo brzmienie, tj. „absolwent jest gotów do kompetentnego, odpowiedzialnego i etycznego funkcjonowania w obszarze określonym przez wybraną specjalność ekonomiczną (kompetencje społeczne zawarte w odrębnym zestawieniu specjalnościowych efektów kształcenia)”.

Efekty tzw. specjalnościowe są niewłaściwie przyporządkowane do charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji. Np. efekt s-K-2 dotyczący kompetencji na specjalności *ekonomika przedsiębiorstw*, o treści „absolwent wykazuje aktywność w realizacji indywidualnych i zespołowych działań projektowych” powiązane z charakterystyką umiejętności (P6S_UO), a nie kompetencji. Podobna sytuacja występuje w przypadku innych specjalności.

Na studiach II stopnia zastosowano ten sam mechanizm, tj. przyjęto 9 bardzo ogólnikowych kierunkowych efektów uczenia się w zakresie wiedzy, 10 w zakresie umiejętności oraz 5 w zakresie kompetencji społecznych, z tym, że ostatni efekt z każdej grupy odwołuje się do efektów specjalnościowych. Efekty nie są w odpowiednim stopniu rozwinięte i nie pozwalają na dokładne określenie kwalifikacji nabywanych przez absolwenta. Pierwsze efekty z grupy wiedzy i umiejętności na obu stopniach są przeciążone treścią, a pozostałe są zbyt ogólne, i nie są na tyle specyficzne, by można było jednoznacznie określić przyporządkowanie do kierunku ekonomia i finanse. Specyfika kierunku została w znacznie większym stopniu pogłębiona w efektach specjalizacyjnych. Każdy z tych efektów nawiązuje do nazwy specjalności, np. na specjalności *ekonomika przedsiębiorstwa* na studiach I stopnia w ramach efektów uczenia się poświęconych wiedzy absolwent „ma uporządkowaną wiedzę na temat funkcjonowania przedsiębiorstwa w gospodarce rynkowej, identyfikuje relacje pomiędzy przedsiębiorstwami a otoczeniem” (efekt s-W-1). Z kolei na specjalności *gospodarka miejska i regionalna* absolwent „ma uporządkowaną wiedzę na temat polityki i ekonomiki lokalnej

i regionalnej” (s-W-1), “zna ogólne zasady zrównoważonego rozwoju miast i regionów” (efekt s-W-2) oraz “zna ekonomiczne aspekty funkcjonowania samorządu terytorialnego” (efekt s-W-3). W przypadku innych specjalności efekty specjalnościowe mają podobny, pogłębiony charakter. Taka specyfika powinna być uwzględniona na poziomie efektów kierunkowych.

Każdy z efektów uczenia się został odniesiony do charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji, ale bez zaawansowanego odniesienia do dyscypliny ekonomia i finanse na pierwszym stopniu i pogłębionego – na stopniu drugim. Ponadto, w numeracji efektów dotyczących kompetencji pominięto numer K-K-4 na obu stopniach. W efektach uwzględniono odniesienia do komunikowania się w języku obcym (efekt o numerze K-U-7 na studiach I stopnia i K-U-7 na II st.), zasad zarządzania zasobami własności intelektualnej oraz formy rozwoju indywidualnej przedsiębiorczości (K-W-7 i K-K-2 na I st. oraz K-W-8 i K-K-2 na II st.), czy też etycznych aspektów funkcjonowania w otoczeniu (K-K-5 na obu stopniach). W efektach uwzględniono też możliwość wzięcia udziału w debacie (efekt K-U-6 na I st.), prowadzenie debaty (efekt K-U-6 na drugim stopniu), pracy w grupie (K-U-8 na obu stopniach) oraz umiejętności badawcze, w tym wykorzystanie posiadanej wiedzy, w tym właściwy dobór źródeł, metod i narzędzi. (K-U-3 na obu stopniach).

Uczelnia określiła efekty uczenia się osiągane w ramach poszczególnych zajęć, jednak w większości przypadków są one tak ogólnikowe, że ich osiągnięcie i weryfikacja są bardzo trudne, a mianowicie, po ukończeniu studiów nie do końca wiadomo, jaką wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne w dyscyplinie ekonomia i finanse posiada absolwent. Najczęściej, bez względu na formę zajęć i liczbę ECTS osiąganych w ramach zajęć, w karcie przedmiotu jest jeden efekt z grupy wiedza, jeden z zakresu umiejętności i żadnego z grupy kompetencje społeczne. Na przykład na studiach II stopnia na zajęciach *ekonomia menedżerska* sformułowano tylko jeden bardzo ogólnikowy efekt z grupy umiejętności: „Potrafi rozwiązywać problemy menedżerskie za pomocą narzędzi stosowanych przez ekonomistów”. Różnorodność i złożoność problemów menedżerskich, jak i narzędzi stosowanych przez ekonomistów jest tak duża, że nie ma możliwości osiągnięcia tego efektu w ramach jednych zajęć. Sposób jego sformułowania nie pozwala także na jego weryfikację.

Efekty uczenia się (kierunkowe i osiągane w ramach poszczególnych zajęć) są zbyt szeroko zdefiniowane, co oznacza trudność w określeniu możliwości ich osiągnięcia i stworzenie systemu ich weryfikacji.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1⁴(kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku jest zgodna z strategią Uczelni i polityką jakości. Koncepcja i cele kształcenia są zgodne z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową

⁴W przypadku gdy propozycje oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać propozycję oceny dla każdego poziomu odrębnie.

oraz dostosowane do wymogów rynku pracy i zgodnie z nimi modyfikowane. Zostały określone we współpracy z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi.

Stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Przyporządkowanie ocenianego kierunku do dyscyplin naukowych nie znajduje odzwierciedlenia w opisie zakładanych efektów uczenia się. Analiza efektów uczenia się wskazuje, że oprócz dyscypliny wiodącej ekonomia i finanse, efekty uczenia się odnoszą się do dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości. Natomiast dyscypliny: nauki socjologiczne, nauki prawne, językoznawstwo, informatyka, geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna, nauki o komunikacji i mediach nie odgrywają istotnej roli w zdefiniowanych dla kierunku efektach uczenia się.
2. Efekty uczenia się nawiązują bezpośrednio do zapisów PRK, ale sformułowano je zbyt szeroko, co powoduje, że są bardzo trudne do osiągnięcia i weryfikacji, a także nie odzwierciedlają w pełni tożsamości kierunku, jak i specyfiki poszczególnych zajęć. Tak sformułowane efekty mogłyby być z powodzeniem przypisane do wielu innych kierunków prowadzonych w naukach społecznych. Ponadto, w zależności od specjalności, na studiach zarówno I, jak i II stopnia studenci osiągają różne efekty uczenia się, co jest niezgodne z obowiązującym porządkiem prawnym.
3. Efekty uczenia się mają niewłaściwą strukturę, bowiem podział na efekty kierunkowe i specjalnościowe nie pozwala na jasne określenie tożsamości w przypadku tych pierwszych i jednoznaczne przypisanie efektu do danych zajęć w kartach przedmiotu w przypadku tych drugich.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

1. Zaleca się prawidłowe przyporządkowanie kierunku do dyscyplin naukowych.
2. Zaleca się opracowanie kierunkowych efektów uczenia się osiąganych przez wszystkich studentów i odzwierciedlających specyfikę oraz tożsamość ocenianego kierunku studiów.
3. Zaleca się włączenie efektów specjalnościowych do efektów kierunkowych na studiach zarówno I, jak i II stopnia.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Na kierunku ekonomia kształcenie jest realizowane na poziomie studiów I i II stopnia w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym. Program studiów dla ocenianego kierunku, który obejmuje zajęcia kształcenia podstawowego, kierunkowego, specjalnościowego (zwanego modułowym) oraz innych

zajęć obowiązkowych, mających ogólny charakter, takich jak *język obcy, wychowanie fizyczne, czy technologie informacyjne* zatwierdza Senat Uczelni. Studenci studiów I stopnia studiów stacjonarnych mogą wybierać jedną z czterech specjalności, tj.: *finanse i rachunkowość, ekonomikę przedsiębiorstwa, techniki informacyjne i ekonometryczne w ekonomii oraz gospodarka miejska i regionalna*. Na studiach niestacjonarnych studenci mogą wybrać specjalności: *finanse i rachunkowość, ekonomia przedsiębiorstwa, analiza rynku oraz gospodarka i społeczeństwo*. Z kolei na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych II stopnia studenci mogą wybrać jedną z czterech następujących specjalności: *finanse, analityka gospodarcza, polityka ekonomiczna w warunkach globalizacji oraz zrównoważony rozwój*.

Treści programowe są zgodne z kierunkowymi efektami uczenia się, bowiem efekty zostały sformułowane w tak ogólny sposób, że praktycznie pasują one zarówno do założeń dyscypliny ekonomia i finanse, jak i nauki o zarządzaniu i jakości. Dopiero efekty specjalnościowe dają możliwość przypisania im zróżnicowanych treści programowych, jednak taki podział nie odzwierciedla tożsamości kierunku, tylko specjalności.

W programie studiów w nawiązaniu do dyscypliny ekonomia i finanse prowadzone są takie zajęcia jak: *historia gospodarcza, mikroekonomia, podstawy makroekonomii, ekonometria, finanse publiczne i rynki finansowe, polityka społeczna, polityka gospodarcza* i inne. Wysoko należy ocenić blok przedmiotów ilościowych, do których należą na I stopniu *matematyka w ekonomii, statystyka opisowa, czy ekonometria*, a na II stopniu – *wnioskowanie statystyczne czy ekonomia matematyczna*. Przedmioty te dają właściwą bazę metodyczną do wnioskowania nie tylko z wykorzystaniem analiz statystyki opisowej, ale również budowania modeli ekonometrycznych, testowania hipotez badawczych i prognozowania, co należy do kanonu umiejętności w dyscyplinie ekonomia i finanse. Pod tym względem wyróżnia się program kształcenia w module w zakresie technik informacyjnych i ekonometrycznych w ekonomii. Stwierdzono jednak, że w niewystarczającym stopniu metody ekonometryczne i analiza statystyczna wykorzystywane są w pracach dyplomowych, co powoduje, że prognozowanie czy modelowanie ekonomiczne występuje w tych pracach w bardzo ograniczonych zakresie lub nie występuje w ogóle.

W programie studiów II stopnia znajdują się, podobnie jak na studiach I stopnia, zajęcia o charakterze ogólnym, takie jak *makroekonomia II*, będąca dobrym rozwinięciem *makroekonomii I* z I stopnia, *ekonomia międzynarodowa oraz finanse*, będące rozwinięciem zajęć z *finansów publicznych i rynków finansowych*. Przedmioty ogólne i kierunkowe mają swoją pogłębianą kontynuację na przedmiotach specjalizacyjnych.

Jednym z istotnych problemów zdiagnozowanych w programie studiów jest pominięcie jednego z istotnych zagadnień dotyczących ekonomii i finansów, tj. nawiązań do ekonomii heterodoksyjnej. Na I stopniu brakuje zajęć, które poruszałby problematykę szkół wychodzących poza nurt główny ekonomii. Jedyny przedmiot, który odwołuje się do ekonomii behawioralnej, to *finanse behawioralne*, ale jest dostępny tylko dla studentów modułu/specjalności *finanse i rachunkowość*. Treści takie nie występują np. na przedmiocie *historia gospodarcza*, na którym powinny być poruszane. Z kolei na studiach II stopnia takie treści występują na przedmiocie *historia myśli ekonomicznej*, co uznać należy za wysoce niewystarczające. Rekomenduje się aktualizację programu nauczania z uwzględnieniem treści nawiązujących do ekonomii heterodoksyjnej.

Ponadto treści programowe są częściowo niezgodne z rozwojem dyscyplin, do których przyporządkowano kierunek. Na przykład na zajęciach *historia gospodarcza* zbyt wiele miejsca poświęca się na tematy dotyczące neolitu, antyku i średniowiecza, a zbyt mało nurtom ekonomii w XX wieku, co znamionuje też bardzo przestarzała literatura (w karcie przedmiotu do literatury podstawowej wprowadzono publikacje z 1957, 1962 czy 1963 roku). Wątki porównujące teorie ekonomii nurtu głównego i ekonomii heterodoksyjnej pojawiają się dopiero na zajęciach *historia myśli ekonomicznej* na studiach II stopnia, których sylabus również jest oparty na przestarzałej literaturze.

Zestaw zajęć realizowanych w ramach kursu zmiennego ogólnouczelnianego, któremu przypisano 10 punktów ECTS, w bardzo niewielkim stopniu odnosi się do efektów uczenia się na kierunku ekonomia. Student co semestr dokonuje wyboru zajęć z grupy kilkudziesięciu oferowanych dla wszystkich studentów uczelni, jest to więc rozwiązanie ogólnouczelniane. Jednak przedmioty, które ostatecznie wybrali studenci w roku akademickim 2019/2020 nie pozwalają na osiągnięcie efektów uczenia się dla kierunku ekonomia, określonych nawet na bardzo ogólnym poziomie ogólności. Wśród tych przedmiotów znalazły się m.in.: *biomedyczne i psychopedagogiczne podstawy rozwoju i wychowania, historia napojów i innych używek w Europie, historia w grach planszowych, bitewnych i karcianych, jak być szczęśliwym medytacja, life coaching, czy woda - źródło życia czy choroby*. Uczelnia traktuje takie rozwiązanie jako realizację zapisów art. 3., ust. 1., pkt. 7. Rozporządzenia dotyczącego prowadzenia zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych, którym przyporządkowano liczbę minimum 5 punktów ECTS. Rekomenduje się stworzenie, w ramach kursu ogólnouczelnianego, listy zajęć, których efekty uczenia się byłyby zgodne z efektami uczenia się na kierunku ekonomia.

Przy uwzględnieniu ogólnikowości efektów uczenia się, treści programowe pozwalają studentom osiągać wiedzę z zakresu ekonomii i finansów. Kompleksowość programu studiów jest wyrażona liczbą przedmiotów, które musi ukończyć student, tj. na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych I stopnia w ramach przedmiotów bloku ogólnego inne przedmioty obowiązkowe - 9, bloku podstawowego – 12, bloku kierunkowego – 13, w tym 3 do wyboru, bloku specjalnościowego - 17 lub 18 w zależności od specjalności.

Stwierdzenie, czy wszystkie efekty uczenia się są uwzględnione w programie studiów, nie jest łatwe, bowiem ich struktura wyłącza studentów danej specjalności ze specjalnościowych efektów uczenia się osiąganych w ramach innej specjalności. W załączonej dokumentacji przedstawiono osiągnięcie efektów w ten sposób, że efekty specjalnościowe pogrupowano w ramach jednego efektu kierunkowego (np. K-W-9, k-U-10 i K-K-5 na studiach I stopnia) i w ten sposób pokazano w matrycy pokrycia efektów uczenia się łączne osiągnięcie efektów specjalnościowych. Taka interpretacja PRK jest niewłaściwa. Efekty musiałyby być zmienione tak, by każdy student mógł realizować każdy z efektów przyporządkowanych do kierunku, o czym wspomniano w opisie kryterium 1. Jeśli jednak poddać analizie każdą specjalność z osobna, to wszystkie efekty są możliwe do osiągnięcia w ramach prowadzonych zajęć.

Ponadto w kartach przedmiotów niewłaściwie przypisano efekty uczenia się, bowiem ograniczono się często tylko do przypisania efektów dotyczących wiedzy z pominięciem umiejętności i kompetencji społecznych. Problem ten zdiagnozowano w takich kartach przedmiotów, jak: *ekonomika handlu i usług, formy organizacji aktywności gospodarczej, techniki negocjacji* i wielu innych. Do zajęć *badania*

rynkowe i marketingowe przypisano jedynie efekty dotyczące umiejętności, bez efektów związanych z wiedzą i kompetencjami. Na przedmiocie *historia gospodarcza* pominięto efekty związane z kompetencjami, podobnie jak na przedmiocie *finanse przedsiębiorstw, gospodarka kapitałem rzeczowym w przedsiębiorstwie, procesy logistyczne w przedsiębiorstwie, nauka o przedsiębiorstwie* i innych. W większości kart przedmiotów pominięto efekty związane z kompetencjami społecznymi.

Na studiach I stopnia wszystkie efekty uczenia dotyczące wiedzy i umiejętność są możliwe do osiągnięcia. Jedynie efekt k-U-7, dotyczący komunikowania w języku obcym oraz k-U-9, dotyczący samodzielnego planowania i realizowania własnego uczenia się przez całe życie, są możliwe do osiągnięcia tylko na jednych zajęciach. Zdecydowanie większy problem dotyczy osiągnięcia efektów uczenia się w zakresie kompetencji, bowiem tylko w ramach 22 zajęć na 56 zaplanowano osiąganie efektów z grupy kompetencji.

Na studiach II stopnia problem ten jest jeszcze bardziej nasilony, bowiem efekty k-W-8, k-U-5 do k-U-9 są możliwe do osiągnięcia tylko na jednych zajęciach (pierwszy efekt na *seminarium dyplomowym*, a pozostałe odpowiednio – na przedmiocie *historia myśli ekonomicznej, ekonomia międzynarodowa, języku obcym - poziom B2+, gospodarowanie kapitałem ludzkim* oraz *seminarium dyplomowym*). Podobnie, jak na studiach I stopnia, duży problem dotyczy osiągnięcia efektów uczenia się w zakresie kompetencji na studiach II stopnia, bowiem tylko w ramach 3 zajęć niespecjalnościowych, tj. na *ekonomii matematycznej, ekonomii międzynarodowej* oraz *seminarium dyplomowym* zaplanowano osiąganie takich celów. W czterech z pięciu specjalności są prowadzone zajęcia, w których można osiągać efekty dotyczące kompetencji społecznych. Na specjalności *finanse* nie występuje żaden taki przedmiot. Oznacza to ryzyko, że Uczelnia nie zapewnia osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się.

Jeśli chodzi o efekt uczenia się dotyczący komunikowania się w języku obcym (k-U-7) na studiach I stopnia, to w programie studiów zaplanowano konwersatoria z przedmiotu *język obcy* (120 godzin na studiach stacjonarnych i 72 – na niestacjonarnych, 7 punktów ECTS), wykład w ramach *kursu w języku nowożytnym* (30 godzin na studiach stacjonarnych i 18 – na niestacjonarnych, 2 punkty ECTS) oraz wykłady z *ekonomii w języku obcym* (30 godzin na studiach stacjonarnych i 18 – na niestacjonarnych 3 punkty ECTS). Jednak tylko w przypadku konwersatoriów z *języka obcego* efekt k-U-7 został formalnie przypisany do zajęć w karcie przedmiotu.

Z kolei na studiach II stopnia w programie studiów zaplanowano lektorat z *języka obcego – poziom B2+* (30 godzin na studiach stacjonarnych i 18 – na niestacjonarnych, 2 punkty ECTS), *przedmiot kierunkowy w jęz. obcym* (30 godzin na studiach stacjonarnych i 18 – na niestacjonarnych, 2 punkty ECTS) oraz *kurs zmienny ogólnouczelniany humanistyczny w języku obcym nowożytnym* (15 godzin na studiach stacjonarnych i 9 – na niestacjonarnych, 2 punkty ECTS). Podobnie, jak w przypadku studiów I stopnia efekt k-U-7 został formalnie przypisany tylko do lektoratów z języka.

Diagnoza systemu kart przedmiotów, przeprowadzona podczas wizytacji, pozwoliła na ustalenie braku kompleksowej ewidencji przypisania efektów do zajęć (matryca pokrycia efektów została przygotowana przez koordynatorkę kierunku dopiero podczas wizytacji), co umożliwiłoby tworzenie zestawień i lepsze reagowanie na zmiany, które powinny być wprowadzone do programu studiów.

Rekomenduje się poprawę funkcjonowania systemu kart przedmiotów, które są podstawowym narzędziem kontroli jakości kształcenia, np. poprzez cyfryzację tego systemu.

Studia na kierunku ekonomia na pierwszym stopniu trwają 6 semestrów, co jest zgodne z art. 65 Ustawy. Na wszystkich specjalnościach w ramach 55 lub 56 przedmiotów, w zależności od specjalności, trwających 1973 godziny z bezpośrednim udziałem studenta i nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia, a 4500 godzin łącznie z pracą indywidualną studenta, można zdobyć 180 punktów ECTS. Nakład pracy, mierzony liczbą punktów ECTS, wynosi 100,1 punktu dla godzin kontaktowych, co jest dla studiów stacjonarnych zgodne z zapisami art. 63., ust. 1., pkt. 1, a liczba godzin przypadająca na jeden punkt ECTS wynosi 25 na wszystkich specjalnościach oraz trybach, co jest zgodne z zapisami art. 67. ust. 3. Ustawy. Liczba 180 punktów ECTS możliwa do osiągnięcia w programie studiów na kierunku ekonomia na Uniwersytecie Opolskim spełnia wymogi określone w art. 76 ust. 1. pkt. 1. Ustawy.

Jak wspomniano, program studiów na pierwszym stopniu kierunku ekonomia w trybie stacjonarnym został podzielony na moduły: ogólny (inne zajęcia obowiązkowe) - 338 godzin nakładu pracy z udziałem studenta i nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia, podstawowy – 570 godzin, kierunkowy – 480 godzin oraz specjalnościowy - 585 godzin. W ramach zajęć ogólnych przewidziano 120 godzin zajęć z języka obcego (na studiach niestacjonarnych - 72), 60 godzin wychowania fizycznego (w programie na rok akademicki 2020/2021 nie przewidziano zajęć z wychowania fizycznego na studiach niestacjonarnych), 45 godzin zajęć w ramach modułu technologii informacyjnych (na studiach niestacjonarnych - 30). Przedmioty są zróżnicowane, nawiązują do treści, które absolwent kierunku ekonomia powinien znać, choć widoczny jest deficyt przedmiotów poświęconych ekonomii heterodoksyjnej, i zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Proporcje liczby godzin zajęć w poszczególnych formach aktywności zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Niejasny jest status godzin konsultacji, których nie wliczono do godzin z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia. Jednak podczas wizytacji zdiagnozowano, że przedstawiciele Uczelni traktują te godziny jako kontaktowe, w odniesieniu do których nie przygotowano osobnego sylabusu, ani nie są one wliczane do pensum pracownika. Nakład pracy, związany zarówno z udziałem studenta i nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia, jak i z pracą indywidualną został na studiach I stopnia zaplanowany prawidłowo.

Studia na kierunku ekonomia na II stopniu trwają 4 semestry. W programie studiów, złożonym z 33 lub 35 przedmiotów, zależnie od specjalności, trwających na wszystkich 4 specjalnościach 876 godzin z bezpośrednim udziałem studenta i nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia, a 3000 godzin łącznie z pracą indywidualną studenta, można zdobyć 120 punktów ECTS. Nakład pracy, mierzony liczbą punktów ECTS, wynosi od 61,6 do 63 punktów ECTS dla godzin z bezpośrednim udziałem prowadzącego w zależności od specjalności, co jest dla studiów stacjonarnych zgodne z wymogiem osiągania co najmniej połowy punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwanych w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów (zapisy art. 63., ust. 1., pkt. 1.). Liczba wszystkich godzin, które student musi poświęcić na kształcenie na I stopniu kierunku ekonomia wynosi 3000, co daje 25 godzin przypadających na jeden punkt ECTS. Jest to zgodne z zapisami art. 67. ust. 3. Ustawy. Liczba 120

punktów ECTS możliwa do osiągnięcia w programie studiów na kierunku ekonomia na Uniwersytecie Opolskim spełnia wymogi określone w art. 76 ust. 1. pkt. 1. Ustawy.

Na studiach niestacjonarnych I stopnia, na wszystkich specjalnościach w ramach 55 lub 56 przedmiotów, w zależności od specjalności, trwających 1218 godzin z bezpośrednim udziałem studenta i nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzonych zajęcia, a 4500 godzin łącznie z pracą indywidualną studenta, można zdobyć 180 punktów ECTS. Nakład pracy, mierzony liczbą punktów ECTS, wynosi od 56 do 60 punktów ECTS dla godzin kontaktowych, co jest dla studiów niestacjonarnych zgodne z zapisami art. 63., ust. 1., pkt. 2, a liczba godzin przypadająca na jeden punkt ECTS wynosi 25 na wszystkich specjalnościach oraz trybach, co jest zgodne z zapisami art. 67. ust. 3. Ustawy.

Na studiach niestacjonarnych II stopnia, na wszystkich specjalnościach w ramach 33 lub 35 przedmiotów, zależnie od specjalności, trwających 543 godziny z bezpośrednim udziałem studenta i nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzonych zajęcia, a 3000 godzin łącznie z pracą indywidualną studenta, można zdobyć 120 punktów ECTS. Nakład pracy, mierzony liczbą punktów ECTS, wynosi od 34 do 37 punktów ECTS dla godzin kontaktowych, co jest dla studiów niestacjonarnych zgodne z zapisami art. 63., ust. 1., pkt. 2, a liczba godzin przypadająca na jeden punkt ECTS wynosi 25 na wszystkich specjalnościach oraz trybach, co jest zgodne z zapisami art. 67. ust. 3. Ustawy.

Program studiów na II stopniu kierunku ekonomia w trybie stacjonarnym został podzielony na moduły: ogólny (inne zajęcie obowiązkowe) - 81 godzin nakładu pracy z udziałem studenta i nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzonych zajęcia, podstawowy – 210 godzin, kierunkowy (w tym przedmioty do wyboru tj. *badania naukowe* i *seminarium dyplomowe*) – 345 godzin oraz specjalnościowy - 225 godzin. W ramach zajęć ogólnych przewidziano 30 godzin zajęć z języka obcego (na studiach niestacjonarnych - 18). Zajęcia są zróżnicowane, choć nie tak, jak na studiach I stopnia, co wynika z dość małej liczby godzin poświęconej na program studiów drugiego stopnia. Widoczny jest deficyt przedmiotów poświęconych ekonomii heterodoksyjnej. Niejasny jest status godzin konsultacji, których nie wliczono do godzin z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia. Jednak podczas wizytacji zdiagnozowano, że przedstawiciele Uczelni traktują te godziny jako kontaktowe, w odniesieniu do których nie przygotowano osobnego sylabusu, ani nie są one wliczane do pensum pracownika. W trybie stacjonarnym studia trwają 4 semestry, w ramach których realizowanych jest 876 godzin, a w niestacjonarnym tylko 543 godziny. Tak mała liczba godzin, którą zaplanowano na studiach II stopnia w obu trybach studiów stanowi poważne zagrożenie dla osiągania zaplanowanych efektów uczenia się.

Na wizytowanym kierunku wymóg wyboru zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS, koniecznej do ukończenia studiów, został spełniony. Do zajęć do wyboru zaliczono zarówno na studiach pierwszego stopnia, w tym na ścieżce anglojęzycznej International Business, jak i na studiach niestacjonarnych, 53 punkty ECTS w module specjalnościowym (zwanym na Uczelni modułowym), 12 za seminarium dyplomowe w module przedmiotów kierunkowych do wyboru. Z listy zajęć do wyboru należy jednak wykluczyć *wprowadzenie do badań naukowych* (4 punkty ECTS), bowiem studentom dano wybór jedynie w odniesieniu do prowadzącego, a nie efektów i treści programowych, które zgodnie z kartą przedmiotu obejmują te same zagadnienia niezależnie od osoby prowadzącego. Do grupy zajęć do wyboru nie należy wliczać także *praktyki zawodowej* (4 punkty ECTS).

Ostatecznie na studiach I stopnia do zajęć do wyboru zaliczono: *seminarium dyplomowe* (12 punktów ECTS), *język obcy* (7 punktów ECTS), *kurs zmienny ogólnouczelniany* (10 punktów ECTS), *kurs w języku nowożytnym* (2 punkty ECTS) oraz cały blok przedmiotów do wyboru (53 punkty ECTS), co daje łącznie 84 punkty na 180. Stanowi to ponad 46% wszystkich punktów ECTS możliwych do zdobycia. Warunek minimalnej liczby punktów ECTS do wyboru został spełniony na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych I stopnia na kierunku ekonomia.

Podobnie na studiach II stopnia, wymóg wyboru zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS, koniecznej do ukończenia studiów, został spełniony. Do zajęć do wyboru zaliczono zarówno na studiach stacjonarnych, w tym na ścieżce anglojęzycznej *Sustainable Development*, jak i niestacjonarnych 37 punktów ECTS w module specjalnościowym (zwanym na Uczelni modułowym). Z grupy zajęć do wyboru należy wykluczyć *badania naukowe* (5 punktów ECTS), bowiem studentom dano wybór jedynie w odniesieniu do prowadzącego, a nie efektów i treści programowych, które zgodnie z kartą przedmiotu obejmują te same zagadnienia niezależnie od osoby prowadzącego.

Ostatecznie na studiach II stopnia do przedmiotów do wyboru zaliczono: *seminarium dyplomowe* (22 punkty ECTS), *język obcy – poziom B2+* (2 punkty ECTS), *kurs zmienny ogólnouczelniany humanistyczny* (4 punkty ECTS), *kurs zmienny ogólnouczelniany humanistyczny w języku obcym nowożytnym* (2 punkty ECTS) oraz cały blok przedmiotów specjalnościowych (37 punktów ECTS), co daje łącznie 67 punktów na 120. Stanowi to ponad 55% wszystkich punktów ECTS możliwych do zdobycia. Warunek minimalnej liczby punktów ECTS do wyboru został spełniony na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych II stopnia na kierunku ekonomia.

W programie studiów zdecydowana większość zajęć jest przypisana zajęciom związanym z dyscypliną ekonomia i finanse. Do dyscypliny nawiązują przedmioty, które łącznie dają 113 punktów ECTS na studiach I stopnia i 78 punktów ECTS na studiach II stopnia, co pozwala spełnić wymóg ponad połowy punktów ECTS przypisanych zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową.

W programie studiów przewidziano kilka przedmiotów, na których studenci zobowiązani są prowadzić badania w dyscyplinie wiodącej. Należą do nich na I stopniu m.in.: *wprowadzenie do badań naukowych*, *seminarium dyplomowe* czy *ekonometria*. Z kolei na studiach II stopnia do przedmiotów, na których studenci zobowiązani są prowadzić badania w dyscyplinie wiodącej, należą m. in.: *badania naukowe* czy *seminarium dyplomowe*.

Kształcenie w zakresie znajomości języka obcego jest prowadzone na zajęciach *język obcy* (do wyboru na s1 języki angielski, niemiecki, francuski i rosyjski), który rozpoczyna się na czwartym semestrze studiów I stopnia i trwa do piątego semestru wymiarze 120 godzin (7 punktów ECTS). Przedmiot kończy się zaliczeniem na ocenę oraz egzaminem, w którym sprawdzane są wiedza, kompetencje i umiejętności z poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.

Efekty uczenia się, możliwe do osiągnięcia na języku angielskim, odnoszą się do kilku kierunków, tj. ekonomii, logistyki, gospodarki przestrzennej oraz specjalności *International Business*. W karcie

przedmiotu zaznaczono, że w zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie angielskie słownictwo i idiomy dotyczące szerokiego zakresu tematów, z naciskiem na edukację i tematy zawodowe związane z wybraną dziedziną. W zakresie umiejętności absolwent potrafi posługiwać się językiem, w którym się specjalizuje, na poziomie biegłości B2, zgodnie z CEFR, przy użyciu różnych struktur gramatycznych, słownictwa i wyrażen idiomatycznych; wykorzystywać swoje zaawansowane umiejętności receptywne - czytanie i słuchanie; umiejętności produkcyjne - mówienie i pisanie oraz podstawowe umiejętności tłumaczeniowe; uczestniczyć w debacie, dyskusji, wymianie poglądów na różne tematy i wykonywanych zadaniach zawodowych. W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do tego, by być otwartym na różne kultury i osobowości, a zatem zawsze postępować zgodnie z zasadami etyki i prawa oraz szanować własne dziedzictwo kulturowe, a także dziedzictwo innych kultur.

Ponadto na studiach I stopnia student ma wybór kursu w języku nowożytnym, jednak w programie studiów nie znajduje się żadna lista przedmiotów do wyboru.

Na studiach II stopnia kształcenie w zakresie znajomości języka obcego jest prowadzone na zajęciach *język obcy* (do wyboru na s2 języki angielski i niemiecki na poziomie B2+), które są prowadzone w wymiarze 30 godzin (2 punkty ECTS). Przedmiot kończy się egzaminem, w którym sprawdzane są wiedza, kompetencje i umiejętności z poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego. W karcie przedmiotu jest odwołanie do kierunków ekonomia oraz zarządzanie. Podobnie jak na I stopniu, student ma wybór kursu w języku nowożytnym, jednak w programie studiów nie znajduje się żadna lista przedmiotów do wyboru.

W programie studiów zapis dotyczący prowadzenia zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych, którym przyporządkowano 5 punktów ECTS (par. 3 ust. 1., pkt. 7. Rozporządzenia MNiSW z 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. z 2018 r. poz. 1861), jest spełniony. Wydzielono odrębne bloki zajęć humanistycznych na obu stopniach studiów, przy czym na pierwszym stopniu jest to *kurs zmienny ogólnouczelniany* (10 punktów ECTS), a na stopniu drugim – *kurs zmienny ogólnouczelniany humanistyczny* (4 punkty ECTS) oraz *kurs zmienny ogólnouczelniany humanistyczny w języku obcym nowożytnym* (2 punkty ECTS).

Wątpliwości budzi wybór modułów kształcenia na studiach I stopnia. Odbywa się w połowie II semestru studiów, a na studiach II stopnia - w połowie I semestru. Koordynator kierunku przesyła staroście roku wykaz modułów do wyboru. Oferuje też studentom możliwość skorzystania ze spotkania mającego na celu zaprezentowanie tych modułów, omówienie ścieżek kariery i perspektyw zawodowych po ukończeniu poszczególnych modułów. W ostatnim roku studenci nie skorzystali z tej możliwości. Starosta przeprowadza głosowanie wśród studentów mające na celu ustalenie, które moduły cieszą się największą popularnością. Koordynator następnie podejmuje decyzję, które moduły będą uruchomione (aby uruchomić moduł musi być nie mniej niż 20 osób). W roku akademickim 2020/2021 studenci wybrali dwa moduły na studiach I st.: *Analiza rynku* oraz *Finanse i rachunkowość* oraz dwa moduły na II stopniu: *Analityka gospodarcza* oraz *Gospodarka miejska i regionalna*. Rekomenduje się przeprowadzenie wyboru recenzenta oraz modułów (specjalności) w ramach systemu USOS lub innego wewnętrznego systemu informatycznego uczelni, by zachować kontrolę organów Uczelni nad procesem.

Na ocenianym kierunku, na studiach I i II stopnia, założono w głównej mierze stacjonarny sposób realizacji zajęć (w sali dydaktycznej). Metody i techniki kształcenia na odległość są stosowane w procesie dydaktycznym uzupełniająco, jako aktywizujące proces kształcenia i uczenia się. Na studiach I stopnia w programie studiów przewidziano 100 godz. tego sposobu realizacji zajęć (4 pkt. ECTS), a na studiach II stopnia 50 godz. (2 pkt. ECTS). Ponadto, w przypadku zajęć kształtujących umiejętności, gdzie zastosowanie mają poszukujące formy nauczania fakultatywnie jako uzupełniająca, wykorzystywana jest funkcjonalność platformy e-learningowej *Moodle*, *Microsoft Teams* oraz e-studia UO. Stosowane narzędzia są dobierane przez nauczyciela adekwatnie do przedmiotu, treści kształcenia, celów dydaktycznych, rodzaju zajęć oraz potrzeb grupy. Wykorzystywane są narzędzia komunikacji synchronicznej i/lub asynchronicznej. Stosowane aktywności wspomagają nie tylko nauczanie i uczenie się, ale także weryfikację wiedzy i wybranych umiejętności. Pozwalają także na generowanie informacji zwrotnej (ocena, uwagi, możliwość przejrzenia ocenionej pracy) z zachowaniem wymogów RODO. W roku akademickim 2020/2021 wszystkie zajęcia, ze względu na sytuację pandemiczną, były prowadzone zdalnie.

Analiza kart przedmiotów wskazała, że metody kształcenia na kierunku ekonomia są różnorodne, specyficzne dla studiów o profilu ogólnoakademickim i zapewniają osiągnięcie przez studentów wszystkich efektów uczenia się określonych w tych kartach, co zostało przedstawione w dokumentach dostarczonych przez Uczelnię. Metody kształcenia wykorzystywane podczas studiów mają najczęściej postać wykładu (wtedy najczęściej stosowane są metody podające), konwersatorium lub dyskusji, rozwiązywania problemu zarządczego (takie sformułowanie powinno być dostosowane w dokumentach do problemów typowych dla zajęć przypisanych do dyscypliny ekonomia i finanse), studium przypadku, projektów w grupie oraz konsultacji. W tych innych formach prowadzenia zajęć stosowane są metody problemowe i aktywizujące.

W zakresie najnowszych osiągnięć dydaktyki akademickiej stwierdzono wykorzystanie mało aktualnej literatury przedmiotu, w której dominują publikacje z lat 2000-2010, choć w zdecydowanej większości przedmiotów zdiagnozowano co najmniej jedną książkę z ostatnich 10 lat. Na niektórych przedmiotach finansowych, np. na przedmiocie *rynki finansowe* są stosowane elementy grywalizacji, jednak nie wynikają one z karty przedmiotu, są raczej inicjatywą własną prowadzącego.

W ramach prowadzonych zajęć na kierunku ekonomia, podjęto działania mające na celu wdrożenie innowacji w dydaktyce. Innowacje te odnoszą się do sposobu:

- realizacji zajęć – w zakresie:
 - o ich prowadzenia poprzez komunikatory zdalne typu MsTeams, w początkowym okresie pandemii (marzec/kwiecień 2020) używano również innych rozwiązań, np. Skype;
 - o narzędzi pracy ze studentami dostępnych on-line, jak przykładowo Xmind do kategoryzacji pojęć i czynników;
- udostępniania zasobów wiedzy studentom – platforma używana w UO to Moodle,
- weryfikacji wiedzy – przy użyciu quizów tworzonych z wykorzystaniem narzędzi Kahoot oraz Forms lub Moodle;
- wprowadzania studentów w realia rynku pracy - w ramach zajęć studenci mają również możliwość udziału:

- o w wizytach studyjnych w przedsiębiorstwach, w tym w szczególnie w przedsiębiorstwach z Opola i w pozostałych miejscowości województwa opolskiego;
- o w webinarach z przedstawicielami biznesu, w tym w cyklicznych spotkaniach „Piątki z logistyką” w ramach inicjatyw podjętych we współpracy z kołem naukowym logistyki Uniwersytetu Gdańskiego.

Ponadto, zgodnie z dokumentacją przekazaną przez przedstawicieli Uczelni, w programie studiów wykorzystywane były do 2019 roku różne programy wspomagające nauczanie (tabele 1.-2.)

Tabela 1. Przedmioty, na których wykorzystywane jest oprogramowanie na kierunku ekonomia I st. 2020-2021

Przedmiot		Oprogramowanie
Ekonometria		MS Office
Statystyka opisowa		Statistica
Badania operacyjne		MS Office
Technologie informacyjne		MS Office
Moduł Analiza rynku	Analiza ekonometryczna zjawisk i procesów mikroekonomicznych	MS Office
	Analiza atrakcyjności inwestycyjnej spółek giełdowych	MS Office, systemy maklerskie
	Wykorzystanie baz danych w analizie rynku	MS Office, bazy danych
	Eksploracja danych	Darmowe narzędzia do analizy ruchu, witryn i użytkowników
	Arkusze kalkulacyjne w analizie danych rynkowych	MS Office
	Wykorzystanie pakietu Statistica w badaniach rynkowych i marketingowych	Statistica
	Metody taksonomiczne w analizie rynku	MS Office
Moduł gospod arka miejska i regiona lna	System informacji przestrzennej w rozwoju lokalnym	ArcGIS
	Metody badań regionalnych	MapView

Tabela 2. Przedmioty, na których wykorzystywane jest oprogramowanie na kierunku ekonomia II st. 2020-2021

Przedmiot	Oprogramowanie
Wnioskowanie statystyczne	Statistica
Ekonometria i prognozowanie procesów ekonomicznych	MS Office

Ekonometria finansowa	MS Office
Statystyka społeczna	Statistica
Prognozowanie gospodarcze	MS Office
Analiza dynamiki procesów makroekonomicznych	Statistica
Analiza danych w programie Statistica	Statistica
Analiza ryzyka inwestycji na rynku kapitałowym	MS Office, systemy maklerskie

Analiza infrastruktury pozwoliła ustalić, że licencje na programy statystyczne wygasły, praca odbywa się jedynie na oprogramowaniu MS Office oraz programach ArcGIS i MapViewer. Przedstawiciele Uczelni deklarują aktualizację oprogramowania. Aktualnie w ramach projektu “Kształcenie dla rozwoju usług dla biznesu w Opolu” (NCBiR POWR-03.01.00.00-O025/19-01) trwają konsultacje z przedstawicielami sektora NUB związane z planowanym uruchomieniem od października 2021 zajęć z użyciem systemu klasy ERP MsDynamics pozyskanego dla dydaktyki na Wydziałach Ekonomicznym i Filologicznym.

Zespół złożony z 12 pracowników obu Wydziałów, w ramach prowadzonych przez siebie zajęć dydaktycznych ma realizować część zadań przy użyciu MsDynamics, adekwatnie do ich charakteru i możliwości rozwiązania. Finansowanie uzyskane z NCBiR dotyczy przede wszystkim konfiguracji i instalacji środowiska do pracy ze studentami, czyli trzech firm ćwiczeniowych o profilu: produkcyjnym, handlowo-logistycznym oraz finansowym. Dla każdej z nich przygotowany został zestaw 5 ról, które uwzględniają podstawowe funkcje niezbędne dla ich działania. Realizacja projektu stanowi odpowiedź na zapotrzebowanie zgłaszane przez pracodawców sektora NUB w trakcie kontaktów bezpośrednich (wizyty studyjne ze studentami w pierwszym projekcie do nich adresowanym) oraz przez studentów, realizujących praktyki w przedsiębiorstwach i tam stykających się z używanym różnorodnym oprogramowaniem. Zapotrzebowanie to było potwierdzone również przez pracowników Wydziału, inicjujących działania na rzecz pozyskania systemu klasy ERP dla dydaktyki.

Podczas zajęć stosowane są zarówno metody podające, jak i aktywizujące, stymulujące do samodzielnego rozwiązywania problemów oraz uczenia się. Liczba punktów ECTS, którą student powinien przeznaczyć na samodzielną pracę została zaplanowana na 79 na studiach stacjonarnych I stopnia oraz 82 na studiach stacjonarnych drugiego stopnia. Na studiach niestacjonarnych liczby te wynoszą na studiach I stopnia 119-123 punktów ECTS oraz 82-85 punktów ECTS na studiach II stopnia w zależności od specjalności. Studenci ponadto samodzielnie piszą prace dyplomowe. W procesie uczenia na kierunku ekonomia umożliwiono realizowanie indywidualnych ścieżek kształcenia poprzez wybór promotorów na seminarium oraz wybór firmy lub innej instytucji, w której można by odbyć praktyki.

Metody kształcenia określone są przez każdego prowadzącego zajęcia w karcie przedmiotu i dostosowane do formy prowadzenia zajęć. W przypadku zajęć w formie wykładu stosowane są

zazwyczaj takie metody jak: prezentacja multimedialna, wykład problemowy, wykład konwersatoryjny (gdy grupy są niezbyt liczne). Podczas zajęć ćwiczeniowych i konwersatoryjnych dominują metody aktywizujące studentów, czyli: rozwiązywanie zadań, analiza studium przypadku, dyskusja, praca z tekstem, gry symulacyjne, opracowanie projektu, eseju. Do zajęć laboratoryjnych, które odbywają się w salach komputerowych, przypisane są m.in. następujące metody: rozwiązywanie zadań, rozwiązywanie sytuacji problemowych, analiza studium przypadku, realizacja zadania projektowego, gry symulacyjne na platformach inwestycyjnych. Zajęcia seminaryjne prowadzone są w głównej mierze z wykorzystaniem takich metod jak: dyskusja, praca w grupach, analiza tekstów źródłowych. Przykładem na powiązanie metod kształcenia z efektami uczenia się mogą być przedmioty realizowane z wykorzystaniem narzędzi informatycznych (*ekonometria* na studiach I stopnia oraz *ekonometria i prognozowanie zjawisk ekonomicznych* na studiach II stopnia), w ramach których studenci rozwiązują zadania dotyczące zjawisk ekonomicznych osiągając tym samym efekt z zakresu umiejętności (k-U-3). Liczba punktów ECTS, którą student powinien przeznaczyć na samodzielną pracę została zaplanowana na 79 na studiach stacjonarnych I stopnia oraz 82 na studiach stacjonarnych drugiego stopnia. Na studiach niestacjonarnych liczby te wynoszą na studiach I stopnia 119-123 punktów ECTS oraz 82-85 punktów ECTS na studiach II stopnia w zależności od specjalności. Studenci ponadto samodzielnie piszą prace dyplomowe. W procesie uczenia na kierunku ekonomia umożliwiono realizowanie indywidualnych ścieżek kształcenia poprzez wybór promotorów na seminarium oraz wybór firmy lub innej instytucji, w której można by odbyć praktyki.

Przygotowanie studenta I stopnia ekonomii do prowadzenia badań naukowych jest procesem wieloetapowym, w którym wykorzystuje się zróżnicowane metody kształcenia. Zanim student zapozna się z metodyką badań naukowych (w semestrze 4 na I stopniu studiów – przedmiot *Wprowadzenie do badań naukowych*) poznaje i samodzielnie rozwiązuje różne problemy ekonomiczne (m. in. na przedmiotach: *mikroekonomia, podstawy makroekonomii, międzynarodowe stosunki gospodarcze, finanse publiczne i rynki finansowe, rachunkowość, zarządzanie*). W procesie analizy zjawisk i problemów ekonomicznych wykorzystuje narzędzia wspomagające jakimi są Excel (na zajęciach z przedmiotów: *technologie informacyjne, badania operacyjne, ekonometria, statystyka opisowa*) i pakiet Statistica (na zajęciach ze *statystyki opisowej*).

Z kolei na II stopniu studiów student pogłębia wiedzę ekonomiczną niezbędną do prowadzenia badań naukowych w dyscyplinie *ekonomia i finanse* (na przedmiotach: *makroekonomia II, ekonomia menedżerska, ekonomia matematyczna, ekonomia międzynarodowa, rynek finansowy*). Student uczestnicząc w zajęciach z przedmiotów: *metody oceny projektów gospodarczych, ekonometria i prognozowanie procesów ekonomicznych, wnioskowanie statystyczne, gospodarowanie kapitałem ludzkim*, rozwija swoje umiejętności analityczne i interpretacyjne dzięki stosowaniu metod takich jak: rozwiązywanie zadań, analiza i interpretacja otrzymanych wyników, analiza studium przypadku, gry symulacyjne.

Efekty uczenia się przypisane praktykom zawodowym na kierunku ekonomia są określone na wysokim poziomie ogólności. Przyjęte efekty uczenia się zostały ograniczone w rzeczywistości do kompetencji społecznych związanych z komunikacją interpersonalną, w tym zawodową oraz organizacją własnej pracy i skuteczności w realizacji zadań. Zostały sformułowane w następujący sposób:

1. Umiejętności:

- a. potrafi używać języka specjalistycznego dziedziny, w której realizuje praktykę oraz jednoznacznie i spójnie porozumiewać się zarówno ze specjalistami, jak i odbiorcami spoza grona specjalistów,
- b. posiada umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej oraz planowania i organizowania pracy własnej i w zespole.

2. Kompetencje społeczne:

- a. odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pracy, planuje i wykonuje działania powierzone mu w trakcie praktyki,
- b. jest zdyscyplinowany; sprawnie i skutecznie realizuje powierzone mu zadania.

Na podstawie analizy matrycy efektów uczenia się należy stwierdzić, że efekty uczenia się przypisane do praktyk są zgodne z efektami uczenia się przypisanymi do innych zajęć. Należy jednak zaznaczyć, że efekty uczenia się, które sformułowano dla praktyk na rok akademicki 2020/2021, nie są powiązane ze specyfiką kierunku w stopniu, który pozwala na rozwijanie i uzyskiwanie (innych niż znajomość terminologii) istotnych z punktu widzenia potrzeb zawodowego rynku pracy wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Należy wspomnieć również, że studenci dokonują wyboru specjalności przed III semestrem studiów. Praktyki natomiast muszą być zrealizowane - zgodnie z instrukcją organizacji praktyki zawodowej - po IV semestrze. Prowadzi to do sytuacji, w której studenci odbywają praktyki, których zakres i przypisane efekty uczenia się nie są powiązane ze specyfiką kierunku studiów, ani z zakresem specjalności.

Na kierunku ekonomia praktyki zawodowe mają wymiar 90 godzin. Przyjmuje się, że są realizowane w wymiarze 6 godzin dziennie w ciągu 15 dni roboczych. Do nakładu pracy własnej studentów dolicza się jeszcze 10 godzin, które przeznaczone są na uzupełnianie dokumentacji praktyk. Zatem łącznie studenci za realizację praktyk otrzymują 4 punkty ECTS.

Treści programowe opisane w sylabusie praktyk, w części: "Zakres merytoryczny praktyki" obejmują "aktywne uczestnictwo studenta w identyfikacji sposobu funkcjonowania podmiotów prywatnych i publicznych, w tym m.in. przedsiębiorstw lub jednostek administracji publicznej. Student w trakcie praktyki winien zapoznać się z funkcjonowaniem najważniejszych komórek organizacyjnych podmiotu. Do zadań studenta należy w szczególności zapoznanie się z:

- przepisami statutowymi i regulaminowymi podmiotu oraz jego strukturą organizacyjną,
- procedurami funkcjonowania i dokumentowania w jednostce,
- specyfiką pracy na stanowisku/stanowiskach, na których odbywana jest praktyka".

Te zapisy również wskazują na brak bezpośredniego, merytorycznego związku praktyk zawodowych z kierunkiem ekonomia.

W dokumencie "Instrukcja organizacji praktyki zawodowej" wskazano również cele praktyk, które obejmują zapoznanie studenta z zawodem, do wykonywania którego uprawniać będzie ukończenie studiów na kierunku ekonomia". Zadaniem praktyki zawodowej - wskazanym w ww. "Instrukcji" - jest zapoznanie się studenta z określonymi zagadnieniami, które pozwalają nie tylko wykonywać proste czynności, ale również rozumieć specyfikę funkcjonowania podmiotu, zależności między stanowiskami,

a także wymiary społeczny, technologiczny jego funkcjonowania oraz relacje formę, zakres i charakter relacji z otoczeniem zewnętrznym.

Ponadto w "Instrukcji" wskazano, że w "ramach praktyki studenci powinni brać udział w pracach, w czasie których mogliby zapoznać się praktycznie z wybranymi zagadnieniami" m.in. z zakresu w znacznym stopniu powiązanych z ocenianym kierunkiem, tj.: analiza otoczenia konkurencyjnego, analiza organizacji w zakresie zasad współpracy z otoczeniem zewnętrznym, opracowanie projektu rozwoju podmiotu z uwzględnieniem różnych źródeł danych, analiza finansowa itp.

Należy jednoznacznie stwierdzić, że tak opracowany zakres zadań studentów i celów praktyk jest właściwy i pożądany z punktu widzenia osiągania i weryfikacji efektów uczenia się oraz zdobywania doświadczeń zawodowych. Jednak w takim przypadku, gdyby studenci rzeczywiście wykonywali tego typu zadania, należy stwierdzić, że ich założony wymiar jest zdecydowanie za krótki. W rzeczywistości, treści programowe praktyk są zróżnicowane, ponieważ to studenci w porozumieniu z zakładowym opiekunem praktyk opracowują i przedstawiają do akceptacji zindywidualizowany program praktyk. W konsekwencji nie realizują oni wyżej wymienionych zadań.

Zaliczenie praktyki musi nastąpić do końca V semestru studiów. Podstawą zaliczenia praktyki jest dokumentacja przedkładana przez studenta koordynatorowi praktyk. Dokumentację praktyki stanowią:

- program praktyki opracowany przed rozpoczęciem praktyki, zaakceptowany przez uczelnianego koordynatora praktyk,
- raport z praktyki opracowany po zakończeniu praktyki,
- karta przebiegu praktyki (dziennik praktyk),
- opinia o przebiegu praktyki,
- formularz wypełniony po zakończeniu praktyki przez podmiot, w którym student realizował praktykę.

Wnioski z analizy stanu faktycznego wskazują, że przyjęte na kierunku metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się zakładanych dla praktyk, a także sposób dokumentowania przebiegu praktyk i realizowanych w ich trakcie zadań są trafnie dobrane i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów. O ile założenia i zakres dokumentacji są wystarczające, o tyle na podstawie przeprowadzonej oceny należy stwierdzić, że ich wdrożenie i realizacja na etapie weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się i ich oceny są prowadzone w sposób nieskuteczny. Analiza przedstawionej dokumentacji wskazuje, że:

1. studenci nie osiągają wszystkich efektów uczenia się - szczególnie związanych z pracą w zespole oraz organizowaniem jego pracy,
2. miejsca praktyk znacząco odbiegają od specjalności, np. na specjalności "gospodarka finansowa i rachunkowość przedsiębiorstw" oraz "ekonomika i zarządzanie przedsiębiorstwem" studenci odbywają praktyki w jednostkach samorządu terytorialnego,
3. studenci nie realizują zadań wskazanych w instrukcji praktyk, które wiążą się z kompetencjami analitycznymi.

Podsumowując - przyjęte narzędzia są właściwe, jednak ich wykorzystanie jest niewystarczające dla realizacji wysokiej jakości kształcenia w zakresie praktyk zawodowych.

Osoby pełniące funkcję zakładowych opiekunów praktyk dokonują kompleksowej oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się. Ocena odnosi się do każdego z zakładanych efektów uczenia się. Ponadto ocena obejmuje również takie obszary przygotowania zawodowego jak to, czy student:

- rozumie uwarunkowania zarządzania przedsiębiorstwem (społeczne, ekonomiczne, prawne i inne),
- zna podstawowe metody, techniki i narzędzia stosowane przy rozwiązywaniu prostych problemów decyzyjnych w jednostce przyjmującej,
- w sposób twórczy i kreatywny wykorzystuje posiadaną wiedzę do realizacji zadań, które są mu zlecane w trakcie praktyk,
- jest przygotowany do aktywnego uczestnictwa w procesach decyzyjnych, zwłaszcza realizowanych zespołowo.

Ten rozszerzony zakres oceny również dotyczy ogólnego zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji. Uwzględnienie w ocenie zarówno przypisanych praktykom efektów uczenia się, jak i elementów wykraczających poza ten podstawowy zakres należy uznać za rozwiązanie pożądane. Wnioski z analizy dokumentacji praktyk wskazują jednak, że zagadnienia wskazane w formularzu oceny nie mają odniesienia do działań, zadań i aktywności, które studenci realizowali na praktykach. Studenci w większości analizowanych przypadków nie uczestniczyli w procesach decyzyjnych, nie wykazywali się kreatywnością w realizacji zadań.

Do roku akademickiego 2019/2020 praktyki podlegały jedynie zaliczeniu bez oceny. Od roku akademickiego 2020/2021 Zarządzeniem nr 15/2021 Rektora Uniwersytetu Opolskiego z dnia 28 stycznia 2021 r. wprowadzającym "Regulamin organizacji praktyk w Uniwersytecie Opolskim" wprowadzono zaliczenie z oceną.

Na ocenianym kierunku studenci każdej specjalności mają dedykowanego uczelnianego opiekuna praktyk. Liczba, kwalifikacje i doświadczenie tych osób umożliwiają prawidłową realizację praktyk. Na ocenianym kierunku są to 4 osoby, w tym specjaliści w zakresie: analiz ekonomicznych, rachunkowości, zarządzania i rozwoju JST, prognozowania, analizy łańcuchów dostaw itp.

Jeśli chodzi natomiast o kwalifikacje zakładowych opiekunów praktyk, to na kierunku nie określono żadnych wymogów co do tych osób. W umowie w sprawie organizacji praktyk zawodowych studentów Uniwersytetu Opolskiego wskazano jedynie, że organizacja, w której student odbywa praktyki, wyznaczy zakładowego opiekuna praktyk.

Zgodnie z obowiązującym od roku akademickiego 2020/2021 regulaminem praktyk (§8) "Opiekun praktyki powinien posiadać odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie zawodowe określone szczegółowo w instrukcji realizacji praktyki dla danego kierunku, poziomu i profilu studiów". W przedstawionej "Instrukcji..." nie zostały jednak wskazane żadne wymagania dotyczące kwalifikacji czy doświadczenia zakładowych opiekunów praktyk. Wskazano jedynie, że do obowiązków podmiotu, który przyjmuje studenta na praktykę należy:

- zaopiniowanie przedstawionego przez studenta programu praktyk i wsparcie jego realizacji,
- skierowanie studenta na miejsce praktyki gwarantujące zdobycie nowych umiejętności i doświadczenia w nowym dla praktykanta środowisku pracy,
- zlecanie studentowi zadań, które wypełniają realne potrzeby zakładu pracy,

- zabezpieczenie studentowi odpowiednich warunków pracy i wyposażenia miejsca praktyki – zgodnie z charakterem zleczanych mu zadań,
- realne i efektywne wypełnianie roli opiekuna przez wyznaczonego zakładowego opiekuna praktyk lub przełożonego,
- podsumowanie rezultatów stażu oraz wystawienie studentowi opinii o przebiegu praktyki przez wyznaczonego zakładowego opiekuna praktyk lub przełożonego.

Na kierunku ekonomia relatywnie łatwo jest zapewnić infrastrukturę i wyposażenie miejsc odbywania praktyk w takim stopniu, aby były one zgodne z potrzebami procesu nauczania i uczenia się oraz umożliwiały osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, a co za tym idzie - prawidłową realizację praktyk. W toku przeprowadzonej oceny nie stwierdzono uchybień w zakresie infrastruktury i wyposażenia miejsc praktyk, które mogłyby obniżać jakość realizacji praktyk. Należy jednak wspomnieć o swego rodzaju braku konsekwencji w doborze miejsc praktyk w związku z wybranymi przez studentów specjalnościami ("modułami" w nomenklaturze Uczelni). Dla poszczególnych specjalności sformułowano odmienne efekty uczenia się, a realizacja praktyk w organizacjach z nimi nie powiązanych obniża szanse na zdobycie doświadczeń zawodowych adekwatnych do specyfiki specjalności.

Część praktyk była realizowana w trybie pracy zdalnej. Analiza przedstawionej dokumentacji wskazuje, że w tych przypadkach dobór narzędzi i miejsc praktyk pozwalał na osiągnięcie efektów uczenia się w takim samym zakresie, jak miało to miejsce w przypadku praktyk stacjonarnych. W konsekwencji - część efektów uczenia się nie została osiągnięta.

Głównym dokumentem regulującym organizację i nadzór nad praktykami jest wspomniany "Regulamin organizacji praktyk w Uniwersytecie Opolskim" (dalej: Regulamin) przyjęty zarządzeniem nr 15/2021 Rektora Uniwersytetu Opolskiego z dnia 28 stycznia 2021 r. Zgodnie z jego treścią szczegółowe zasady realizacji praktyki określają: "Procedura odbywania i dokumentowania praktyk studenckich (SDJK-O-U11)" oraz - dla danego kierunku, poziomu i profilu studiów - właściwa instrukcja realizacji praktyki, przygotowana przez koordynatora praktyk i zatwierdzona przez dziekana właściwego wydziału.

Na podstawie przeprowadzonej analizy stanu faktycznego należy stwierdzić, że w poprzednich latach dopuszczona była możliwość zaliczania praktyk na podstawie pracy zawodowej. Przedstawiona przez Uczelnię dokumentacja wskazuje, że studenci składali podania na dedykowanym formularzu oraz przedstawiali zaświadczenie o zatrudnieniu, w którym przedstawiano obowiązki zawodowe danej osoby, zakres wiedzy w odniesieniu do realizowanych w podmiocie procesów oraz znajomości i wykorzystania w codziennej pracy systemów/oprogramowania informatycznego. Do podania dołączana była również opinia pracodawcy nt. pracownika na wzór opinii o praktykancie. Wnioski z analizy przedstawionej dokumentacji praktyk wskazują, że w części przypadków studenci na swoich stanowiskach pracy nie osiągal wszystkich założonych dla praktyk efektów uczenia się.

W obowiązującej wersji regulaminu wskazano, że zgodnie z art. 71 Ustawy PSWiN, Uczelnia może weryfikować efekty uczenia się określone dla praktyk, przy zastosowaniu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów, osobom ubiegającym się o przyjęcie na określony kierunek, poziom i profil studiów.

Mając na uwadze obowiązujące obecnie zapisy regulaminu dotyczące potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów, rekomenduje się uwzględnienie w procedurze realizacji praktyk sytuacji, w której studenci odbywają je w ramach swoich obowiązków zawodowych

z zastrzeżeniem adekwatności stanowiska pracy i zadań do specyfiki kształcenia na kierunku ekonomia oraz wypełnieniem dokumentacji praktyk zgodnie z "Instrukcją...". Innymi słowy - studenci mogą realizować praktyki w swoich miejscach pracy, o ile zapewnia to osiągnięcie efektów uczenia się i dopełnią z pracodawcą tych samych formalności, co w przypadku regularnych/standardowo realizowanych praktyk, tj.: przygotowują program praktyk, podpiszą umowę, sporządzą raport z praktyki, wypełnią kartę przebiegu praktyki i przedstawią opinię o przebiegu praktyki opracowaną przez zwierzchnika lub pracodawcę.

Innym ważnym dokumentem odnoszącym się do organizacji i realizacji praktyk oraz weryfikacji i oceny efektów uczenia się przypisanych praktykom jest "Procedura odbywania i dokumentowania praktyk studenckich" (funkcjonująca w ramach Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia pod symbolem SDJK-O-U11). Procedura jest publicznie dostępna na podstronie Uniwersytetu dotyczącej jakości kształcenia i uniwersalna dla całej Uczelni.

W Regulaminie wskazano zakres odpowiedzialności poszczególnych interesariuszy praktyk: studenta, koordynatora, Biura Dydaktyki i Spraw Studenckich oraz zakładowego opiekuna praktyk. Za formalną i organizacyjną stronę praktyk obowiązkowych odpowiada Biuro Dydaktyki i Spraw Studenckich. Koordynator praktyk odpowiada za merytoryczną stronę praktyk, w tym za weryfikację efektów uczenia się.

Zakładowy opiekun praktyki prowadzi nadzór merytoryczny i formalny nad prawidłowym przebiegiem praktyki w podmiocie, w którym jest ona realizowana. Za jego wyznaczenie odpowiedzialny jest podmiot przyjmujący praktykanta, ale decyzja ta jest podejmowana w porozumieniu z Uczelnią, ponieważ - jak wspomniano - opiekun praktyki "powinien posiadać odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie zawodowe określone szczegółowo w instrukcji realizacji praktyki dla danego kierunku, poziomu i profilu studiów".

W wymiarze formalnym wymagania dotyczące placówek, w których studenci mogą odbywać praktyki oraz warunki akceptacji miejsc praktyk samodzielnie wybranych przez studentów są zawarte w "Instrukcji...". W sylabusie praktyk nie wskazano warunków kwalifikowania na praktykę (wymagań wstępnych). Pośrednio warunkiem realizacji praktyk jest zaliczenie czwartego semestru studiów. W "Regulaminie" są odniesienia dotyczące potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w miejscu pracy i jest to objęte procedurą SDJK-O-U15.

W "Regulaminie...", "Procedurze" i "Instrukcji" nie zostały natomiast określone reguły przeprowadzania hospitacji praktyk. W umowie w sprawie praktyk znajduje się podpunkt dotyczący umożliwienia nauczycielom akademickim nadzorującym praktyki z ramienia uczelni do kontroli praktyk. Wskazano również, że Uniwersytet zobowiązuje się do kontroli i oceny praktyk. Nie wskazano jednak żadnych dodatkowych zasad i zakresu realizacji tej kontroli.

Zadania opiekunów praktyk w miejscu ich odbywania są zawarte w "Instrukcji". Zakres zadań koordynatora praktyk (uczelnianego opiekuna praktyk) określono w "Regulaminie". Nie zostały sformułowane zasady współpracy osób nadzorujących praktyki na kierunku z zakładowymi opiekunami praktyk ani sposoby ich komunikowania się, poza standardowym zapisem umownym o polubownym rozstrzygnięciu sporów lub kierowaniem ich do sądu.

Wydział Ekonomiczny Uniwersytetu Opolskiego nie ma podpisanych porozumień dotyczących organizacji praktyk w liczbie, która zapewniałaby miejsca praktyk dla wszystkich studentów. W większości przypadków studenci dokonują samodzielnego wyboru organizacji, w której chcą

odbywać praktyki. Baza będąca w dyspozycji uczelni stanowi swego rodzaju listę rezerwową dla studentów, którzy mieliby problem ze znalezieniem miejsca praktyk. Nie zostały określone żadne formalne, jakościowe kryteria, które taka organizacja powinna spełniać. We wspomnianej "Instrukcji organizacji praktyki zawodowej" zastrzeżono, że praktyki mogą odbywać się w:

- komórkach finansowo-księgowych, w dziale osobowym, w dziale marketingu, w komórkach pionu ekonomicznego lub w innej komórce organizacyjnej,
- bankach,
- biurach rachunkowych,
- biurach doradztwa podatkowego i w innych organizacjach,
- innych jednostkach gospodarczych, instytucjach sfery wsparcia biznesu lub nadzoru i kontroli,

o ile:

- realizowany program praktyk będzie odpowiadał treściom kształcenia na kierunku ekonomia, o specjalności gospodarka finansowa i rachunkowość przedsiębiorstwa zgodnych z planem i programem studiów,
- w trakcie praktyki student będzie mógł zapoznać się z zagadnieniami związanymi z funkcjonowaniem jednostki przyjmującej w realiach rynkowych oraz uczestniczyć w rozwiązywaniu problemów odnoszących się do jej działalności gospodarczej.

W przywołanym fragmencie wskazano na zgodność programu praktyk z treściami kształcenia na kierunku ze wskazaniem specjalności. Tymczasem - jak stwierdzono wcześniej - analiza dokumentacji praktyk wskazuje, że w części przypadków miejsca praktyk i wykonywane zadania nie pozwalały na osiąganie zarówno efektów uczenia się przypisanych praktykom, jak i tych, które odnoszą się do prowadzonej specjalności. Rekomenduje się w procesie akceptowania miejsc praktyk uwzględnienie studiowanej specjalności.

Na ocenianym kierunku nie jest stosowane żadne systemowe rozwiązanie, które obejmuje ewaluację praktyk z udziałem studentów. Studenci mają możliwość dokonania opisowej oceny w raporcie z praktyki, w punkcie "Ocena przebiegu praktyki". W tym przypadku brakuje jednak ustandaryzowanego zestawu zmiennych, które poddawane są ocenie. W konsekwencji zakres oceny jest obecnie bardzo zróżnicowany i często ogólnikowy, sprowadzający się do stwierdzenia: "Przebieg praktyki oceniam bardzo dobrze".

Opiekunowie praktyk na poszczególnych specjalnościach (modułach) opracowują roczne raporty podsumowujące przebieg praktyk, w których poza danymi ilościowymi jest możliwość zamieszczenia adnotacji odnoszących się do zgłaszanych przez studentów problemów związanych z realizacją praktyk w odniesieniu do:

- miejsca praktyk,
- przebiegu praktyki,
- zaliczenia praktyk.

O ile opracowywanie raportów zbiorczych może być działaniem wartościowym w celu podejmowania działań na rzecz doskonalenia praktyk zawodowych, o tyle brak ujednoliconego zakresu oceny dokonywanej przez studentów zaburza transparentność procesu ich ewaluacji.

Na kierunku ekonomia zajęcia są rozplanowane w sposób umożliwiający efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na udział w zajęciach i samodzielne uczenie się. Kształcenie w ramach godzin kontaktowych odbywa się w dni powszednie, zajęcia są planowane w godzinach 7:30-19:00.

Organizacja roku akademickiego ustalana jest w drodze zarządzenia i podawana do wiadomości studentów za pośrednictwem strony internetowej Uczelni przed rozpoczęciem roku akademickiego. Szczegółowy rozkład zajęć podawany jest do wiadomości studentów przed rozpoczęciem zajęć dydaktycznych zarówno w formie planu wywieszonego w budynku Wydziału, jak i na stronie internetowej. Na szczegółową organizację zajęć wpływają założenia jakościowe, wynikające z Uczelnianej Księgi Jakości Kształcenia, związane z harmonogramem pracy pracowników badawczo-dydaktycznych i studentów, a także wymogów wynikających z charakterystyki przedmiotu oraz organizacyjnych uwarunkowań procesu dydaktycznego.

Podczas spotkania ze studentami zdiagnozowano nieprawidłowości związane z planowaniem zajęć dla tej samej grupy w godzinach porannych i wieczornych z dużą przerwą między zajęciami. Ponadto niektóre zajęcia zaczynały się o godzinie 7:00, co w przypadku kształcenia stacjonarnego i osób dojeżdżających jest rozwiązaniem dotyczącym niewłaściwego rozplanowania zajęć. Ponadto studenci zgłaszali zastrzeżenia dotyczące zbyt dużej liczby godzin w ramach jednego bloku spotkań poświęconych na zajęcia obliczeniowe, takie jak *rachunkowość* czy *ekonometria*.

Na zajęciach terminy egzaminów, zaliczeń i projektów podawane są wszystkim studentom z danej grupy, oceny wystawiane są w jednym terminie, co oznacza, że zachowane są zasady przekazywania studentom informacji zwrotnej dotyczącej stopnia osiągnięcia efektów uczenia się na każdym etapie studiów oraz na ich zakończenie. Czas przeznaczony na sprawdzanie i ocenę efektów uczenia się umożliwia weryfikację wszystkich efektów uczenia się oraz dostarczenie studentom informacji zwrotnej o uzyskanych efektach.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się. Sześciosemestralny czas trwania studiów, nakład pracy mierzony łączną liczbą 180 punktów ECTS konieczny do ukończenia studiów pierwszego stopnia i 4 semestralny czas trwania studiów drugiego stopnia (120 punktów ECTS), jak również nakład pracy niezbędny do osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do zajęć lub grup zajęć, wynoszący 25 godzin na punkt ECTS na pierwszym stopniu oraz 25 godzin na stopniu drugim, są poprawnie oszacowane. Na studiach I stopnia proporcje liczby godzin zajęć w poszczególnych formach aktywności, podzielonych na moduły: ogólny, podstawowy, kierunkowy i specjalnościowy, zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Przedmioty są zróżnicowane, nawiązują do treści, które absolwent kierunku ekonomia powinien znać i zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Na badanym kierunku proporcja zajęć do wyboru wyniosła ponad 30% ogółu punktów ECTS dla studiów pierwszego i drugiego stopnia. Na kierunku spełnione są wymogi dotyczące kształcenia

w języku obcym, umożliwiającym uzyskanie kompetencji w zakresie opanowania języka obcego co najmniej na poziomie B2 oraz B2+, prowadzenia przedmiotów w dziedzinie nauk humanistycznych oraz prowadzenia zajęć na odległość. Stosowane na kierunku metody kształcenia w wystarczającym stopniu stymulują studentów do samodzielności, co zostało wyrażone w dużej liczbie godzin (na studiach I stopnia) i punktów ECST przeznaczonych na samodzielną pracę, i pełnienia aktywnej roli w procesie uczenia się. Dostarczenie studentom informacji zwrotnej o uzyskanych efektach nie budzi zastrzeżeń. Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje uczelnianych opiekunów praktyk, a także ich liczba umożliwiają prawidłową realizację praktyk. Ocena osiągnięcia efektów uczenia się dokonywana przez opiekuna praktyk ma charakter kompleksowy i odnosi się do każdego z zakładanych efektów uczenia się.

Stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W zdecydowanej większości zajęć nie uwzględniono efektów dotyczących osiągnięcia kompetencji społecznych.
2. W programie studiów zdiagnozowano przypisanie efektu uczenia się dotyczącego komunikowania w języku obcym tylko do jednych zajęć na obu stopniach studiów.
3. Na studiach drugiego stopnia, liczba godzin z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów wynosi 876 na studiach stacjonarnych oraz 543 na studiach niestacjonarnych. Jest to wartość zbyt niska, ponieważ istnieje poważne zagrożenie dla osiągnięcia wszystkich założonych efektów uczenia się.
4. W doborze metod i form kształcenia w ograniczonym zakresie uwzględniono najnowsze osiągnięcia dydaktyki akademickiej. Zbyt mało jest zajęć prowadzonych w laboratoriach, zdarza się, że zajęcia obliczeniowe są prowadzone metodami podającymi, a nie aktywizującymi. W wielu przypadkach literatura zalecana studentom jest przestarzała.
5. W zakresie przygotowania do prowadzenia działalności naukowej stosowane są metody i narzędzia, pozwalające wykształcić umiejętności gromadzenia danych oraz prowadzenia wnioskowania dedukcyjnego oraz indukcyjnego, ale w niewystarczającym stopniu wykorzystuje się metody ekonometryczne oraz modelowania statystycznego w pracach dyplomowych i etapowych.
6. W zakresie rozplanowania zajęć, dostrzeżono uchybienia dotyczące planowania zajęć zbyt wcześnie rano i wieczorem z dużą przerwą między nimi, co może być szczególnie niedogodne dla osób dojeżdżających, gdy Uczelnia wróci do stacjonarnego trybu prowadzenia zajęć.
7. Efekty uczenia się sformułowane dla praktyk zawodowych są na wysokim poziomie ogólności i w małym stopniu odzwierciedlają kompetencje zawodowe absolwenta kierunku ekonomia.
8. Treści programowe wskazane w sylabusie praktyk nie odnoszą się do specyfiki kierunku ekonomia.
9. Zidentyfikowano niezgodność dotyczącą zakresu zadań realizowanych w toku praktyk między sylabusem praktyk a instrukcją praktyk.
10. Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się zakładanych dla praktyk, w tym metody weryfikacji i oceny z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, a także sposób dokumentowania przebiegu praktyk i realizowanych w ich trakcie zadań są trafnie dobrane i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów. Słabością realizowanego procesu kształcenia w odniesieniu do praktyk jest rzetelność weryfikacji, a nie przyjęte metody i zakres dokumentacji.

11. Organizacja praktyk i nadzór nad ich realizacją nie są prowadzone efektywnie, co skutkuje znacznymi niezgodnościami między zadaniami i celami praktyk określonymi w instrukcji, a rzeczywiście realizowanymi przez studentów zadaniami, których wąski zakres wynika z raportów i dzienników praktyk.
12. Uczelnia nie zapewnia miejsca praktyk dla wszystkich studentów.
13. Program praktyk, osoby sprawujące nadzór nad praktykami z ramienia uczelni oraz opiekunowie praktyk, realizacja praktyk, efekty uczenia się osiągnięte na praktykach nie podlegają systematycznej ocenie z udziałem studentów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

1. Zaleca się sformułowanie efektów uczenia się z zakresu kompetencji społecznych osiągniętych w ramach poszczególnych zajęć.
2. Zaleca się wprowadzić formalne powiązanie zajęć prowadzonych w języku obcym z efektem uczenia się dotyczącym kształtowania umiejętności komunikowania się w języku obcym.
3. Zaleca się zwiększenie liczby godzin realizowanych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych II. stopnia.
4. Zaleca się wykorzystywanie najnowszych osiągnięć dydaktyki akademickiej (w szczególności metod aktywizujących studentów), zwiększenie liczby zajęć prowadzonych w laboratoriach, aktualizację zalecanej literatury.
5. Zaleca się wzbogacenie instrumentarium wykorzystywanego w pracach etapowych i dyplomowych o metody ekonometryczne i modelowania statystycznego.
6. Zaleca się ergonomiczne planowanie zajęć i dostosowanie rozkładu zajęć do potrzeb studentów (rezygnacja z planowania zajęć rano i wieczorem z dużą przerwą między nimi, odstąpienie od systemu rozpoczynania zajęć o 7.30)
7. Zaleca się uszczegółowienie efektów uczenia się założonych dla praktyk zawodowych i ich dostosowanie do specyfiki kierunku ekonomia.
8. Zaleca się dostosowanie treści programowych praktyk do specyfiki kierunku ekonomia.
9. Zaleca się zapewnienie zgodności między zakresem zadań realizowanych w toku praktyk wskazanych w sylabusie praktyk i w instrukcji praktyk.
10. Zaleca się stosowanie przyjętych metod weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się zakładanych dla praktyk w toku analizy dokumentacji przebiegu praktyk i realizowanych w ich trakcie zadań tak, aby weryfikacja uwzględniała zadania i cele przyjęte w instrukcji praktyk.
11. Zaleca się rozszerzenie zasad organizacji praktyk i nadzoru nad ich realizacją o kwestie dotyczące zakresu współpracy osób nadzorujących praktyki na kierunku z opiekunami praktyk

po stronie zakładu pracy (np. sposobów ich komunikowania się, jednoznaczne określenie warunków kwalifikowania na praktykę, reguł przeprowadzania hospitacji praktyk).

12. Zaleca się zapewnienie miejsca praktyk dla wszystkich studentów.

13. Zaleca się poddawanie systematycznej ocenie z udziałem studentów programu praktyk, osób sprawujących nadzór nad praktykami z ramienia uczelni oraz opiekunów praktyk, realizację praktyk, efekty uczenia się osiągnięte na praktykach.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Rekrutacja na I stopień studiów na kierunku ekonomia odbywa się na podstawie regulacji przyjętych dla całej Uczelni. Rekrutację prowadzi Wydział Ekonomiczny zgodnie z art. 69 Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 18 lipca 2018 roku, bez egzaminów wstępnych, na podstawie dokumentów złożonych przez kandydata. Głównym kryterium wyboru kandydatów jest konkurs świadectw maturalnych. Rekrutacja odbywa się internetowo według harmonogramu dla całej uczelni. W okresie rekrutacji funkcjonuje Wydziałowa Komisja Rekrutacyjna, której przewodniczy Zastępca Dziekana Wydziału.

Wykazy zajęć branych pod uwagę w konkursie świadectw z odpowiednimi wagami zawiera załącznik nr 2 do stosownej uchwały Senatu Uniwersytetu Opolskiego. Oceny zdobyte na maturze są przeliczone na wagi i na tej podstawie tworzona jest lista rankingowa kandydatów na studentów. Minimalna liczba punktów, będąca podstawą do przyjęcia na studia stacjonarne pierwszego stopnia na kierunku ekonomia, wynosi 30 punktów na 100 (uchwała nr 299 z 16 lipca 2020 r.), przy czym pod uwagę brane są oceny maturalne z matematyki (waga 0,40 na poziom rozszerzony i 0,3 – za podstawowy), z języka obcego (waga 0,20 za poziom rozszerzony i 0,15 – za podstawowy) oraz z jednego w trzech przedmiotów do wyboru, tj. Geografii, WOS-u, historii lub języka polskiego (waga 0,40 na poziom rozszerzony i 0,3 – za podstawowy). Uchwała Senatu reguluje także zasady przyjmowania kandydatów uzyskujących kwalifikacje za granicą oraz cudzoziemców, zwolnienia z postępowania dla laureatów/finalistów olimpiad, zasady podejmowania studiów jednocześnie na dwóch kierunkach, warunki przyjęcia kandydatów z niepełnosprawnością.

Wydziałowa Komisja Rekrutacyjna tworzy listę kandydatów zakwalifikowanych na studia oraz listę kandydatów rezerwowych, którzy po złożeniu stosownej deklaracji są przyjmowani na miejsca, z których rezygnują kandydaci zakwalifikowani na studia. Kandydaci zakwalifikowani do przyjęcia na studia są zobowiązani do złożenia kompletu dokumentów w siedzibie Komisji Wydziałowej w terminie podanym w harmonogramie rekrutacji. Niespełnienie tego obowiązku jest traktowane jako rezygnacja z podjęcia studiów na Uniwersytecie Opolskim i skreślenie z listy osób zakwalifikowanych na studia. Kandydat otrzymuje informację o wyniku postępowania kwalifikacyjnego na osobiste konto rejestracyjne w systemie IRK.

Warunki rekrutacji na studia I stopnia, kryteria kwalifikacji i procedury rekrutacyjne są przejrzyste i selektywne oraz umożliwiają dobór kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia efektów uczenia się.

Z kolei rekrutacja na studia II stopnia ma nieco odmienny charakter. O przyjęcie na studia mogą ubiegać się absolwenci studiów I stopnia, które zostały wymienione w uchwale senatu. Decyzję o przyjęciu na studia absolwentów I stopnia, którzy ukończyli kierunki niewymienione w załączniku do uchwały Senatu UO nr 209, podejmuje komisja rekrutacyjna. Kandydaci z tych kierunków powinni mieć zaliczone co najmniej 50% standardu/efektów kształcenia obowiązujących na I stopniu kierunku, który chcą studiować, a przyjęcie powinien poprzedzić pozytywny wynik rozmowy kwalifikacyjnej. Przedmioty niezbędne do uzupełnienia wymaganych efektów do podjęcia nauki na II stopniu studiów stacjonarnych i niestacjonarnych (tzw. różnice programowe) określa dziekan wydziału po zasięgnięciu opinii koordynatora kierunku studiów. Różnice programowe powinny stanowić nie więcej niż 30 pkt. ECTS (przy założeniu osiągnięcia 180 punktów na studiach I stopnia).

Uczelnia przyjmuje minimalny limit przyjęć na studia, który w przypadku studiów I stopnia wynosi 25 osób, a studiów drugiego stopnia – 15 osób (punkt 9. zasad i trybu rekrutacji, załącznik nr 1 do uchwały Senatu UO nr 295). Podczas spotkania z przedstawicielami Uczelni ustalono, że absolwenci innych kierunków, niż te wymienione w uchwale, wybierają studia na kierunku ekonomia dość rzadko. Jednak problem stanowi potwierdzanie im efektów uczenia się. Studenci, których różnice programowe przekraczają 30 punktów ECTS, są przyjmowani na kierunek, jednak pozostawia się im czas na samodzielne nadrobienie różnic programowych. Nie ma jednoznacznie przyjętego zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji, które musi osiągnąć student, chcący studiować na kierunku ekonomia na studiach II stopnia.

Szczegółowe wymagania rekrutacyjne publikowane są na stronie głównej zarówno Uczelni, jak i Wydziału, jednak dopiero po zalogowaniu do Internetowego Systemu Rekrutacyjnego (IRK), co oznacza, że nie można uzyskać podstawowych informacji o kryteriach rekrutacji bez udostępnienia swych danych osobowych. O przyjęciu kandydata na studia II stopnia na kierunek ekonomia decyduje lista rankingowa sporządzona przez Wydziałową Komisję Rekrutacyjną na podstawie ocen z dyplomu. Jednak w oficjalnych dokumentach nie określono, jakie przedmioty są brane pod uwagę przy ustalaniu rankingu.

W przypadku kierunku ekonomia stwierdzono, że liczba kandydatów jest mniejsza niż liczba miejsc do studiowania, co oznacza, że przyjmowani są wszyscy kandydaci spełniający minimalne kryteria rekrutacji, posiadający wymagane dokumenty i wykazujący się opłaconą opłatą rekrutacyjną. Oznacza to też, że warunki rekrutacyjne są bezstronne i zapewniają kandydatom równe szanse w podjęciu studiów na kierunku. W kryteriach rekrutacji nie uwzględniono informacji o oczekiwanych kompetencjach cyfrowych kandydatów, wymaganiach sprzętowych związanych z kształceniem z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz wsparciu uczelni w zapewnieniu dostępu do tego sprzętu.

W Uczelni, w ramach uczelnianej księgi jakości kształcenia, funkcjonuje procedura uznawalności w Uniwersytecie Opolskim efektów uczenia się uzyskanych poza edukacją formalną. Określono w niej

szczegółowo organy Uczelni odpowiedzialne za uznawanie tych efektów, wymagania wstępne dla kandydatów na studia oraz sposoby postępowania w przypadku potrzeby uznania efektów.

Potwierdzanie efektów uczenia się przysługuje kandydatom na studia w Uniwersytecie Opolskim spełniającym następujące warunki:

- posiadają świadectwo dojrzałości i co najmniej 5 lat doświadczenia zawodowego – w przypadku ubiegania się o przyjęcie na studia I stopnia,
- posiadają tytuł zawodowy licencjata lub równorzędny i co najmniej 3 lata doświadczenia zawodowego po ukończeniu studiów I stopnia – w przypadku ubiegania się o przyjęcie na studia II stopnia,
- posiadają tytuł zawodowy magistra lub równorzędny i co najmniej 2 lata doświadczenia zawodowego po ukończeniu studiów II stopnia lub jednolitych studiów magisterskich – w przypadku ubiegania się o przyjęcie na kolejny kierunek studiów I lub II stopnia.

Rada Wydziału na wniosek Dziekana powołuje na okres kadencji Wydziałową Komisję ds. Uznawalności Efektów Uczenia Się. Komisja składa się z przewodniczącego, sekretarza, pracownika administracyjnego. Przewodniczącym komisji jest samodzielny pracownik nauki jako przedstawiciel Dziekana. Merytorycznej oceny efektów uczenia się dokonują Zespoły ds. Uznawalności Efektów Uczenia Się, które mogą być powoływane dla kierunków, przedmiotów lub grup przedmiotów przez Dziekana na wniosek przewodniczącego Wydziałowej Komisji ds. Uznawalności Efektów Uczenia Się w porozumieniu z kierownikiem jednostki prowadzącej kierunek. W pracach Zespołu ds. Uznawalności Efektów Uczenia Się uczestniczą nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia, o zaliczenie których, ubiega się wnioskodawca. Wykaz zajęć objętych procedurą uznawalności na kolejny rok akademicki przygotowuje Dziekan Wydziału w porozumieniu z kierownikiem jednostki prowadzącej kierunek i przedkłada do akceptacji właściwej Radzie Wydziału do dnia 30 czerwca.

W Uniwersytecie Opolskim zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów określa Procedura uczelniana SDJK-O-U15 oraz Uchwała nr 220/2016-2020 Senatu Uniwersytetu Opolskiego z dnia 17.09.2019 r. w sprawie potwierdzania w Uniwersytecie Opolskim efektów uczenia się zdobytych poza edukacją formalną. Na Wydziale Ekonomicznym powołana jest Komisja Weryfikacyjna ds. Potwierdzania Efektów Uczenia się. Przygotowany przez Dziekana w porozumieniu z koordynatorem kierunków, wykaz zajęć objętych procedurą potwierdzania efektów uczenia się jest zamieszczony na stronie internetowej Wydziału Ekonomicznego. Na kierunku zarządzanie dotychczas nie było zgłoszeń w tym zakresie.

Zasady, warunki i tryb uznawania efektów uczenia się, okresów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych w innej uczelni, w tym w uczelni zagranicznej opisane są w procedurze SDJK-O-U14 dotyczącej określania i zaliczania różnic programowych. Procedura dotyczy studentów studiów I i II stopnia zarówno studiów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych, którzy zobowiązani są zaliczyć wymagane przedmioty (np. po urlopie dziekańskim, zmianie kierunku, przeniesieniu z innej uczelni, wznowieniu studiów). Koordynator kierunku opracowuje wykaz różnic programowych. Na tej podstawie pracownik dziekanatu sporządza kartę różnic programowych, którą zatwierdza Dziekan. Studenci programów Erasmus+ i MOST są wyłączeni z obowiązku zaliczania różnic programowych na podstawie odpowiednio dobranego „*learning agreement*”, zatwierdzonego przez wydziałowego koordynatora Erasmus i uzyskanych zaliczeń.

Przyjęte na Uczelni procedury, tj. procedura potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz procedura uznawania efektów uczenia się, okresów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych w innej uczelni, zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów. Warto jednak nadmienić, że na Wydziale powołuje się dwie odrębne komisje ds. uznawania efektów uczenia się oraz potwierdzania efektów uczenia się. Nie jest to niezgodne z obowiązującymi regulacjami, ale proszę rozważyć powołanie jednego zespołu zajmującego się uznawaniem i potwierdzaniem efektów, by nie mnożyć niepotrzebnie gremiów doradczych i decyzyjnych.

Zasady, warunki i tryb dyplomowania szczegółowo opisane są w Regulaminie Studiów Uczelni w rozdziale „Warunki ukończenia studiów (magisterskich, licencjackich, inżynierskich)”. Ukończenie studiów następuje po uzyskaniu wymaganej liczby punktów ECTS, zaliczeniu wszystkich przedmiotów, spełnieniu innych wymagań programowych, w tym zaliczeniu praktyk zawodowych, złożeniu pracy dyplomowej oraz złożeniu egzaminu dyplomowego oraz uzyskanie pozytywnej oceny pracy dyplomowej (par. 28.). Informacje dla studentów Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu Opolskiego dotyczące przygotowania prac licencjackich/inżynierskich/magisterskich oraz procesu dyplomowania dostępne są pod adresem Student - proces dyplomowania (w dziale student).

Pracę magisterską student wykonuje pod kierunkiem promotora. W przypadku zbyt dużej liczby chętnych do pracy pod kierunkiem określonego promotora, wyboru kandydatów dokonuje sam promotor lub – jeżeli on tego nie robi – koordynator kierunku. Wybór promotorów na seminaria dyplomowe na kierunku ekonomia dokonywany jest na czwartym semestrze studiów I stopnia oraz drugim semestrze studiów II stopnia. Koordynator kierunku przekazuje staroście roku wykaz potencjalnych promotorów. Studenci mogą zapoznać się z zainteresowaniami naukowymi promotorów na stronie Wydziału Ekonomicznego. Następnie dokonują wyboru promotora przy zachowaniu limitu maksymalnie 12 osób na grupę seminaryjną. Mając na uwadze jak najlepszą opiekę merytoryczną na WE przyjęto zasadę, aby grupa nie liczyła więcej niż 10 osób (w szczególnych przypadkach grupy liczą 12 osób). Taka procedura wyboru promotora budzi uzasadnione wątpliwości, bowiem jest dokonywana przez starostę grupy, który decyzje studentów przekazuje koordynatorowi kierunku. Rekomenduje się przeprowadzenie wyboru promotora w ramach systemu USOS lub innego wewnętrznego systemu informatycznego Uczelni, by zachować kontrolę organów Uczelni nad tym procesem, w tym nad dokumentacją związaną z wyborem oraz by nie przerzucać funkcji dziekanatu (lub biura obsługi studenta) na starostów.

Temat pracy dyplomowej ustala promotor ze studentem najpóźniej przed rozpoczęciem ostatniego semestru studiów. Przy ustalaniu tematu pracy dyplomowej mogą być brane pod uwagę zainteresowania naukowe studenta. Tematy i ich ewentualne zmiany, promotora oraz recenzentów prac dyplomowych zatwierdza rada instytutu, do którego przypisany jest kierunek studiów.

Oceny pracy dyplomowej dokonują promotor oraz recenzent. W przypadku istotnych rozbieżności w ocenie pracy o dopuszczeniu do egzaminu dyplomowego decyduje dziekan, który może zasięgnąć opinii dodatkowego recenzenta. Student ma wgląd do recenzji swojej pracy dyplomowej. Na kierunku ekonomia przyjęto te same zasady dyplomowania dla prac licencjackich i magisterskich. Zasady i procedury dyplomowania są trafne, specyficzne i zapewniają potwierdzenie osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się na zakończenie studiów.

Na kierunku ekonomia dobór metod weryfikacji i oceniania efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych osiąganych przez studentów w trakcie i na zakończenie procesu kształcenia (dyplomowania), w tym metod sprawdzania efektów uczenia się osiąganych na praktykach zawodowych, odbywa się zgodnie z przyjętymi na całej Uczelni dokumentami, czyli z Regulaminem Studiów, Regulaminem Praktyk oraz Ogólnouczelnianą Procedurą Potwierdzania w Uniwersytecie Opolskim Efektów Uczenia się poza edukacją formalną - SDJK-O-U5.

Funkcjonujące w Uczelni zasady sprawdzania i oceniania osiągania przez studentów efektów uczenia się w zakresie wiedzy i umiejętności są adekwatne do zakładanych, kierunkowych efektów uczenia się, odnoszą się do każdego z etapów kształcenia i podlegają im wszyscy studenci. Stosowane metody weryfikacji osiągania efektów uczenia się, opierające się w większości na egzaminach ustnych lub pisemnych (z pytaniami otwartymi/opisowymi oraz testowymi), zaliczeniach ustnych i pisemnych (z pytaniami otwartymi/opisowymi oraz testowymi), kolokwiach, przygotowaniu referatu i projektu, rozwiązywaniu zadań problemowych, prezentacjach multimedialnych, przygotowywanych indywidualnie lub grupowo, wypowiedziach ustnych, aktywności w dyskusji; analizie przypadków (case study), ocenie przygotowania (oceny stopnia zaawansowania) pracy licencjackiej/magisterskiej oraz sprawdzenia efektów uczenia się na egzaminie dyplomowym, zapewniają bezstronność, rzetelność i przejrzystość procesu weryfikacji oraz wiarygodność i porównywalność ocen. Oceny są podstawą weryfikacji osiąganych na zajęciach wyników i są podstawą wyliczenia średniej arytmetycznej ocen uzyskanych w danym roku akademickim, jak również na koniec studiów z uwzględnieniem wszystkich zajęć. Istotnym problemem jest brak wpisania do zdecydowanej większości kart przedmiotów kompetencji społecznych, co wpłynęło na brak metod ich weryfikacji.

Ogólne zasady weryfikacji i oceny są dostosowane do indywidualnych potrzeb, w tym dla osób z niepełnosprawnością (OzN) tak, aby osoby te mogły w pełni uczestniczyć w procesie kształcenia oraz mogły być oceniane na równych warunkach z osobami pełnosprawnymi. Wychodząc naprzeciw indywidualnym potrzebom i oczekiwaniom studentów, w regulaminie zawarto zapisy dotyczące praw do studiowania według indywidualnej organizacji studiów w 8 przypadkach, opisanych w art. 23. Regulaminu. Studentowi z niepełnosprawnością oraz studentowi będącemu rodzicem zgoda może być udzielona na cały okres studiów. Przyznanie IOS upoważnia studenta do ustalenia z prowadzącymi zajęcia indywidualnych terminów i sposobów realizacji obowiązków wynikających z harmonogramów studiów, a w przypadku osób z niepełnosprawnością – dostosowania warunków odbywania studiów do rodzaju niepełnosprawności. Powyższe ustalenia w formie pisemnej podpisane przez studenta i prowadzących zajęcia student składa w dziekanacie. Dla osób z niepełnosprawnością stworzono możliwości takie jak: zmiany terminu zaliczenia/egzaminu, zmiany formy zaliczenia/egzaminu, odpowiedzi, zmiany sposobu wykonania zadania na zajęciach z pisemnej na ustną i odwrotnie (w zależności od ograniczeń OzN) oraz z tradycyjnej na zdalną i odwrotnie, wydłużenia czasu zaliczenia/egzaminu, przeprowadzenia zaliczenia/egzaminu w dogodnych warunkach i miejscu, przeprowadzenie zaliczenia/egzaminu, oceny efektów uczenia się na komputerze czy w formie zdalnej, dostosowanie lektoratów z języków obcych dla potrzeb OzN, czy innej formy weryfikacji efektów uczenia się na zajęciach.

Na kierunku ekonomia, podobnie, jak całej Uczelni, obowiązuje sześciostopniowa skala ocen: bardzo dobry (5,0); dobry plus (4,5); dobry (4,0); dostateczny plus (3,5); dostateczny (3,0); niedostateczny (2,0). W odniesieniu do poszczególnych zajęć szczegółowy opis metod i sposobów oceny i sprawdzenia

osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się zawarty jest w elektronicznym systemie USOS-web. Każdym zajęciom przypisana jest liczba punktów ECTS. Warunkiem uzyskania przypisanej przedmiotowi liczby punktów ECTS jest uczestniczenie studenta w zajęciach i osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się. Zaliczenie semestru następuje po zaliczeniu przez studenta wszystkich zajęć obowiązkowych, określonych harmonogramem studiów. Na kierunku ekonomia liczba punktów ECTS przewidziana harmonogramem studiów do zaliczenia semestru wynosi 30. Sposobem sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia przez studenta kierunkowych efektów uczenia się jest ostateczny wynik studiów, na który składają się: średnia arytmetyczna ocen z egzaminów i zaliczeń, ocena pracy dyplomowej oraz ocena z egzaminu dyplomowego.

W odniesieniu do poszczególnych zajęć szczegółowy opis metod i sposobów oceny zakładanych efektów uczenia się zawarty jest w kartach przedmiotów. Nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia dydaktyczne opracowują karty przedmiotów do prowadzonych przez siebie zajęć dydaktycznych, w których określają wymagania i warunki, metody, narzędzia i kryteria weryfikacji efektów uczenia się uwzględniając specyfikę realizowanych zajęć. Prowadzący przekazuje studentom informacje o warunkach i wymogach sprawdzania i metodach weryfikacji efektów uczenia się, które są zapisane w karcie przedmiotu, a także publikuje je w systemie elektronicznym USOS-web bądź udostępnia w inny sposób. Prowadzący dokonuje bieżącej analizy osiąganych efektów uczenia się w oparciu o prace studentów w czasie trwania zajęć oraz dokumentuje osiągnięcia studentów w Teczce przedmiotu. Prowadzący egzaminuje, zalicza przedmiot na podstawie pytań dotyczących poszczególnych efektów uczenia się uwzględnionych w opisie przedmiotu, oceny wpisuje w elektronicznym protokole.

Sposób oceniania studentów jest bezstronny, rzetelny i przejrzysty, studenci mają wgląd do prac pisemnych i swoich ocen. Przed przystąpieniem do egzaminu/zaliczenia wykładowca informuje o kryteriach uzyskiwania ocen. Wszyscy studenci traktowani są równo, odnoszą się do nich takie same zasady. Podczas egzaminów pisemnych studenci mają zapewnione warunki, aby praca była samodzielna.

Podczas hospitacji przedmiotów na większości z nich stwierdzono stosowanie właściwych metod weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się w procesie nauczania i uczenia się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Zdiagnozowano problemy dotyczące stosowania dość archaicznych form prowadzenia ćwiczeń, np. stosowanie metod podających na ćwiczeniach z niewystarczającym stosowaniem metod aktywizujących studentów (np. *gospodarka przestrzenna*). Rekomenduje się monitoring metod weryfikacji efektów uczenia się na zajęciach prowadzonych w trybie zdalnym oraz intensyfikację szkoleń i warsztatów w zakresie wykorzystania narzędzi pracy zdalnej.

Zwieńczeniem procesu weryfikowania osiągniętych efektów uczenia się jest proces dyplomowania, w czasie którego student, poprzez opracowanie pracy dyplomowej oraz zdanie z wynikiem pozytywnym egzaminu dyplomowego, potwierdza ostatecznie osiągnięcie zaplanowanych efektów uczenia się. Weryfikacja procesu dyplomowania polega również na zaliczaniu poszczególnych etapów seminarium dyplomowego poprzez otrzymywanie przez promotora kolejnych części pracy

od seminarzysty. Zaliczenie seminarium następuje po złożeniu kompletnej pracy sprawdzonej w Jednolitym Systemie Antyplagiatowym.

Wszelkie szczegóły procesu dyplomowania oraz warunków niezbędnych do ukończenia studiów znajdują się w procedurze procesu dyplomowania i innych związanych dokumentach. Na poziomie dostępu do informacji weryfikacja efektów uczenia się odbywa się przez bieżącą kontrolę postępów w nauce. Zaliczenia odbywają się na ostatnich zajęciach, a egzaminy końcowe odbywają się w trakcie sesji egzaminacyjnej w budynkach Uczelni lub z wykorzystaniem platform do kształcenia zdalnego.

Każdy student ma prawo do zdawania egzaminów i zaliczeń zarówno w podstawowej, jak i w poprawkowej sesji egzaminacyjnej. Sesja egzaminacyjna trwa co najmniej 14 dni, a sesja poprawkowa co najmniej 7 dni (włącznie z sobotami i niedzielami). Studenci, którzy we wrześniu odbywają przewidzianą harmonogramem studiów praktykę zawodową, mogą ubiegać się o przesunięcie terminów egzaminów poprawkowych letniej sesji egzaminacyjnej, nie więcej niż o dwa tygodnie. Decyzję podejmuje dziekan na wniosek studenta. Harmonogram sesji egzaminacyjnej opracowują studenci w porozumieniu z egzaminatorami. Harmonogram egzaminów zatwierdzany jest przez dziekana na miesiąc przed rozpoczęciem sesji egzaminacyjnej. Dziekan zobowiązany jest do kontrolowania terminowego przeprowadzania egzaminów. Prowadzący zajęcia zobowiązany jest do wypełnienia protokołu egzaminacyjnego i zaliczeniowego. Informacje o uzyskanym wyniku egzaminu, zaliczenia lub innej formy pracy studenta podlegającej ocenie prowadzący podaje studentowi poprzez wpisanie do systemu USOS-web w terminie do siedmiu dni od daty przeprowadzenia sprawdzianu, z zachowaniem zasad ochrony danych osobowych. W uzasadnionych przypadkach dziekan, w porozumieniu z koordynatorem kierunków studiów, może upoważnić do przeprowadzenia zaliczeń i egzaminów innego nauczyciela akademickiego prowadzącego ten sam przedmiot lub przedmioty pokrewne. Na wniosek studenta, zaopiniowany pozytywnie przez egzaminatora, dziekan może zezwolić na przystąpienie do egzaminu w terminie wcześniejszym, uzgodnionym z egzaminatorem; nie jest to termin dodatkowy. Dla każdego egzaminu są ustalane dwa terminy: termin pierwszy i termin poprawkowy. Student, który przed wyznaczonym terminem egzaminu nie uzyskał zaliczenia zajęć warunkujących dopuszczenie do niego, nie może przystąpić do zdawania egzaminu, traci ten termin, ale nie otrzymuje oceny niedostatecznej. Termin egzaminu, bez oceny niedostatecznej, traci też student, który nie przystąpił do egzaminu w wyznaczonym terminie i nie przedstawił usprawiedliwienia uznanego przez dziekana. Student ma prawo wglądu do swojej pracy pisemnej oraz zapoznania się z kryteriami oceniania i uzasadnieniem otrzymanej oceny lub decyzji w sprawie niezaliczenia zajęć. Prace pisemne przechowuje się przez jeden rok.

Wspomniane metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się zapisane są w kartach przedmiotów. Każdy efekt uczenia się w karcie przedmiotu ma przypisaną jedną lub kilka wspomnianych metod, co należy uznać za dobre rozwiązanie. Jak wspomniano, problemem jest brak efektów dotyczących kompetencji społecznych w zdecydowanej większości przedmiotów, co wymaga wprowadzenia adekwatnych metod weryfikacji dla tych efektów.

W programie studiów przewidziano kilka przedmiotów, na których studenci zobowiązani są prowadzić badania w dyscyplinie wiodącej. Należą do nich na I stopniu m.in.: *wprowadzenie do badań naukowych*, *seminarium dyplomowe*. Z kolei na studiach II stopnia do przedmiotów, na których studenci

zobowiązani są prowadzić badania w dyscyplinie wiodącej, należą m. in.: *badania naukowe* czy *seminarium dyplomowe*. W kartach do tych przedmiotów metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się są określone prawidłowo. Na przykład, do wspomnianych metod na przedmiocie *wprowadzenie do badań naukowych* zaliczono pracę pisemną oraz pracę w grupach uwzględniające formułowanie celów, pytań i hipotez badawczych oraz stosowanie metod ilościowych i jakościowych w osiąganiu zdefiniowanych celów. Można rozważyć zapisanie w karcie do przedmiotów *wprowadzenie do badań naukowych* oraz *badania naukowe* przygotowanie publikacji naukowej, co zostało zdiagnozowane podczas wizytacji.

Z kolei metody oceny i weryfikacji osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się dotyczące oceny opanowania języka na poziomie B2 na studiach I stopnia, tj. zaliczenie 8 pisemnych kolokwii oraz zaliczenie egzaminu końcowego, należy uznać za niepełne. Brakuje bowiem metod sprawdzenia umiejętności posługiwania się językiem obcym w mowie. Podobne uchybienia występują w odniesieniu do metod oceny i weryfikacji osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się dotyczące oceny opanowania języka na poziomie B2+ na studiach II stopnia *języka obcego*, które ograniczają się do zaliczenia egzaminu końcowego. Brakuje metod sprawdzenia umiejętności posługiwania się językiem obcym w mowie.

Zasady dotyczące przeprowadzania zaliczeń oraz egzaminów w związku z sytuacją pandemii określone są stosownym Zarządzeniem Rektora nr 58/2020 z dnia 27 maja 2020r. w sprawie szczególnych zasad przeprowadzania zaliczeń i egzaminów poza siedzibą uczelni z wykorzystaniem technologii informatycznych. Dokument ten zawiera wytyczne jakościowe i techniczne przeprowadzenia egzaminów i zaliczeń w trybie zdalnym. Zgodnie z tym zarządzeniem w ramach przeprowadzenia egzaminów lub zaliczeń dopuszcza się weryfikację uzyskanych efektów uczenia się – określonych w programach studiów oraz programie kształcenia w szkole doktorskiej – poza siedzibą Uniwersytetu Opolskiego z wykorzystaniem technologii informatycznych zapewniających kontrolę przebiegu i rejestrację. W celu przeprowadzenia weryfikacji efektów uczenia się w trybie zdalnym, dopuszcza się dokonanie zmian w zakresie form i metod weryfikacji efektów uczenia się oraz warunków zaliczenia zajęć określonych w sylabusie. Zmiany te wymagają zgody dziekana.

Egzaminy i zaliczenia można przeprowadzić przy użyciu platformy Microsoft Teams lub platformy Moodle. W wyjątkowych przypadkach, dziekan może wyrazić zgodę na przeprowadzenie egzaminu lub zaliczenia przy użyciu innej technologii informatycznej, która będzie zapewniała kontrolę przebiegu i rejestrację. Jednocześnie określono kryteria w celu minimalizowania zagrożenia niesamodzielnego zdawania egzaminów i zaliczeń. Do egzaminu lub zaliczenia przeprowadzanego w formie ustnej mogą przystąpić jedynie studenci, z którymi możliwy jest przez czas trwania egzaminu lub zaliczenia jednoczesny dostęp z nauczycielem akademickim do wspomnianych technologii informatycznych.

Student, który przystępuje do egzaminu lub zaliczenia przeprowadzanego w formie ustnej jest zobowiązany:

- Posiadać sprzęt wyposażony w kamerę oraz mikrofon umożliwiający dwukierunkowy przekaz audio-video oraz dostęp do sieci Internet.
- Zalogować się do aplikacji Microsoft Teams – identyfikacja poprzez numer albumu.

- Umożliwić nauczycielowi akademickiemu zweryfikowanie swojej tożsamości poprzez udostępnienie zdjęcia w platformie USOSweb lub okazanie legitymacji studenckiej albo legitymacji doktoranta przy wykorzystaniu technologii informatycznych.
- Złożyć oświadczenie o samodzielnej pracy podczas trwania egzaminu lub zaliczenia (oświadczenie, to student składa w formie pliku (załącznika), który należy przesłać nauczycielowi akademickiemu za pośrednictwem platformy Microsoft Teams lub platformy Moodle albo przesłać staroście roku/grupy, który przesyła zbiorczo wszystkie oświadczenia nauczycielowi akademickiemu; oświadczenia należy przesyłać niezwłocznie po przeprowadzeniu egzaminu lub zaliczenia).
- Udostępnić na żądanie nauczyciela akademickiego obraz pomieszczenia, w którym się znajduje.

W wyjątkowych okolicznościach dziekan może wyrazić zgodę na zwolnienie studenta z wymienionych obowiązków. W takim przypadku, dziekan zobowiązany jest zapewnić studentowi pomieszczenie w budynku wydziału wyposażone w sprzęt wyposażony w kamerę oraz mikrofon umożliwiający dwukierunkowy przekaz audio-video oraz dostęp do sieci Internet pozwalający na przeprowadzenie egzaminu lub zaliczenia.

Z zakresie prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się odbywa się przez bieżącą kontrolę postępów w nauce, co zostało potwierdzone np. protokołem hospitacji z przedmiotu *metody i techniki sprzedaży* z dnia 17 grudnia 2020 roku.

Uniwersytet Opolski prowadzi (zgodnie z procedurą SDJK-O-U7) Monitoring Karier Zawodowych Absolwentów od 2011 r. w celu poznania opinii absolwentów na temat jakości kształcenia oraz zdobycia informacji o sytuacji zawodowej. Jednostką odpowiedzialną za prowadzenie monitoringu jest Akademickie Centrum Karier Uniwersytetu Opolskiego. Badanie prowadzone jest cyklicznie w 4 etapach na wszystkich kierunkach studiów. Etap I przeprowadzany jest od czerwca do września i polega na zebraniu danych oraz oświadczeń o zgodzie na udział w badaniu w momencie lub nie wcześniej niż miesiąc przed ukończeniem studiów. Dane zbierane są przez ACK UO i dziekanaty poszczególnych wydziałów. W październiku ACK UO rozsyła elektroniczną wersję ankiety do absolwentów, a następnie analizuje wyniki i sporządza pierwszą część raportu. Etap II przeprowadzany jest w rok po ukończeniu przez absolwentów studiów, etap III po trzech latach, a etap IV po pięciu latach.

Efekty uczenia się osiągnięte przez studentów są uwidocznione w postaci prac etapowych i egzaminacyjnych oraz ich wyników, projektów, prac dyplomowych, dzienników praktyk, a także są monitorowane poprzez prowadzenie analiz pozycji absolwentów na rynku pracy lub kierunków dalszej edukacji. Na kierunku ekonomia sposoby dokumentowania efektów uczenia się osiągnięte przez studentów obejmują:

- protokoły z egzaminów i zaliczeń (generowane z systemu USOS i przechowywane w dziekanacie),
- pisemne prace etapowe; kolokwia, sprawdziany, projekty, prezentacje, zadania rozwiązywane przez studentów (przechowywane są w teczce przedmiotu),

- indywidualne protokoły z ustnych zaliczeń i egzaminów (przechowywane w teczkę przedmiotu),
- raporty z odbytych praktyk na kierunku ekonomia I stopnia (studenci po odbyciu praktyki sporządzają sprawozdanie, które przekazują koordynatorowi praktyk. Ten na podstawie sprawozdania dokonuje zaliczenia praktyk. Dokumentacja związana z przebiegiem praktyk przechowywana jest w teczkę studenta w dziekanacie),
- praca dyplomowa, recenzje pracy dyplomowej, raport z systemu antyplagiatowego (przechowywane w teczkę studenta w dziekanacie oraz w wersji elektronicznej w systemie APD),
- protokół z przeprowadzonego egzaminu dyplomowego (przechowywany w teczkę studenta w dziekanacie).

Teczka przedmiotu przechowywana jest przez okres 2-3 lat, tj. do czasu pobytu studenta na Uczelni w ramach obowiązującego toku studiów. Na kierunku ekonomia prace etapowe (kolokwia, egzaminy) przechowuje pracownik w swojej podstawowej jednostce pracy. Po upływie wymaganego okresu prace studentów są niszczone. Diagnoza stanu podczas wizytacji wykazała, że w przypadku sytuacji pandemicznej przechowywanie prac etapowych przez pracownika utrudnia dostęp do nich np. w ramach kontroli jakości kształcenia.

Do dokumentacji studiów zalicza się też pracę licencjacką i magisterską. Wersja papierowa i dokumentacja z przebiegu studiów studenta są archiwizowane przez pracownika dziekanatu i przekazywane do uczelnianego archiwum, gdzie są przechowywane zgodnie z zasadami archiwizacji obowiązującymi w Uniwersytecie Opolskim.

Rodzaj, forma, tematyka i metodyka prac egzaminacyjnych i etapowych są zgodne z profilem studiów i poziomem kształcenia. Zakres pytań w testach zaliczeniowych analizowanych przedmiotów obejmował pełen zakres treści programowych określonych w karcie przedmiotu.

Zespół oceniający stwierdził nieprawidłowości dotyczące prac dyplomowych. W przypadku części prac ich temat sformułowano zbyt szeroko, co spowodowało pobieżność i ogólnikowość prezentowanych analiz. Treść niektórych prac była niespójna z ich tematem określonym w tytule. Niektóre prace zawierały liczne błędy językowe (stylistyczne, gramatyczne, interpunkcyjne). Nieprawidłowo formułowano cel badań. Celem badań nie powinno być „zbadanie”, „ukazanie”. Celem pracy dyplomowej powinna być diagnoza (identyfikacja i ocena) jakiegoś stanu, zjawiska lub procesu, a nie „badanie dla badania”. W materiałach źródłowych wykorzystanych do pisania prac dość często występowały publikacje przestarzałe (starsze niż 20 lat). Bardzo rzadko odwoływano się do literatury obcojęzycznej. Oceny za prace były częściowo zawyżone. Zastrzeżenia budzi też niewłaściwy sposób interpretacji danych i informacji w pracach, w których prowadzone są badania pierwotne. Brakuje metod tworzenia modeli ekonometrycznych, testowania hipotez przy wykorzystaniu instrumentarium statystycznego oraz prognozowania, uwzględniających oprogramowanie stosowane w laboratoriach Uczelni. Konieczne jest wzmoczenie nadzoru promotorskiego nad jakością prac dyplomowych oraz zagwarantowanie właściwej metodyki badań własnych.

Studenci kierunku posiadają osiągnięcia w postaci publikacji fachowych. Są zachęceni do uczestniczenia w konferencjach.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Warunki przyjęcia kandydatów na studia I i II stopnia są formalnie przyjęte w postaci uchwały Senatu i opublikowane na stronie BIP Uczelni oraz portalu Uczelni. Warunki i procedury uznawania efektów uczenia się uzyskanych w innych uczelniach, w tym w uczelni zagranicznej zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów na kierunku. Przyjęte na Uczelni procedury, tj. procedura potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz procedura uznawania efektów uczenia się, okresów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych w innej uczelni, zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów. Ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w uczeniu się umożliwiają równie traktowanie studentów, w tym adaptowanie metod i organizacji sprawdzania efektów uczenia się do potrzeb studentów z niepełnosprawnością. Zapewniają bezstronność, rzetelność i przejrzystość procesu weryfikacji oraz wiarygodność i porównywalność ocen. Określają zasady postępowania w sytuacjach konfliktowych związanych z weryfikacją i oceną efektów uczenia się oraz sposoby zapobiegania i reagowania na zachowania nieetyczne i niezgodne z prawem. Efekty uczenia się osiągnięte przez studentów są uwidocznione w postaci prac etapowych i egzaminacyjnych oraz ich wyników, projektów, prac dyplomowych, dzienników praktyk, a także są monitorowane poprzez prowadzenie analiz pozycji absolwentów na rynku pracy lub kierunków dalszej edukacji.

Stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W procesie rekrutacji brakuje informacji o oczekiwanych kompetencjach cyfrowych kandydatów, wymaganiach sprzętowych związanych z kształceniem z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz wsparciu uczelni w zapewnieniu dostępu do tego sprzętu.
2. W zakresie umiejętności językowych zdiagnozowano brak metod weryfikacji i oceny umiejętności ustnego komunikowania się w języku obcym na obu stopniach studiów.
3. Zdiagnozowano utrudnienia w dostępie do prac etapowych, które były przechowywane przez pracowników w domach.
4. Poziom prac dyplomowych budzi zastrzeżenia pod kątem niezgodności treści z tematem, niewłaściwego formułowania celu i doboru metod badawczych, nieaktualnych źródeł wykorzystywane w pracy.
5. W pracach licencjackich i magisterskich nie wykorzystywano metod ekonometrycznych i narzędzi statystycznych umożliwiających tworzenie modeli ekonometrycznych, testowanie hipotez oraz prognozowanie, które są uwzględnione w programie studiów na kierunku ekonomia.
6. Oceny za prace dyplomowe są częściowo zawyżane.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

1. Zaleca się uzupełnienie informacji rekrutacyjnej o oczekiwanych kompetencjach cyfrowych kandydatów, wymaganiach sprzętowych związanych z kształceniem z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz wsparciu uczelni w zapewnieniu dostępu do tego sprzętu.
2. Zaleca się wprowadzenie metod weryfikacji i oceny umiejętności ustnego komunikowania się w języku obcym na obu stopniach studiów.
3. Zaleca się usunięcie nieprawidłowości związanych z przechowywaniem prac etapowych.
4. Zaleca się podniesienie poziomu prac licencjackich i magisterskich.
5. Zaleca się usunięcie nieprawidłowości związanych z niewystarczającym wykorzystaniem metod analitycznych zgodnych z metodyką prac badawczych w dyscyplinie ekonomia i finanse w pracach licencjackich i magisterskich, wspierających prognozowanie, budowanie modeli ekonometrycznych i testowanie hipotez badawczych.
6. Zaleca się przyjęcie skutecznych rozwiązań systemowych zapobiegających zjawisku zawyżania ocen za prace dyplomowe.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Zajęcia na kierunku ekonomia prowadzi 50 osób, z czego 29 to pracownicy Instytutu Ekonomii i Finansów. Kadre Instytutu Ekonomii i Finansów stanowi 4 samodzielnych pracowników naukowych, 21 doktorów i 2 magistrów. Pozostałe osoby prowadzące zajęcia to w większości pracownicy pozostałych instytutów Wydziału Ekonomicznego: pracownicy Instytutu Nauk o Zarządzaniu i Jakości to jedna osoba z tytułem profesora, jeden doktor habilitowany, 7 doktorów i jeden magister, pracownicy Instytutu Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej to jeden profesor, dwóch doktorów habilitowanych, 7 doktorów oraz 2 magistrów. Dorobek naukowy kadry przypisany jest, poza nielicznymi wyjątkami, do dyscyplin naukowych określonych w nazwach poszczególnych instytutów, czyli odpowiednio ekonomii i finansów, nauk o zarządzaniu i jakości oraz geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarki przestrzennej. Zajęcia z zakresu prawa prowadzą pracownicy Wydziału Prawa i Administracji ze stopniem doktora. Jedynie dwie osoby prowadzące zajęcia na kierunku nie są zatrudnione na UO jako podstawowym miejscu pracy, wymóg zawarty w art. 73 ust. 2 Ustawy jest więc spełniony. Charakterystyki nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku ekonomia świadczą o zróżnicowanej intensywności i jakości ich badań naukowych.

Oceniając strukturę kwalifikacji pod względem posiadanych tytułów zawodowych, stopni i tytułów naukowych oraz liczebności kadry w stosunku do liczby studentów można stwierdzić, że umożliwiają one prawidłową realizację zajęć oraz nabywanie umiejętności badawczych. Kompetencje dydaktyczne niektórych nauczycieli akademickich są zróżnicowane i wymagają doskonalenia, zwłaszcza w zakresie

nowoczesnej dydaktyki z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Pomimo pewnych wyjątków, metody dydaktyczne stosowane w ramach zajęć on-line są zazwyczaj prostym przeniesieniem metod stosowanych tradycyjnie. Prowadzenie klasycznego wykładu wspartego prezentacją, przy ograniczonej aktywności studentów, świadczy o braku umiejętności metodycznych wykładowcy. Stwierdzono, że taka metoda stosowana jest także w przypadku ćwiczeń.

Obciążenie godzinowe poszczególnych nauczycieli akademickich jest zróżnicowane, lecz generalnie dość wysokie, co z tego punktu widzenia może ograniczać prawidłową realizację zajęć. Dotyczy to także obciążenia związanego z prowadzeniem zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Analiza stanu faktycznego wykazała przypadki obciążeń powyżej 500 godzin rocznie. Niewłaściwe jest rozwiązanie systemowe, zapisane w regulaminie pracy, które dopuszcza obciążenie pracowników zatrudnionych na stanowiskach dydaktycznych do trzykrotnej wysokości pensum. Zapis ten umożliwia w skrajnych przypadkach przekroczenie 1000 godzin dydaktycznych, co jest niezgodne z art. 127 ust. 7 Ustawy. Tak drastyczne przypadki w praktyce nie występują.

Bieżący monitoring zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość w początkowej fazie pandemii realizowany był na podstawie harmonogramu. Nauczyciele akademicy zakładali teczki przedmiotów i/lub foldery w komputerach/na platformach, gromadząc w nich dokumentację zajęć zdalnych. Obowiązkowo nauczyciele akademicy rozliczenia z odbytych zajęć dokonywali na indywidualnych kartach ewidencji zrealizowanych zajęć dydaktycznych. Karty przekazywali do dziekanatu w celu weryfikacji zgodności z planem zajęć w semestrze letnim roku akademickiego 2019/2020. Z chwilą wprowadzenia w skali Uczelni obowiązku korzystania z platformy MS Teams, nauczyciel akademicki zobowiązany jest przesłać do dziekanatu linki do kanału odpowiedniego dla zajęć realizowanych za pośrednictwem platformy Microsoft Teams i wpisać na swoje kursy koordynatorów kierunków lub dziekanów. W ten sposób mają oni dostęp do zajęć dydaktycznych realizowanych w sposób zdalny, co daje im możliwość prowadzenia monitoringu ich realizacji oraz wglądu w informacje stanowiące podstawę ewidencji czasu realizacji zajęć dydaktycznych. Ponadto nauczyciel akademicki zobowiązany jest umieszczać w katalogu na dysku UO dysk.uni.opole.pl listy obecności studentów na zajęciach przeprowadzanych za pośrednictwem platformy Microsoft Teams oraz udostępniać ten katalog dziekanowi działającemu we współpracy z koordynatorami kierunków. Dziekan we współpracy z koordynatorami kierunków weryfikują w odstępach semestralnych realizację zajęć dydaktycznych przez nauczycieli akademickich, w oparciu o dokumentację - ewidencję czasu realizacji zajęć dydaktycznych realizowanych w sposób zdalny – którą prowadzą dziekanaty. W celu ułatwienia weryfikacji realizacji zajęć dydaktycznych Centrum Informatyczne archiwizuje po zakończeniu semestru informację o logowaniach nauczycieli akademickich i studentów do platformy Microsoft Teams.

Dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia jest transparentny, jednak nie zapewnia właściwej obsady niektórych zajęć. Ich wykaz zawiera załącznik 4. Lista nieprawidłowo przydzielonych zajęć obejmuje łącznie 27 pozycji, z czego zdecydowaną większość stanowią wykłady. Na tej podstawie należy stwierdzić, że dobór nauczycieli akademickich nie jest w pełni adekwatny do potrzeb związanych z prawidłową realizacją zajęć. Podstawowym zarzutem w stosunku do obsady zajęć wymienionych w załączniku jest brak aktualnych publikacji z zakresu tematyki wykładanych przedmiotów bądź brak publikacji w ogóle. Wskazane zostały wykłady oraz inne formy w sytuacji, gdy nie są one koordynowane przez wykładowcę wykazującego się odpowiednim dorobkiem

publikacyjnym. Uczelnia nie wykazała też istotnego praktycznego doświadczenia zawodowego osób prowadzących te zajęcia, co w przypadku profilu ogólnoakademickiego ma generalnie mniejsze znaczenie, jednak w niektórych przypadkach mogłoby stanowić wystarczające uzasadnienie.

Uczelnia stwarza odpowiednie warunki do podnoszenia kompetencji dydaktycznych, w tym w zakresie metod i technik kształcenia na odległość. Znaczna część kadry na kierunku ekonomia była już przeszkolona w zakresie prowadzenia zajęć zdalnych przed pojawieniem się pandemii. Nauczyciele akademicy brali czynny udział w szeregu szkoleń poszerzających ich umiejętności i kompetencje dydaktyczne w ramach projektu „Zintegrowany Program Rozwoju Uniwersytetu Opolskiego”. Łączna partycypacja w tym projekcie osób prowadzących zajęcia na kierunku ekonomia przekroczyła 100 osoboszkoleń.

Po wprowadzeniu systemu pracy zdalnej, na Wydziale Ekonomicznym zorganizowane zostały szkolenia dotyczące funkcjonalności platform Moodle i MS Teams. Tworzone były grupy szkoleniowe, organizowano cykle spotkań indywidualnych oraz grupowych zarówno na początku zdalnego nauczania, jak też bezpośrednio przez rozpoczęciem okresu zaliczeń i egzaminów. Takie szkolenia, dla zainteresowanych pracowników UO, odbyły się również na początku roku akademickiego 2020/2021. Szkolenia w zakresie pracy ze studentami były prowadzone także przez Pełnomocnika Rektora UO ds. e-learningu. Na stronie internetowej Uniwersytetu Opolskiego zamieszczone są instrukcje obsługi platform. Wszelkie problemy związane z funkcjonowaniem systemów informatycznych i sprzętu komputerowego oraz potrzebę przeprowadzenia szkoleń w zakresie realizacji zdalnych zajęć dydaktycznych można zgłaszać do Centrum Informatycznego UO. Wsparcie techniczne oferują także informatycy zatrudnieni na Wydziale. Właściwie wsparcie techniczne jest zapewnione.

Narzędziem monitorowania zadowolenia nauczycieli akademickich z funkcjonalności stosowanych platform i narzędzi do nauczania zdalnego jest badanie ankietowe wśród nauczycieli akademickich dotyczące m.in. oceny realizacji zajęć dydaktycznych prowadzonych w trybie zdalnym. Zostało ono przeprowadzone w kwietniu br., a statystyczne opracowanie wyników badań nie zostało zakończone.

Nauczyciele akademicy są poddawani procesowi oceny poprzez regularnie przeprowadzane ankiety studenckie oraz hospitacje, także w formie zdalnej. Nadzór nad organizacją i realizacją hospitacji zajęć dydaktycznych sprawuje Dziekan Wydziału. Za przygotowanie, realizację i sprawozdawczość z hospitacji zajęć dydaktycznych odpowiadają koordynatorzy kierunków. Formularze hospitacji są odpowiednio rozbudowane i stwarzają możliwości oceny prowadzonych zajęć w kilku aspektach. W protokole z hospitacji wyraźnie wyszczególniono miejsce dla sformułowania końcowych zaleceń. Wyniki okresowych przeglądów kadry prowadzącej kształcenie, w tym wnioski z oceny dokonywanej przez studentów w procesie ankietyzacji zajęć, są wykorzystywane do doskonalenia poszczególnych członków kadry i planowania ich indywidualnych ścieżek rozwojowych (uczelnia przedstawiła przykłady).

Okresowe (odbywające się co cztery lata) oceny nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia obejmują aktywność w zakresie działalności naukowej, dydaktycznej oraz organizacyjnej członków kadry prowadzącej kształcenie. W ocenie uwzględnione są wyniki ankiet przeprowadzanych

wśród studentów. W przypadku pracowników zatrudnionych na stanowiskach dydaktycznych zbyt mała waga przywiązywana jest działalności naukowej. W obowiązującym systemie należy uzyskać min. 50 punktów na 100 możliwych. Za publikacje naukowe pracownik dydaktyczny może otrzymać maksymalnie 10 pkt. Pracownicy dydaktyczni nie mają więc wystarczającej motywacji do prowadzenia badań naukowych i publikacji ich wyników, choćby w ograniczonym zakresie, a jest to warunek niezwykle istotny w przypadku prowadzenia zajęć na studiach o profilu ogólnoakademickim. W strategii UO na lata 2020-2017 znajduje się opis kluczowych działań, które należy podjąć w Instytucie Ekonomii i Finansów. Jeden z punktów przewiduje „odejście od nadmiernej liczby nadgodzin, umożliwiające poświęcenie się w znacznie większym stopniu działalności naukowej i publikacyjnej”. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w obsadzie zajęć rekomenduje się poświęcenie szczególnej uwagi realizacji tego zapisu oraz wprowadzenie systemowych rozwiązań prowadzących do podejmowania przez pracowników dydaktycznych podstawowej działalności badawczej, związanej z wykładanymi treściami.

Uczelnia stara się stwarzać warunki dla kształtowania kadry prowadzącej zajęcia zapewniające prawidłową ich realizację, a także sprzyjać stabilizacji zatrudnienia i trwałemu rozwojowi nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia. W przypadku Instytutu Ekonomii i Finansów przyniosło to efekt w postaci dwóch pozytywnie zakończonych w ostatnim okresie postępowań habilitacyjnych. Wyraźnie jednak widoczne są problemy z pozyskaniem nowych pracowników, co skutkuje stosunkowo dużym obciążeniem kadry dydaktycznej. W szczególnie niekorzystnej sytuacji wydają się być pracownicy zatrudnieni na stanowiskach dydaktycznych, zwłaszcza osoby podejmujące obowiązki organizacyjne. Jest to problem o charakterze długookresowym i powszechny w skali uczelni, skoro nadmierne obciążenie pracowników dydaktycznych zostało trwale usankcjonowane w regulaminie pracy.

Zasady rozwiązywania konfliktów na Uniwersytecie Opolskim uregulowane są m. in. poprzez zarządzenia Rektora dotyczące polityki antymobbingowej. Na okres kadencji Rektor powołuje skład Komisji Antymobbingowej, w skład której wchodzi dwaj przedstawiciele pracodawcy (w tym jeden psycholog lub prawnik) oraz dwaj przedstawiciele zakładowych organizacji zawodowych.

Pracownik, który uznał, że został poddany mobbingowi, może ten fakt zgłosić pisemnie w formie skargi osobie wyznaczonej przez Rektora, a jeżeli sprawa dotyczy tej osoby, bezpośrednio Rektorowi. Skarga powinna zawierać przedstawienie stanu faktycznego, dowody na poparcie przytoczonych okoliczności i wskazanie sprawcy bądź sprawców mobbingu. Po wysłuchaniu skarżącego oraz pracownika obwinionego o stosowanie mobbingu i ewentualnych świadków, po rozpatrzeniu dowodów przez nich przedłożonych, Komisja dokonuje oceny zasadności skargi i ocenę tę wraz z wnioskami i ewentualnymi rekomendacjami w zakresie niezbędnych działań przekazuje Rektorowi. W trakcie wizytacji stwierdzono, że aktualnie toczy się jedno takie postępowanie wszczęte przez pracownika prowadzącego zajęcia na kierunku ekonomia.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

W ogólnym zarysie kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami umożliwiają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Polityka kadrowa uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także w pewnym stopniu stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju. Zasady polityki kadrowej są transparentne, jednak nie zapewniają odpowiedniego doboru nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, co znajduje potwierdzenie w załączniku 4. Skala niedopasowań jest zauważalna, a ich usunięcie jest konieczne.

Stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Ograniczenie liczby przydzielanych zajęć pracownikom zatrudnionym na stanowiskach dydaktycznych, określone w regulaminie pracy, ustalone jest na poziomie wyższym niż dopuszcza art. 127 ustawy. Ten element polityki kadrowej stanowi potencjalne zagrożenie dla rozwoju kadry akademickiej oraz jakości zajęć dydaktycznych.
2. Nieprawidłowo obsadzono niektóre zajęcia (załącznik 4).

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

1. Ograniczenie liczby przydzielanych zajęć pracownikom zatrudnionym na stanowiskach dydaktycznych, określone w regulaminie pracy, ustalone jest na poziomie wyższym niż dopuszcza art. 127 ustawy. Ten element polityki kadrowej stanowi potencjalne zagrożenie dla rozwoju kadry akademickiej oraz jakości zajęć dydaktycznych.
2. Zaleca się usunięcie nieprawidłowości w obsadzie zajęć dydaktycznych na studiach I i II stopnia.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Zajęcia dla studentów prowadzone są w budynku Wydziału Ekonomicznego przy ulicy Ozimskiej 46a w Opolu, który jest zlokalizowany w strefie centralnej miasta, w niewielkiej odległości od kampusu Uniwersytetu Opolskiego. Zajęcia odbywają się także w Studium Języków Obcych i Studium Wychowania Fizycznego i Sportu. Obiekty te zlokalizowane są w niewielkiej odległości.

W budynku wydziału znajduje się 18 pomieszczeń dydaktycznych, wśród których znajduje się aula (173 miejsca), 10 sal wykładowych (największa - 78 miejsc), cztery pracownie komputerowe o łącznej pojemności 44 miejsc oraz trzy sale seminaryjne. Wszystkie wymienione pomieszczenia, oprócz sal seminaryjnych wyposażone są w sprzęt multimedialny. W roku akademickim 2020/2021 na Wydziale

Ekonomicznym w trybie stacjonarnym studiuje ponad 660 osób. Łączna liczba miejsc w salach dydaktycznych to 758. Studentów studiujących w trybie niestacjonarnym jest ok. 100.

Część sal wyposażona jest w krzesła z rozkładanymi pulpitemi, co zwiększa ich pojemność, ale ogranicza komfort pracy studentów. Można jednak uznać, że zarówno pomieszczenia, jak i ich wyposażenie (w tym także laboratoria informatyczne) są zgodne z potrzebami procesu nauczania i uczenia się oraz umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności oraz prawidłową realizację zajęć.

Dostępne oprogramowanie specjalistyczne jest skromne, oprócz pakietu Office uczelnia dysponuje pakietem Statistica, oprogramowaniem stosowanym w analizach przestrzennych (ArcGIS oraz Map Viewer) oraz platformą TransEdu (logistyka). Obecnie nie jest dostępne oprogramowanie klasy ERP, co stanowi istotne ograniczenie dla procesu dydaktycznego. Pomimo stosunkowo dużej zawartości przedmiotów ekonometrycznych w programie studiów, uczelnia nie posiada licencji na żaden profesjonalny pakiet ekonometryczny. Studenci mogą poza zajęciami korzystać z laboratoriów komputerowych i zainstalowanego w nich oprogramowania, pod opieką nauczyciela akademickiego. Dostępne są 3 stanowiska komputerowe znajdujące się w czytelni biblioteki wydziałowej. W budynku działa Internet bezprzewodowy oraz sieć Eduroam.

Podsumowując: liczba, wielkość i układ pomieszczeń, ich wyposażenie techniczne, liczba stanowisk badawczych i komputerowych, są dostosowane do liczby studentów oraz liczebności grup i umożliwiają prawidłową realizację zajęć, w tym samodzielne wykonywanie czynności badawczych przez studentów. Warunek ten nie jest jednak spełniony w odniesieniu do specjalistycznego oprogramowania.

Biblioteka wydziałowa zajmuje powierzchnię 330 m. kw. Oprócz wspomnianych 3 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu, znajduje się tam także 5 stanowisk komputerowych przeznaczonych do obsługi systemu bibliotecznego. Czytelnicy mają do dyspozycji 37 miejsc. Biblioteka czynna jest wyłącznie w dni robocze w godz. 8-15 (wtorki 9-17). Rekomenduje się dostosowanie godzin otwarcia biblioteki do terminarza zajęć studentów niestacjonarnych. Rekomendacja ta obejmuje także rozważenie, czy w ciągu tygodnia roboczego nie przesunąć godzin funkcjonowania na późniejsze. Niestety, nie jest dostępne stanowisko komputerowe dla osób z niepełnosprawnościami.

Zgodność infrastruktury dydaktycznej, naukowej i bibliotecznej oraz zasad korzystania z niej z przepisami BHP jest zapewniona.

Dostępność uczelni dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi jest ograniczona. Nowoczesna winda zapewnia możliwość dotarcia do większości pomieszczeń dydaktycznych, w tym auli i sali komputerowych, odpowiednie zorganizowanie zajęć nie stanowi problemu. Niestety, na terenie budynku nie ma odpowiednio wyposażonej toalety. Ten z pozoru drobny mankament powoduje de facto, że budynek nie można uznać za w pełni przystosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – pomimo wybudowania nowoczesnej windy oraz innych działań.

Obecnie wszystkie zajęcia odbywają się w formule zdalnej przy wykorzystaniu MsTeams, zintegrowanego z uczelnianą bazą uprawnionych użytkowników oraz z pocztą uczelnianą, co umożliwia otrzymywanie powiadomień o wiadomościach zamieszczanych na czacie zajęć wprost do wirtualnej

skrzynki. W trybie asynchronicznym wykorzystywana jest dodatkowo platforma e-learningu uczelni oparta na Moodle, podobnie jak Teams powiązana z pocztą uczelnianą. Strony uczelni posiadają funkcjonalność powiększania tekstu, co ułatwia korzystanie z nich osobom z wadami wzroku. Na stronie internetowej Wydziału Ekonomicznego dostępna jest funkcja czytnika kontrastowego. Każda ze stron jest również dostępna – z poziomu przeglądarki internetowej – dla osób niewidomych, dzięki funkcji czytania strony. W trakcie realizacji zajęć oraz pracy badawczej studenci Wydziału Ekonomicznego mogą korzystać zdalnie poza zajęciami z programu Statistica oraz ArcGIS.

System biblioteczny Uniwersytetu Opolskiego obejmuje bibliotekę główną oraz jedenaście bibliotek specjalistycznych, w tym bibliotekę Wydziału Ekonomicznego. Biblioteka Uniwersytetu Opolskiego jest największą biblioteką naukową w regionie. Jej zbiory mają charakter uniwersalny i liczą ponad milion egzemplarzy książek, czasopism oraz zbiorów specjalnych. Biblioteka otrzymuje pozycje od wydawców na mocy ustawy o obowiązkowych egzemplarzach bibliotecznych.

Biblioteka oferuje swoim użytkownikom dostęp do siedmiu kolekcji książek elektronicznych - sześciu zagranicznych: na platformach EBSCO, Elsevier, Springer i Wiley, a także wykupionej na własność kolekcji 17 książek na platformie MyLibrary oraz serwisu polskiej literatury naukowej IBUK Libra. Łącznie zakupiono dostęp do 197179 tytułów książek elektronicznych (EBSCO eBook Academic Collection i IBUK Libra) oraz zorganizowano dostęp w ramach licencji krajowej do 52356 tytułów wydawnictw EBSCO, Elsevier, Springer i Wiley.

W ramach sieci komputerowej Wydziału Ekonomicznego pracownicy i studenci mają dostęp do baz danych: EMIS Intelligence REGION, OECD iLibrary, Taylor & Francis Online – kolekcja Business, Management & Economics, Scopus, Springer, Web of Science, LEX Akademia Optimum, LEGALIS oraz książek elektronicznych IBUK Libra.

Losowa weryfikacja 30 pozycji zawartych w sylabusach nie wykazała braków w zasobach biblioteki. Materiały dydaktyczne w wersji elektronicznej są udostępnione na platformie Moodle w dedykowanych kursach. Dostęp do materiałów ma każdy student, również studenci z niepełnosprawnością. Możliwość taką daje także platforma Teams. Studenci zgłaszają potrzeby w zakresie zapotrzebowania na wyposażenie lub uzupełnienie infrastruktury dydaktycznej do prowadzącego zajęcia lub bezpośrednio do Władz Uczelni.

Monitorowanie stanu infrastruktury dydaktycznej Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu Opolskiego obejmuje coroczne przeglądy dokonywane z udziałem przedstawiciela studentów oraz przedstawiciela pracowników. W protokołach znajduje się ocena następujących pozycji:

1. Dostosowanie powierzchni sal wykładowych i pracowni komputerowych do liczby studentów i potrzeb osób z niepełnosprawnością,
2. Wyposażenie pomieszczeń dydaktycznych i laboratoryjnych do wymogów procesu dydaktycznego oraz liczby studentów,
3. Zasoby informatyczne, w tym sprzęt i oprogramowanie (licencje), do realizacji zajęć dydaktycznych i pracy własnej studentów,
4. Dostępność do zasobów bibliotecznych i systemu biblioteczno-informacyjnego,
5. Działalność wydziałowych punktów usługowych (np. ksero, bufet, automaty),
6. Estetyka, czystość i funkcjonalność pomieszczeń,

7. Infrastruktura uczelni (np. węzły sanitarne, parkingi, windy),
8. Dostosowanie Wydziału do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

W protokołach formułowane są także uwagi co do konieczności poczynienia działań naprawczych lub doskonalących. System ten nie jest w pełni skuteczny, ponieważ nie wszystkie wnioski z okresowych przeglądów prowadzą do podjęcia odpowiednich działań – brak toalety przystosowanej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, odpowiedniego oprogramowania, czy też postulowanego w protokołach bufetu dla studentów stanowią przykłady takich zaniechań.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Generalnie, infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza, są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza podlegają systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci.

Stwierdzono jednak następujące nieprawidłowości, które świadczą o niedoskonałości systemu monitorowania infrastruktury:

1. Budynek uczelni nie jest w pełni dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową.
2. Studenci, a także pracownicy uczelni, nie mają odpowiedniego dostępu do specjalistycznego oprogramowania.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

1. Zaleca się dostosowanie infrastruktury do potrzeb osób z niepełnosprawnościami w sposób zapewniający im pełny udział w procesie kształcenia, łącznie z dostępem do odpowiedniej liczby toalet.
2. Zaleca się zapewnienie studentom oraz pracownikom Uczelni dostępu do specjalistycznego oprogramowania, zgodnie z wymogami zawartymi w sylabusach. Oprogramowanie to powinno być sprawne, nowoczesne, nieodlegające od aktualnie używanych w działalności naukowej oraz umożliwiające prawidłową realizację zajęć.
3. Zaleca się podjęcie systemowych działań, które wyeliminują w przyszłości wystąpienie uchybień będących podstawą obniżenia oceny tego kryterium.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Na podstawie analizy przedstawionej dokumentacji oraz wniosków z przeprowadzonych spotkań należy stwierdzić, że rodzaj, zakres i zasięg działalności podmiotów otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym pracodawców, z którymi uczelnia współpracuje w zakresie projektowania i realizacji programu studiów są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz wynikającymi z nich obszarami działalności zawodowej i zawodowego rynku pracy, a także dyscyplinami, do których kierunek jest przyporządkowany. Podmioty te reprezentują wszystkie trzy sektory (publiczny, prywatny, pozarządowy). Warto zaznaczyć, że ich profil i struktura odpowiadają również prowadzonym na kierunku specjalnościom. Są wśród nich odpowiadające poszczególnym specjalnościom: ekonomika przedsiębiorstwa (m.in. firmy produkcyjne, usługowe), techniki informacyjne i ekonometryczne w ekonomii (np. GUS), gospodarka miejska i regionalna (np. przedstawiciele władz i instytucji samorządowych), finanse i rachunkowość (np. banki, biura rachunkowe), International business (międzynarodowe firmy produkcyjne, technologiczne, instytucje finansowe).

Uczelnia prowadzi stałą współpracę z podmiotami reprezentującymi otoczenie społeczno-gospodarcze. Jej zakres obejmuje m.in.:

- konsultowanie programów studiów - prowadzone w relatywnie szerokim zakresie, obejmująca ponad 20 podmiotów o zróżnicowanych profilu, zakresie i skali działalności,
- przyjmowanie studentów na praktyki,
- prowadzenie otwartych, gościnnych wykładów i spotkań z przedstawicielami podmiotów z różnych branż powiązanych ze specjalnościami prowadzonymi na ocenianym kierunku, np. z przedstawicielami dużych podmiotów finansowych, NBP, GUS.
- udział w organizacji wizyt studyjnych w podmiotach odpowiadających specyfice kształcenia na poszczególnych specjalnościach (firmy produkcyjne, instytucje finansowe, statystyka publiczna),
- współpracę w analizie potrzeb rynku pracy,
- organizację konferencji, seminariów naukowych, tematycznie związanych z poszczególnymi specjalnościami,
- działalność na rzecz społeczności lokalnej i popularyzacji nauki, umiejętności i postaw prorozwojowych i prospołecznych.

W odniesieniu do prowadzonej współpracy należy wspomnieć również o funkcjonującej przy Wydziale Ekonomii do 2019 roku Radzie Biznesu. Rada stanowiła opiniotwórczo-doradcze gremium i jej członkowie uczestniczyli w konsultowaniu i opiniowaniu planów studiów oraz propozycji nowych specjalności, przedmiotów lub określonych treści programowych w ramach kierunku studiów. Radę rozwiązano w związku ze zmianami organizacyjnymi w strukturze Uczelni.

Obecnie na potrzeby rozwoju kierunku (i całego Wydziału) nadal prowadzona jest współpraca w podobnym zakresie, jednak nie ma ona charakteru sformalizowanego. Kluczową kwestią jest jednak efektywność prowadzonych działań, ich wpływ na program studiów, efekty uczenia się, formy i metody

prowadzenia zajęć itd. Przykładem wprowadzonych zmian są m.in. zmiany w module *sustainable development* polegające na włączeniu założeń Europejskiego Zielonego Ładu.

Możliwości i formy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w warunkach ograniczonego funkcjonowania uczelni zostały zakłócone w początkowym okresie pandemii. Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym były utrzymywane dzięki narzędziom komunikacji elektronicznej, w tym organizacji indywidualnych spotkań bezpośrednich lub za pomocą komunikatorów. Jeśli chodzi natomiast o udział w konstruowaniu, konsultowaniu i doskonaleniu programu studiów na poziomie koncepcyjnym czy realizacji zajęć - te formy współpracy nie zostały zakłócone.

Uczelnia prowadzi rozbudowaną i intensywną współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym w ramach ocenianego kierunku. Przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego są również aktywni i zaangażowani, zachęceni do zgłaszania możliwych form współpracy. Warto wspomnieć o współpracy z jednym z banków, która polega na przekazywaniu pracownikom wydziału części danych, które bank gromadzi w ramach prowadzonych badań na potrzeby prowadzenia analiz i badań naukowych. Dzięki takiemu rozwiązaniu bank może otrzymać przeanalizowane dane bez ponoszenia dodatkowych kosztów, a pracownicy naukowo-dydaktyczni oraz studenci mają możliwość prowadzenia badań, ćwiczeń i realizacji prac dyplomowych i etapowych przy wykorzystaniu aktualnych, autentycznych danych dotyczących podmiotów gospodarczych.

Sposoby budowania i kształtowania relacji oraz współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym są zdywersyfikowane: od osobistych relacji, przez współpracę z absolwentami (Klub Absolwenta) i wspólną realizację wielu projektów. Warto zaznaczyć, że Wydział jest zaangażowany w realizację licznych projektów, które dają proaktywnym, nastawionym na samorozwój studentom szansę na zdobywanie dodatkowych umiejętności, kompetencji oraz doświadczeń zawodowych w ramach programów szkoleń (w tym certyfikowanych), warsztatów, wizyt studyjnych i staży.

Uczelnia w ramach ocenianego kierunku nie prowadzi działań na rzecz ewaluacji współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Efektywny rozwój tego obszaru działalności uczelni wymaga systemowego i systematycznego podejścia. Punktem wyjścia jest diagnoza stanu obecnego.

Rekomenduje się przeprowadzenie przeglądu współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów, który obejmie ocenę poprawności doboru instytucji współpracujących, skuteczności form współpracy i wpływ jej rezultatów na program studiów i doskonalenie jego realizacji, osiąganie przez studentów efektów uczenia się i losy absolwentów. Wyniki tego przeglądu powinny zostać wykorzystywane do rozwoju i doskonalenia współpracy, a w konsekwencji programu studiów. Tego typu przegląd należy prowadzić cyklicznie. Obecnie wykaz działań podejmowanych na rzecz lub we współpracy z otoczeniem zewnętrznym w danym roku jest przygotowywany w skali wydziału i prezentowany na spotkaniu Wydziałowej Komisji Doskonalenia Jakości Kształcenia. W obecnej formule analiza nie jest poprzedzana formułowaniem wniosków, które przekładają się na postawienie celów i określenie ich mierników. Ma jedynie charakter sprawozdawczy.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Rodzaj, zakres i zasięg działalności instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym pracodawców, z którymi uczelnia współpracuje w zakresie projektowania i realizacji programu studiów, są zgodne z dyscyplinami, do których kierunek jest przyporządkowany, koncepcją i celami kształcenia oraz wyzwaniem zawodowego rynku pracy właściwego dla kierunku.

Współpraca z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego jest prowadzona systematycznie i przybiera zróżnicowane formy, w tym: organizacji praktyk, staży, wizyt studyjnych, współpracy przy realizacji prac etapowych i dyplomowych (przekazywanie danych i informacji), udziału przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego w prowadzeniu zajęć, możliwości certyfikacji umiejętności i kompetencji, analizy potrzeb rynku pracy i losów absolwentów kierunku. Prowadzone formy współpracy są adekwatne do celów kształcenia i potrzeb wynikających z realizacji programu studiów. Formy i systematyczność współpracy sprzyjają osiągnięciu przez studentów efektów uczenia się, choć należy podkreślić konieczność ich modyfikacji (jak wskazano w kryterium 2), w celu lepszego dopasowania do specyfiki kierunku, a co za tym idzie, bardziej precyzyjnego określenia sylwetki absolwenta kierunku.

Udział interesariuszy zewnętrznych, w tym pracodawców, w różnych formach współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów, także w warunkach czasowego ograniczenia funkcjonowania uczelni został zapewniony poprzez wykorzystanie narzędzi komunikacji elektronicznej.

Okresowe przeglądy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów, obejmujące ocenę poprawności doboru instytucji współpracujących, skuteczności form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów i doskonalenie jego realizacji, osiąganie przez studentów efektów uczenia się i losy absolwentów nie są prowadzone w sposób systemowy i ustandaryzowany. Przygotowywane są sprawozdania z działań realizowanych na rzecz i we współpracy z podmiotami reprezentującymi otoczenie społeczno-gospodarcze. Wyniki tych działań nie przekładają się w sposób bezpośredni na formułowanie celów i wskaźników ich osiągnięcia, które mają służyć rozwojowi i doskonaleniu tej współpracy, a w konsekwencji programu studiów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Koncepcja kształcenia na kierunku ekonomia w zakresie umiędzynarodowienia jest mocno osadzona w strategii Uczelni, gdzie zwiększenie umiędzynarodowienia działalności UO jest wymienione jako jeden z celów strategicznych. Jako cele szczegółowe w tym zakresie Uczelnia wymienia:

1. Zwiększenie internacjonalizacji badań naukowych i działalności naukowej w zakresie twórczości artystycznej,
2. Zwiększenie internacjonalizacji dydaktyki i kształcenia,
3. Zwiększenie międzynarodowej wymiany i mobilności studentów Uniwersytetu Opolskiego,
4. Zwiększenie międzynarodowej wymiany i mobilności pracowników Uniwersytetu Opolskiego,
5. Zwiększenie międzynarodowej wymiany i mobilności studentów i pracowników innych, zagranicznych uczelni przyjeżdżających do Uniwersytetu Opolskiego.

Wszystkie te cele są bezpośrednio lub pośrednio (cel 1) związane z procesem dydaktycznym. W części poświęconej misji Wydziału Ekonomicznego element umiędzynarodowienia nie jest szczególnie wyeksponowany. Władze Wydziału deklarują jednak, że na poziomie operacyjnym, w obszarze kształcenia, kluczowymi celami internacjonalizacji są: (1) działania zmierzające do dostosowania programów studiów do wymagań rynku międzynarodowego, (2) zwiększenie oferty programów studiów w języku obcym (szczególnie angielskim), (3) rekrutacja większej liczby studentów zagranicznych na pełen cykl studiów, (4) zwiększenie udziału obcokrajowców w kadrze naukowo-dydaktycznej, (5) tworzenie kursów w języku obcym oraz wprowadzanie przedmiotów wykładanych w języku obcym, (6) organizacja szkoleń dla pracowników dydaktycznych w zakresie poprawy kompetencji do prowadzenia zajęć w języku obcym i kompetencji międzykulturowych, (7) zwiększenie mobilności studentów w ramach międzynarodowych programów wymiany, (8) podjęcie działań w kierunku wspólnych programów edukacyjnych z uczelniami zagranicznymi, (9) zapraszanie nauczycieli akademickich z zagranicznych uczelni partnerskich do prowadzenia wykładów gościnnych. Władze Wydziału prowadzą działania we wszystkich tych obszarach.

Kompetencje językowe są nabywane przez studentów studiów I stopnia w ramach lektoratów (120 godzin) oraz dwóch przedmiotów: *ekonomia w języku obcym* oraz *kurs w języku nowożytnym* (po 30 godzin). Program studiów II stopnia przewiduje *lektorat* (30 godzin), *przedmiot kierunkowy w jęz. obcym* (30 godzin) oraz *kurs humanistyczny w języku obcym nowożytnym* (15 godzin). Formalnie, efekt językowy (k-U-7) nie został wprowadzony do kart tych przedmiotów, jednak faktycznie studenci mają możliwość nabycia odpowiednich kompetencji i są one weryfikowane. Studenci mają również możliwość przystąpienia do egzaminu BUSINESS LANGUAGE TESTING SYSTEM (BULATS) oraz uzyskania certyfikatu językowego TELC.

Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt, że kierunek ekonomia prowadzony jest także w języku angielskim. Studia pierwszego stopnia prowadzone są pod nazwą international business, a studia drugiego stopnia jako sustainable development. Łącznie, na kierunku ekonomia studiuje obecnie 100 obcokrajowców. Oferta tych zajęć przyciąga także studentów korzystających z programu Erasmus+. W latach 2015-2020 skorzystało z niej łącznie 94 studentów.

Wydział Ekonomiczny utrzymuje aktywne kontakty z zagranicznymi ośrodkami akademickimi. Są to przede wszystkim Wydział Społeczno-Ekonomiczny Uniwersytetu w Poczdamie, Uniwersytet Finansowy Rządu Federacji Rosyjskiej w Moskwie, Uniwersytet Ekonomiczny w St. Petersburgu oraz Wydział Ekonomii Politechniki Ostrawskiej. Od wielu lat na Wydziale Ekonomicznym zatrudniani są profesorowie z Uniwersytetu w Poczdamie. Obecnie zajęcia na kierunku Ekonomia prowadzi prof. Detlev Hummel. W początkowej fazie realizacji znajduje się projekt FORTHEM (Fostering

Outreach within European Regions, Transnational Higher Education and Mobility), mający na celu pogłębienie wielostronnej współpracy w zakresie edukacji i działań informacyjnych.

Wydział Ekonomiczny realizuje także projekt w ramach Interreg dla Euroregionu Silesia i Pradziad. Z uwagi na sytuację pandemiczną działania pierwotnie zaplanowane na 2020 r. zostały przeniesione i zrealizowane w kwietniu 2021 r. Działania te objęły m.in. prowadzenie przez pracowników obu uczelni zajęć dydaktycznych dla połączonych grup studenckich z Opola i Ostrawy w ramach trzech obszarów działalności sektora publicznego: transportu, kultury i spraw społecznych.

Mobilność studentów kierunku w ramach programu Erasmus + w celu realizacji studiów pozostaje na dość niskim poziomie, od 1 do 5 wyjazdów rocznie. Łącznie w latach 2015-2020 zrealizowano 20 wyjazdów. Dodatkowo w programie praktyk w tym samym okresie wzięło udział 16 studentów. W programie Erasmus+ biorą także udział pracownicy wydziału, przede wszystkim realizując wyjazdy dydaktyczne, lecz także i szkoleniowe. Nauczyciele akademicki biorą udział w szkoleniach językowych, obejmujących także metodykę prowadzenia zajęć.

Pracownicy uczelni oraz studenci są informowani o możliwości realizacji mobilności w ramach Erasmus+ także w sposób wirtualny. Dodatkowo, studentom UO oferowane są krótkie grupowe mobilności wirtualne w ramach wspomnianego konsorcjum FORTHEM. FORTHEM oferuje również szereg innych aktywności wirtualnych, np. Speed Dating dla akademików.

Działania monitorujące poziom umiędzynarodowienia przeprowadza Wydziałowa Komisja Doskonalenia Jakości Kształcenia, w której składzie znajduje się dwoje przedstawicieli studentów. Coroczna ocena uwzględnia następujące kryteria: mobilność studentów Wydziału Ekonomicznego, mobilność pracowników Wydziału Ekonomicznego, liczba zagranicznych studentów przyjeżdżających na studia na WE, liczba zagranicznych pracowników przyjeżdżających na WE, liczba studentów przyjętych na studia prowadzone w języku angielskim (IB i SD). Protokoły z oceny stopnia umiędzynarodowienia są dość zdawkowe i ogólnikowe. Brak w nich pogłębionych analiz wskazujących przyczyny występowania problemów, co ogranicza możliwości podejmowania działań doskonalących. Rekomenduje się bardziej wnikliwą diagnozę stanu faktycznego.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia. Nauczyciele akademicki posiadają i doskonalą swoje umiejętności nauczania w językach obcych. Studenci nabywają odpowiednie kompetencje językowe. Międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich jest wspierana. Została stworzona oferta kształcenia w języku angielskim. Wszystkie te działania skutkują systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia. Umiędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

W Uniwersytecie Opolskim funkcjonuje system motywowania i wspierania studentów w procesie uczenia się. Uczelnia oferuje studentom różnorodne formy wsparcia, które mają charakter zarówno formalny, jak i nieformalny.

Uczelnia zapewnia studentom wsparcie dydaktyczne udzielane przez nauczycieli akademickich. Studenci kierunku ekonomia mają możliwość odbywania konsultacji z nauczycielami akademickimi podczas wyznaczonych dyżurów, a także za pośrednictwem poczty elektronicznej oraz platformy Microsoft Teams. W ramach konsultacji istnieje możliwość omówienia bieżących postępów w uczeniu się, otrzymania dodatkowej literatury czy też przedyskutowania trudniejszych zagadnień. Terminy konsultacji są dostosowane do potrzeb studentów wizytowanego kierunku. W ramach wsparcia dydaktycznego studenci mają dostęp do dodatkowych materiałów dydaktycznych i pomocy naukowych, takich jak dodatkowa literatura czy prezentacje z zajęć.

Uniwersytet Opolski dostosowuje ofertę wsparcia do specyficznych potrzeb różnych grup studentów. Uczelnia zapewnia studentom z niepełnosprawnościami wsparcie w sferze dydaktycznej oraz materialnej. W Uczelni jednostką odpowiedzialną za wsparcie studentów z niepełnosprawnościami jest Biuro ds. osób niepełnosprawnych. Na kierunku ekonomia studiuje obecnie 3 osoby z niepełnosprawnością. Studenci z niepełnosprawnościami mogą liczyć na indywidualną organizację studiów, szczególne warunki uczestnictwa w zajęciach, dostosowanie formy zaliczenia, wsparcie asystenta, dodatkowe zajęcia z języków obcych, czy też specjalne zajęcia z wychowania fizycznego. Zgodnie art. 86 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 478) studenci z niepełnosprawnościami mogą ubiegać się o stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych.

Uczelnia zapewnia wsparcie oraz możliwości rozwoju studentom wybitnym oraz wymagającym indywidualnego podejścia. Wyróżniający się studenci są motywowani do dalszego rozwoju poprzez system pomocy materialnej, w tym stypendium Rektora dla najlepszych studentów, stypendia i nagrody edukacyjne marszałka Województwa Opolskiego, program stypendiów Prezydenta Miasta Opola, konkursy na najlepszą pracę badawczą, możliwość udziału w konferencjach, a także włączanie ich w działalność kół naukowych. Uczelnia zapewnia również wsparcie oraz możliwości rozwoju studentom wymagającym indywidualnego podejścia. Zgodnie z Regulaminem Studiów studenci mają możliwość ubiegania się o indywidualną organizację studiów oraz indywidualny program i harmonogram studiów.

Wszystkich niezbędnych informacji w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym udziela studentom Dziekanat. W opinii studentów, osoby pracujące w Dziekanacie mają odpowiedni zakres

wiedzy związanej z procesem kształcenia oraz udzielają im niezbędnego wsparcia związanego z tokiem studiów. Godziny pracy Dziekanatu dostosowane są do potrzeb studentów kierunku ekonomia. W Uczelni funkcjonuje również platforma USOSweb, która umożliwia dostęp do informacji związanych z tokiem studiów.

W ramach wsparcia materialnego studenci mogą wnioskować o przyznanie wszystkich świadczeń wskazanych w art. 86 ust. 1 pkt. 1-4 ustawy. Wszystkich niezbędnych informacji dotyczących pomocy materialnej udzielają pracownicy Biura Dydaktyki i Spraw Studenckich. Dyżury osób odpowiedzialnych za pomoc materialną są dostosowane do potrzeb studentów. System pomocy materialnej oferowany studentom jest racjonalny i przejrzysty. Osoby obecne na spotkaniu z zespołem oceniającym pozytywnie zaopiniowały system przyznawania pomocy materialnej i dostępność osób odpowiedzialnych za proces przyznawania stypendiów.

W przypadku pojawienia się sytuacji problematycznych związanych z tokiem studiów oraz funkcjonowaniem na Uczelni studenci mogą zgłaszać skargi i wnioski do Dziekanatu, Dziekana oraz koordynatora kierunku. Skargi i wnioski kierowane przez studentów mogą mieć formę pisemną (tradycyjną lub elektroniczną) bądź ustną. Istotną rolę w tym obszarze pełni również Rada Studencka Wydziału Ekonomicznego. Członkowie Rady zbierają skargi i wnioski studentów oraz przekazują je Władz Jednostki.

Uczelnia podejmuje działania na rzecz informowania i edukacji studentów z zakresu bezpieczeństwa. Wszyscy studenci I roku uczestniczą w obowiązkowym szkoleniu z zakresu BHP. W przypadku wystąpienia sytuacji związanych z dyskryminacją lub przemocą studenci mogą liczyć na wsparcie pracowników Jednostki. W Uczelni funkcjonuje również Pełnomocnik ds. równego traktowania, do którego zadań należy podejmowanie czynności doradczych, wyjaśniających i interwencyjnych w przypadku zdarzeń o podłożu dyskryminacyjnym, które może dotyczyć zarówno studentów i studentek, jak i pracowników uczelni, opracowywanie procedur w tym zakresie, a także promowanie działań antydyskryminacyjnych. Na Uczelni działa także Centrum Wsparcia Psychologiczno-Terapeutycznego, które udziela pomocy psychologicznej i terapeutycznej studentom, którzy takiej pomocy potrzebują.

Uniwersytet Opolski umożliwia studentom działalność naukową poprzez możliwość publikacji, system wsparcia finansowego w przypadku chęci udziału w konferencjach naukowych, a także możliwość prowadzenia badań naukowych. Na Wydziale Ekonomicznym działają również koła naukowe (SKN Ekonomistów, SKN LogPoint, SKN Gospodarki Przestrzennej, SKN Rachunkowości oraz SKN AURUM), które umożliwiają studentom rozwój naukowy i osobisty. Uczelnia zapewnia kołom naukowym wsparcie merytoryczne i finansowe. Członkowie kół organizują konferencje naukowe i seminaria, publikują artykuły naukowe, organizują warsztaty i szkolenia, a także uczestniczą w spotkaniach naukowych.

Uczelnia wspiera studentów w zakresie przedsiębiorczości oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy. W UO funkcjonuje Akademickie Centrum Karier, które zajmuje się gromadzeniem i udostępnianiem ofert praktyk i staży, a także prowadzeniem doradztwa zawodowego, organizacją warsztatów i szkoleń oraz spotkań z pracodawcami. W przypadku wyrażenia przez studentów chęci dodatkowej działalności artystycznej lub sportowej Uczelnia zapewnia wsparcie merytoryczne i finansowe dla tego typu inicjatyw.

Na Wydziale funkcjonuje Rada Studencka Wydziału Ekonomicznego, która aktywnie uczestniczy w działaniach organów kolegialnych Wydziału, pośredniczy w komunikacji pomiędzy studentami

a Władzami Jednostki, a także organizuje projekty o charakterze integracyjnym i rozrywkowym. Członkowie Rady mają zapewnione odpowiednie wsparcie ze strony Władz Wydziału. Mogą oni korzystać z infrastruktury Uczelni, mają zapewnione wsparcie merytoryczne oraz w razie potrzeby środki finansowe na działalność.

W związku z pandemią kształcenie na kierunku ekonomia odbywa się w formie zdalnej. Zajęcia organizowane są poprzez platformę Microsoft Teams. Wsparcie studentów zostało dostosowane do obecnej sytuacji i jest realizowane w formie wirtualnej. W przypadku wystąpienia problemów z kształceniem zdalnym studenci mogą zgłosić się do wyznaczonego pracownika Wydziału. Ponadto osoby, które nie mają możliwości kształcenia zdalnego, mogą korzystać z infrastruktury oraz sprzętu Uczelni przy zachowaniu odpowiednich zasad bezpieczeństwa.

Organizacja zajęć częściowo jest niezgodna z potrzebami studentów, ponieważ zajęcia rozpoczynają się o 7.30, czyli wcześniej rano, ponadto w harmonogramie zajęć są luki między zajęciami porannymi i wieczornymi, co utrudnia proces uczenia się. W bardzo wczesnych godzinach porannych prowadzone są zajęcia analityczne, ilościowe, wymagające wzmożonej koncentracji uwagi, co utrudnia studentom percepcję przekazywanych treści. Nieprawidłowość tak była wskazana w ocenie w ocenie kryterium 2.

Skuteczność systemu motywowania i wspierania studentów w procesie uczenia się jest badana oraz w miarę możliwości Uczelni udoskonalana. Wsparcie dydaktyczne jest przez studentów oceniane w ramach kwestionariusza ankiety oceny nauczyciela akademickiego. W ankiecie znajduje się pytanie dotyczące konsultacji, a także miejsce na dodatkowe uwagi i opinie studentów. W związku z pandemią kwestionariusz został rozszerzony o dodatkowe pytania dotyczące realizacji zajęć i egzaminów w formie zdalnej. Zgodnie z Zarządzeniem nr 24/2021 Rektora Uniwersytetu Opolskiego z dnia 18 lutego 2021 roku na Uczelni funkcjonuje ankieta studenckiej oceny pracowników jednostek administracji, w ramach której studenci mają możliwość wyrażania swoich opinii dotyczących Dziekanatu czy też Biura Dydaktyki i spraw studenckich. Studenci obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym stwierdzili, że nie wiedzą o takiej ankiecie. Rekomenduje się skuteczne informowanie studentów o możliwości wypełnienia ankiety studenckiej oceny pracowników jednostek administracji. Studenci mogą zgłaszać swoje opinie dotyczące systemu wsparcia również w sposób nieformalny poprzez Radę Studencką Wydziału Ekonomicznego oraz bezpośrednio do Władz i pracowników Wydziału. Uwagi, opinie i sugestie studentów stanowią podstawę do doskonalenia systemu wsparcia.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

W Uniwersytecie Opolskim funkcjonuje system motywowania i wspierania studentów w procesie kształcenia, który jest dostosowany do specyficznych potrzeb różnych grup studentów. Studenci mają zapewnione wsparcie dydaktyczne, materialne oraz naukowe. Uczelnia wspiera studentów w zakresie przedsiębiorczości oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy. Studenci z niepełnosprawnościami mają zapewnione wsparcie w sferze dydaktycznej oraz materialnej. Studenci kierunku ekonomia mają możliwość uczestniczenia w działalności sportowej i kulturalnej, a także rozwijania swoich pasji i zainteresowań. Wsparcie w procesie kształcenia zdalnego funkcjonuje prawidłowo. Skuteczność

systemu motywowania i wspierania studentów w procesie uczenia się jest badana, zarówno w sposób formalny, jak i nieformalny.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Uniwersytet Opolski zapewnia publiczny dostęp do informacji. Wszystkie informacje związane z tokiem studiów (w tym program studiów, efekty uczenia się, opis procesu nauczania i uczenia się oraz jego organizacji, charakterystykę systemu weryfikacji i oceniania efektów uczenia się, zasady dyplomowania, przyznawane kwalifikacje i tytuły zawodowe, czy też charakterystyka warunków studiowania i wsparcia w procesie uczenia się) dostępne są na stronie internetowej Uczelni oraz podstronie Wydziału Ekonomicznego. Strona internetowa zawiera specjalne zakładki dla różnych grup odbiorców - dla studentów, kandydatów, doktorantów oraz pracowników, w których można znaleźć treści wyselekcjonowane pod kątem ich przydatności dla wskazanej grupy. Strona zawiera również aktualności skierowane do społeczności akademickiej. Informacje z życia Uczelni oraz najważniejsze komunikaty zamieszczane są także na profilach Uczelni w portalach społecznościowych (YouTube, Facebook). Plan studiów i efekty uczenia się dostępne są w Biuletynie Informacji Publicznej Uniwersytetu Opolskiego. Karty przedmiotów znajdują się w systemie USOSweb. Rekomenduje się zawarcie na stronie internetowej Uczelni informacji, gdzie znajdują się karty przedmiotów, tak, aby kandydaci na studia mieli możliwość zapoznania się z nimi.

Strona internetowa Uczelni dostępna jest w języku polskim, a także częściowo w języku angielskim oraz rosyjskim. Rekomenduje się pełne przetłumaczenie strony internetowej na język angielski, tak, aby studenci anglojęzyczni mieli dostęp do wszystkich informacji. Informacje zawarte na stronie są aktualne i łatwo dostępne. Strona internetowa jest przystosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Informacje dotyczące rekrutacji znajdują się w zakładce „kandydat”. Kandydaci mają dostęp do szczegółowych informacji na temat oferty kształcenia, trybu i warunków przyjęć na studia, czy też terminarza procesu przyjęć na studia. Część informacji związanych z tokiem studiów znajduje się w systemie USOSweb, który daje studentom możliwość uzyskania informacji w zakresie m.in. harmonogramu zajęć czy osiągniętych rezultatów. Oprócz zamieszczania informacji w sieci, wszystkie bieżące komunikaty dla studentów, ogłoszenia i wiadomości są zamieszczane również na tablicach informacyjnych. W związku z koniecznością kształcenia zdalnego Uniwersytet Opolski na bieżąco publikuje komunikaty z informacjami dotyczącymi form realizacji procesu kształcenia, funkcjonowaniem Uczelni oraz stosowanymi środkami bezpieczeństwa. Zespół oceniający pozytywnie ocenia publiczny dostęp do informacji, wszystkie niezbędne informacje i dokumenty są udostępniane w przystępny sposób z możliwością łatwego dostępu do nich za pośrednictwem Internetu.

Uczelnia podejmuje działania mające na celu doskonalenie publicznego dostępu do informacji, a także aktualności, rzetelności, zrozumiałości i kompleksowości informacji o studiach. Publiczny dostęp do informacji jest monitorowany przez Centrum Informatyczne, Biuro Rektora oraz Biuro Marketingu i Public Relations. Przeglądy dostępu do informacji realizowane są w trybie bieżącym przez pracowników zamieszczających dane informacje oraz w trybie semestralnym, po zakończonej procedurze dyplomowania. Zgodnie z Zarządzeniem nr 24/2021 Rektora Uniwersytetu Opolskiego z dnia 18 lutego 2021 roku, na Uczelni funkcjonuje ankieta studenckiej oceny pracowników jednostek administracji, w ramach której studenci mają możliwość wyrażania swoich opinii dotyczących publicznego dostępu do informacji. Studenci mogą zgłaszać swoje uwagi w tym obszarze również w sposób niesformalizowany bezpośrednio do pracowników Uczelni, a także za pośrednictwem Rady Studenckiej Wydziału Ekonomicznego. Na podstawie zabranych informacji oraz rozpoznanych potrzeb podejmowane są działania doskonalące publiczny dostęp do informacji.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Uniwersytet Opolski zapewnia publiczny dostęp do informacji. Wszystkie informacje związane z tokiem studiów (w tym program studiów, efekty uczenia się, opis procesu nauczania i uczenia się oraz jego organizacji, charakterystyka systemu weryfikacji i oceniania efektów uczenia się, zasady dyplomowania, przyznawane kwalifikacje i tytuły zawodowe czy też charakterystyka warunków studiowania i wsparcia w procesie uczenia się) dostępne są na stronie internetowej Uczelni. Kandydaci mają dostęp do szczegółowych informacji na temat oferty kształcenia, trybu i warunków przyjęć na studia czy też terminarza procesu przyjęć na studia. Informacje są aktualne, przedstawiane w sposób przejrzysty i przyjazny dla użytkowników. Strona jest przystosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Uczelnia na bieżąco monitoruje jakość i zakres dostępu do informacji. W proces doskonalenia publicznego dostępu do informacji angażowani są studenci.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Uczelnia wyznaczyła osoby i ciała kolegialne sprawujące nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad kierunkiem studiów. Określone zostały kompetencje i zakres odpowiedzialności tych osób i zespołów, w tym kompetencje i zakres odpowiedzialności w zakresie ewaluacji i doskonalenia jakości kształcenia na kierunku ekonomia. Na poziomie Uczelni politykę jakości kształcenia nadzoruje Rektor Uniwersytetu Opolskiego, a za realizację i doskonalenie systemu odpowiada Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia oraz Uczelniany Zespół Doskonalenia Jakości Kształcenia. Nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad ocenianym kierunkiem na szczelbu Wydziału Ekonomicznego sprawują: Dziekan, Koordynator kierunku, Dyrektor Instytutu oraz Rada Instytutu. Do kompetencji Dziekana wskazanych w Statucie UO należy w szczególności: rozwijanie kierunków studiów, promocja kierunków studiów, współpraca z otoczeniem Uniwersytetu w zakresie kształcenia studentów. Koordynator kierunku planuje i nadzoruje proces kształcenia, zapewnia prawidłową jakość i prawidłowy przebieg procesu kształcenia, w tym w szczególności zarządza procesem dydaktycznym, określa programy studiów, w tym efekty uczenia się na koordynowanych kierunkach, wnioskuje do Dziekana o przydzielenie zajęć dydaktycznych wskazanym nauczycielom akademickim. Dyrektor Instytutu odpowiada za obszar badawczo-naukowy.

Za obszar związany z oceną i doskonaleniem jakości kształcenia odpowiadają dwie komisje: Wydziałowa Komisja Oceny Jakości Kształcenia (WKOJK) i Wydziałowa Komisja Doskonalenia Jakości Kształcenia (WKDJK). Podstawą ich funkcjonowania jest Uchwała Senatu nr 25/2020-2024 w sprawie zmiany i ogłoszenia tekstu jednolitego uchwały nr 1/2016-2020 Senatu Uniwersytetu Opolskiego. W skład Wydziałowej Komisji Oceny Jakości Kształcenia wchodzi: przewodniczący, którego powołuje dziekan wydziału, nauczyciele akademicki w liczbie określonej przez dziekana oraz przedstawiciel studentów, wskazany przez samorząd studencki. Do zakresu kompetencji Wydziałowej Komisji Oceny Jakości Kształcenia należą:

- audyt wewnętrzny doskonalenia jakości kształcenia,
- przygotowywanie i koordynacja corocznych badań ankietowych wśród nauczycieli akademickich, studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych oraz słuchaczy studiów podyplomowych i słuchaczy innych form kształcenia prowadzonych na Wydziale,
- współpraca z pracownikiem działu analiz ankiet ewaluacyjnych w Biurze Dydaktyki i Spraw Studenckich,
- analiza wyników wydziałowych badań ankietowych,
- publikowanie wyników oceny jakości kształcenia (według procedur i wzorów opracowanych przez Uczelniany Zespół Doskonalenia Jakości Kształcenia),
- sporządzanie sprawozdań z prowadzonej działalności i przekazywanie ich do Uczelnianej Komisji Oceny Jakości Kształcenia.

W skład Wydziałowej Komisji Doskonalenia Jakości Kształcenia wchodzi: dziekan lub jego zastępca jako przewodniczący, koordynatorzy kierunków prowadzonych na Wydziale, przedstawiciel studentów wskazanych przez Samorząd Studencki wydziału oraz inne osoby wskazane przez dziekana. Do zakresu kompetencji Wydziałowej Komisji Doskonalenia Jakości Kształcenia należą:

1. Podejmowanie działań na rzecz zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia na Wydziale,
2. Opracowywanie i przedstawianie Dziekanowi Wydziału wniosków i projektów polityki określającej cele i strategię zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia w Wydziale,

3. Opracowywanie i przestrzeganie wewnętrznych procedur zapewnienia jakości kształcenia, zgodnych ze specyfiką Wydziału,
4. Opracowywanie zasad zatwierdzania, monitorowania i okresowego przeglądu programów nauczania i ich efektów,
5. Opracowanie zasad oceniania studentów, uwzględniających konieczność publikowania i konsekwentnego stosowania kryteriów, przepisów i procedur, zgodnie z wytycznymi UKDJK,
6. Wsparcie kadry dydaktycznej w podnoszeniu kwalifikacji i kompetencji dydaktycznych,
7. Opracowywanie zasad gromadzenia, analizowania i publikowania informacji na temat kształcenia na Wydziale,
8. Publikowanie na stronie internetowej Wydziału informacji na temat kształcenia w Wydziale,
9. Sporządzanie i przedstawianie UKDJK okresowych sprawozdań z prowadzonej działalności.

Wydziałowa Komisja Oceny Jakości Kształcenia jest gremium nadrzędnym w stosunku do Wydziałowej Komisji Doskonalenia Jakości Kształcenia i nadzoruje skuteczność jej działań.

Mimo, że w ramach systemu zapewnienia jakości na Wydziale Ekonomicznym UO działają dwie komisje i liczne osoby funkcyjne, ważne inicjatywy projakościowe często realizowane są przez samych studentów. Na przykład badania jakości kształcenia zdalnego w pierwszym semestrze, w którym ta forma kształcenia została wprowadzona, przeprowadził samorząd studencki pod wpływem licznych skarg studentów. Wydziałowa Komisja Doskonalenia Jakości Kształcenia oraz Wydziałowa Komisja Oceny Jakości Kształcenia nie podjęły inicjatywy w tym zakresie. Można na tej podstawie wnioskować, że system nie zawiera mechanizmów reagowania w sytuacjach kryzysowych i nadzwyczajnych.

Zatwierdzanie, zmiany oraz wycofanie programu studiów dokonywane są w sposób formalny, w oparciu o oficjalnie przyjętą procedurę (SDJK-O-U2) oraz w oparciu o aktualnie obowiązujące przepisy (Uchwała nr 16/2020-2024 Senatu Uniwersytetu Opolskiego z dnia 26 listopada 2020 r. w sprawie zmiany uchwały Senatu Uniwersytetu Opolskiego nr 243/2016-2020 z dnia 21 listopada 2019 w sprawie wytycznych dla opracowania programów studiów na kierunkach prowadzonych w Uniwersytecie Opolskim). Aktualnie trwają prace nad modyfikacją procesu zatwierdzania, zmiany oraz wycofania programu studiów. Za realizację tego procesu będzie odpowiedzialne kolegium dziekańskie, a nie – jak to ma miejsce obecnie – rada instytutu. Nowe zasady zostaną zatwierdzone przez senat UO w czerwcu 2021.

Przyjęcie na studia I stopnia odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte warunki i kryteria kwalifikacji kandydatów. Są one transparentne, przejrzyste, zapewniające równy dostęp wszystkim kandydatom. Rekrutacja na studia II stopnia jest nieprawidłowa. W uchwale rekrutacyjnej wymienione zostały nazwy kierunków studiów, których absolwenci przyjmowani są w pierwszej kolejności na studia II stopnia. Są to kierunki przyporządkowane do dyscyplin ekonomia i finanse oraz nauki o zarządzaniu i jakości. Na studia II stopnia przyjmowani są także absolwenci innych kierunków studiów niż wymienione w uchwale. Decyzję podejmuje komisja rekrutacyjna z zachowaniem zasady, że kandydat „powinien mieć zaliczone co najmniej 50% efektów uczenia się”. Nie wiadomo, kto i według jakich kryteriów ocenia spełnienie tego warunku. Zgodnie z załącznikiem 3 do uchwały rekrutacyjnej, zajęcia do uzupełnienia wskazuje kandydatowi dziekan po zasięgnięciu opinii koordynatora kierunku. Na ocenianym kierunku zasada ta nie jest stosowana. W praktyce student podpisuje oświadczenie, że zobowiązuje się we własnym zakresie uzupełnić brakującą wiedzę i umiejętności. Uczelnia nie monitoruje tego procesu. Rozwiązanie to nie zapewnia właściwego doboru studentów na studia II stopnia.

Przeprowadzana jest systematyczna ocena programu studiów oraz wprowadzane są modyfikacje wynikające, między innymi, z konieczności dostosowywania się do przepisów prawa o szkolnictwie wyższym i nauce, awansów zawodowych oraz rozwijania kompetencji i zakresu badań kadry

dydaktycznej, umiędzynarodowienia Uczelni. Podstawą modyfikacji programu są informacje od pracodawców na temat potrzeb rynku pracy, opinie Rady Uczelni UO, sygnały płynące z instytucji regionalnych, analizy zainteresowania studentów poszczególnymi modułami zajęć. Przegląd i modyfikacja programu studiów realizowane są corocznie przez koordynatora kierunku i dziekana. Zmodyfikowane programy studiów są zatwierdzane przez Radę Instytutu Nauk o Zarządzaniu i Jakości i po uzyskaniu akceptacji przez Pełnomocnika Rektora ds. ECTS, zatwierdzane są przez Senat UO.

Ocena programu studiów obejmuje efekty uczenia się, system ECTS, treści programowe, metody kształcenia, metody weryfikacji i oceny efektów uczenia się, praktyki zawodowe, wyniki nauczania i stopień osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, wyniki monitoringu losów zawodowych absolwentów. Systematyczna ocena programu studiów jest oparta o wyniki analizy miarodajnych oraz wiarygodnych danych i informacji, których zakres i źródła powstawania są trafnie dobrane do celów i zakresu oceny. Obejmują kluczowe wskaźniki ilościowe postępów oraz niepowodzeń studentów w uczeniu się i osiąganiu efektów uczenia się, prace dyplomowe oraz egzaminy dyplomowe, informacje zwrotne od studentów dotyczące satysfakcji z programu studiów, warunków studiowania oraz wsparcia w procesie uczenia się, informacje zwrotne od nauczycieli akademickich i pracodawców, informacje dotyczące ścieżek kariery absolwentów. W ocenie nie uwzględnia się prac etapowych.

Ocena osiągnięcia efektów uczenia się ma miejsce po każdym semestrze i realizowana jest na podstawie raportów z osiągnięcia efektów uczenia się przygotowywanych przez prowadzących zajęcia. Zbiorczy raport przygotowuje Koordynator kierunku. Jest on przedmiotem analizy Wydziałowej Komisji Doskonalenia Jakości Kształcenia. Końcowy poziom osiągnięcia efektów uczenia się jest określany poprzez analizę ostatecznych wyników studiów. W przypadku studiów I stopnia przydatność efektów uczenia się na rynku pracy weryfikowana jest poprzez analizę dokumentacji z odbytych praktyk. Badanie losów absolwentów ukazuje, w jakim stopniu umiejętności i wiedza związane z ich wykształceniem są przydatne w pracy na ich stanowisku oraz jak przyczyniają się do znalezienia zatrudnienia.

Ocena programu studiów jest częściowo nieskuteczna. Nie zidentyfikowano nieprawidłowości w zakresie sposobu formułowania efektów uczenia się zakładanych dla kierunku oraz poszczególnych zajęć polegających na przykład na zbyt ogólności utrudniającej ich osiągnięcie i weryfikację (co szczegółowo przedstawiono w ocenie kryterium 1).

Uczelnia nie potwierdziła skuteczności systemowych działań projakościowych mających na celu zapewnienie właściwego poziomu prac dyplomowych. Procedura dyplomowania (SDJK-O-U10) ma charakter ogólny i dotyczy wszystkich kierunków studiów. Określa ona wymagania formalne oraz dotyczące kompetencji promotorów. Brak standardów gwarantujących właściwy poziom merytoryczny pracy oraz ich zgodność z poziomem i profilem studiów. Stwierdzono liczne nieprawidłowości polegające, między innymi, na zbyt szerokim formułowaniu tematu pracy, wykorzystywaniu przestarzałej literatury, błędach w określaniu celu pracy i celu badań, pobieżności analiz, zawyżaniu ocen (szczegółowo uchybienia te opisano w ocenie kryterium 3). Na Wydziale Ekonomicznym nie ma systemowych rozwiązań projakościowych umożliwiających monitoring i ocenę procesu dyplomowania, w tym zapewnienia właściwego poziomu prac dyplomowych.

W systematycznej ocenie programu studiów biorą udział interesariusze wewnętrzni (kadra prowadząca kształcenie, studenci) oraz interesariusze zewnętrzni (pracodawcy, absolwenci kierunku). Do grupy interesariuszy zewnętrznych Uczelnia zalicza przedsiębiorstwa, urzędy, fundacje, stowarzyszenia i szkoły funkcjonujące na terenie województwa opolskiego. Wewnętrzną grupę interesariuszy stanowią studenci oraz pracownicy Uczelni, w tym w szczególności pracownicy badawczo-dydaktyczni Wydziału Ekonomicznego, władze Uczelni, pracownicy administracji, Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości, Akademickie Centrum Karier, Biuro Dydaktyki i Spraw Studenckich. Studenci mają głos w procesie doskonalenia i realizacji programu studiów poprzez

uczestnictwo w Wydziałowych Komisjach Oceny i Doskonalenia Jakości Kształcenia. Starości reprezentujący dany rok mogą opiniować proces dydaktyczny i program studiów dzieląc się uwagami z koordynatorem kierunku oraz dziekanem i prowadzącymi zajęcia dydaktyczne, nieformalnie kształtując w ten sposób program studiów. Studenci mają możliwość dokonywania wyboru zajęć ogólnouczelnianych, kierunkowych oraz specjalnościowych w ramach danego modułu. Analiza dokonywanych wyborów stanowi podstawę do modyfikacji programu studiów (likwidacja modułów, które nie są wybierane przez studentów).

Uczelnia przeprowadza badania ewaluacyjne wśród studentów, jednak wyniki tych badań trafiają do osób i zespołów odpowiedzialnych za zarządzanie kierunkiem z dużym opóźnieniem (po kilku miesiącach od przeprowadzenia badania). Rekomenduje się znaczące skrócenie tego czasu, by dziekan i koordynator kierunku mogli szybko wdrożyć zmiany doskonalące wykorzystując informacje z badań.

Wnioski z systematycznej oceny programu studiów są wykorzystywane do ustawicznego doskonalenia programu studiów. Przykładem zmian w programie studiów I stopnia jest opracowanie i wdrożenie anglojęzycznej ścieżki kształcenia oraz usunięcie modułu specjalnościowego techniki informatyczne i ekonometryczne w ekonomii, który był bardzo rzadko wybierany przez studentów. Moduł ten został zastąpiony modułem analiza rynku. Na studiach II stopnia wprowadzono ścieżkę anglojęzyczną i nowy moduł specjalnościowy polityka ekonomiczna w warunkach globalizacji.

Uczelnia nie poddaje ewaluacji praktyk zawodowych: nie są prowadzone hospitacje praktyk, brakuje oceny miejsc odbywania praktyk pod kątem zapewnienia możliwości osiągnięcia efektów uczenia się oraz kompetencji osób będących opiekunami praktyk po stronie zakładu pracy.

Jakość kształcenia na kierunku jest poddawana cyklicznej ocenie Polskiej Komisji Akredytacyjnej, a wyniki tej oceny są wykorzystywane w doskonaleniu jakości kształcenia na tym kierunku. Uczelnia nie ubiegała się o inne akredytacje na ocenianym kierunku.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Uczelnia wyznaczyła osoby i ciała kolegialne sprawujące nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad ocenianym kierunkiem studiów. Określone zostały kompetencje i zakres odpowiedzialności tych osób i zespołów. Przeprowadzana jest systematyczna ocena programu studiów oraz wprowadzane są modyfikacje wynikające, między innymi, z konieczności dostosowywania się do przepisów prawa o szkolnictwie wyższym i nauce, awansów zawodowych oraz rozwijania kompetencji i zakresu badań kadry dydaktycznej, umiędzynarodowienia Uczelni. Systematyczna ocena programu studiów jest oparta o wyniki analizy miarodajnych oraz wiarygodnych danych i informacji, których zakres i źródła powstawania są trafnie dobrane do celów i zakresu oceny. Wnioski z systematycznej oceny programu studiów są wykorzystywane do ustawicznego doskonalenia tego programu.

Stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Rozwiązania przyjęte w ramach systemu jakości kształcenia są częściowo nieskuteczne w zakresie oceny treści efektów uczenia się zarówno zakładanych dla całego kierunku, jak i dla poszczególnych zajęć. Efekty uczenia się sformułowano zbyt szeroko, co powoduje, że są bardzo trudne do osiągnięcia i weryfikacji, a także nie odzwierciedlają w pełni tożsamości kierunku i specyfiki poszczególnych zajęć. Ponadto, w zależności od wyboru modułu

specjalnościowego, studenci osiągają inne efekty uczenia się, co jest niezgodne z obowiązującym porządkiem prawnym.

2. Brakuje systemowych rozwiązań zapewniających oczekiwany poziom prac dyplomowych na studiach I i II stopnia.
3. Wewnętrzny system jakości kształcenia nie zawiera mechanizmów reagowania w sytuacjach kryzysowych i nadzwyczajnych, np. takich, z jakimi Uczelnia miała do czynienia na początku pandemii COVID-19. W semestrze letnim 2021/2020 inicjatywę w tym zakresie przejął samorząd studentów, który pod wpływem skarg studentów przeprowadził badania diagnozujące problemy związane z nauczaniem zdalnym.
4. System rekrutacji na studia II stopnia nie zapewnia jakości kształcenia, ponieważ nie jest w pełni przestrzegana uchwała rekrutacyjna.
5. Uczelnia nie podejmuje działań mających na celu zapewnienie jakości praktyk zawodowych (brak hospitacji praktyk, brak oceny miejsc odbywania praktyk oraz kompetencji opiekunów praktyk po stronie zakładu pracy).

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

1. Zaleca się wprowadzenie systemowych rozwiązań pro jakościowych zapewniających skuteczny monitoring treści efektów uczenia się zakładanych dla kierunku i poszczególnych zajęć.
 2. Zaleca się wdrożenie działań zapewniających właściwy poziom prac dyplomowych na studiach I i II stopnia, w szczególności monitoringu oraz systematycznej oceny procesu dyplomowania.
 3. Zaleca się wdrożenie mechanizmów reagowania w sytuacjach kryzysowych i nadzwyczajnych, pozwalających na szybką diagnozę nieprawidłowości w procesie kształcenia.
 4. Zaleca się modyfikację zasad rekrutacji na studia II stopnia w taki sposób, by przyjęci kandydaci byli w stanie osiągnąć zakładane efekty uczenia się; w szczególności zapewnienie zasięgania opinii koordynatora kierunku na temat zakresu zajęć do uzupełnienia przez kandydatów, którzy są absolwentami innych kierunku studiów niż te wskazane w uchwale rekrutacyjnej.
 5. Zaleca się wdrożenie systemu monitoringu i ewaluacji praktyk zawodowych, w tym oceny miejsc odbywania praktyk oraz kompetencji opiekunów praktyk po stronie zakładu pracy.
- 4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)**

Zalecenie

Brak

Charakterystyka działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności oraz ocena ich skuteczności

-

Przewodnicząca zespołu oceniającego

Prof. dr hab. Joanna Moczyłowska